

DPN 6068

Title : कालिकापुराण उत्तरतन्त्र महामाया मन्त्र
KĀLIKĀ PURĀṆA UTTAR TANTRA MAHĀMĀYĀ
MANTRA

Run. No. 6759

Cat. No. 10

Micro. No.

Subject *Purāṇa*

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 38 x 9

Folios 89 + 1 Lines (in a page) 7

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

प्रशुप्रतिमान प्रमाय

Date: NS / SS / VS / KS 941

Ruler / place

Script : New. / Dev. / Bhuji. / Ran. /

Illus. : १ तिसैं ८९ चौतक कालिकापुराण
अन्तिम १ चौ बगनामुखी स्तोत्र

Material : palmleaf / paper / thiyasaphu /

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Folio 1-89 Kālikapurāṇa and
then folio No. 59, Bagalamukhi

Beginning, colophon, post-colophon :

पौर्व उवाच ॥ ॥ स्वं वदति भूतेशे. तदा वेताल भैरवौ ॥ प्राह तु व्योमकेशन्तो. इषोत्पुल्ल विलोचनौ ॥ ॥

श्रीर्वउवाच॥ ॥ एवं वदति भूतेशो. तदा वेताल नैरवौ॥ प्रारुतुर्वो म केश नौ. रुषो न्कुल विलोचनौ॥ ॥ वेताल नैरवौ वचतुः॥ पा
र्वत्या न हि जानीवो. ध्यानं मंत्रे वि वि नू तथा॥ कथ माराधयिष्यावो. जगवत्संम्यग् पुच्यतां॥ ॥ श्री जगवानुवाच॥ महा माया विधि मं
त्रं. कल्पं च भवतो ह नौ॥ उपदेशा मित त्वेन. येन सर्वं भविष्यति॥ ॥ श्रीर्वउवाच॥ इत्युक्त्वा महा माया. ध्यानं मंत्रं विधिं तथा॥ कथ
यामास गिरिशः सुयोः सम्यक् नृपोत्तम॥ स दत्ता दशभिः पञ्चात्पटलैश्च नैरवः॥ स निर्मये विधिकलां. निववंध शिवायते॥ ॥
स गुरु उवाच॥ कीदृक्तं पुरा शस्तु. रवो च दुःखयोः सुयोः॥ येनाराध्य महा मायां तौ गणेश त्वमापतुः संकल्पं सरस्यं च सांगं तश्चोतु मुत्सहे॥
दशाष्टी र्प्यत्पटलैर्निववंध स नैरवः॥ ॥ श्रीर्वउवाच॥ दशाष्ट पटलै र्प्य सु. निववंध स नैरवः॥ वहुत्वा तस्य गदितुं. विरहो वतु शक्य
॥ तस्मात्तेभ्यः स मुहुत्प. यन्महा देवता पित॥ संखेपा कथयेत त्वं. तश्च नृपोत्तम॥ पृच्छतो पार्वती मंत्रं. तदा वेताल नैरवौ॥ जगाद स

शुद्धेवः शृणुतं मंत्रकल्पकौ ॥ ॥ श्रीजगवानुवाच ॥ शृणु मंत्री प्रवक्ष्यामि पुण्या दुस्तमं महत् ॥ अष्टाक्षरं तु वैश्वानरा माया महोत्सवं ॥ वैश्वानरा
मंत्रस्य नारद विशंभु देवतं ॥ अनुष्टुप छन्दः सर्वा र्थसाधने विनियोगते ॥ ह्यतस्तत्पूर्वोक्तं शान्तं तथैव च ॥ कैलासकस्थो दिप्रभुः
षातो विष्णुः पुरः सरः ॥ एषिरष्टाक्षरैर्मंत्रं शो न पश्य समप्रभं ॥ ॐ कारं पूर्वतः कृत्वा जप्य सर्वे त्तु साधकैः ॥ महा मंत्रमिदं पुण्यं वैश्वानरा मंत्रं संज्ञ
कं ॥ मंत्रकले वरंगतं तस्मादाहुः प्रकीर्तितं ॥ महादेवस्योद्भूतं वीजमेकस्य कीर्तितं ॥ ॐ काराक्षरं वीजं च स्कारः शक्तिरुच्यते ॥ सर्ववीजं कथि
तं मंत्रं कल्पं च शृणु नैरवे ॥ तीर्थे देवखाते गर्तप्रश्रवणदिके ॥ परकीये न वेत्तो ये ज्ञानं पूर्वमाचरेत् ॥ व्याचक्षते श्रुतितां प्राप्ताः कृत्वा स
सनपरिग्रहः ॥ उत्तराभिमुखो मुखो भूत्वा स्थण्डिलं माज्जेयेत्ततः ॥ करेनानेन मंत्रेण कुम्भः क्षित्या इति स्वयं ॥ ॐ ह्रीं स इति मंत्रेण आसा पूर
णकेन च तोयैरभ्युक्षयेत्स्थानं भूतानामपसारणं ॥ ततः स्वयेन हस्तेन गृहीत्वा स्थण्डिलं श्रुचिं ॥ मंत्रं लिखेत्सुवर्सेन याजिकेन कुशेन

ॐ वैद्ये नम इत्येते मंत्रा राजमथापि वा ॥ ततस्तु मण्डलं कुर्यात्तेनैव मम रेखया ॥ निष्ठासु न हि पूजार्थं रजो निमण्डलं लिखेत् ॥ तत्कार्येषु प्रवर्तते ॥ रेखासु दीर्घा प्रथमं पञ्चमे तदनन्तरं ॥ दक्षिणे तु ततः पश्चात्पूर्वभागे तु शेषतः ॥ पत्नीनां च सरुदारैः स्वमेवंक्रमेण तु ॥ ॐ ह्रीं इति मंत्रेण मण्डलं पूजयेत्ततः ॥ रुक्ते नमण्डलं कृत्वा कुर्यादिदं धनं ततः ॥ आशा वंधन मंत्रेण पूर्वाक्षेपेन मथाक्रमं ॥ फट्तेनात्मनोऽष्टत्रकरे नैव निबंधयेत् ॥ येवानां तण्डुलैरेकमङ्गुलं चाष्टनिर्जवेत् ॥ अदीर्घाया हितैर्रुक्ते ॥ अत्रुर्विशतिमङ्गुलैः ॥ तत्प्रमानेन रुक्तेन रुक्तेकं स्वस्य मण्डलं ॥ पद्मं चितस्त्रिमात्रं स्यात्कर्मिकारं तदङ्गुलं ॥ दलान्यन्योन्यसक्तानि ॥ आप्तानि तु योजयेत् ॥ अमुनाधिकभागा निमग्नं हि वैष्णवानि च मथ्यभागेन्यहोदरं नेनूनकाधिके तथा ॥ सुवद्ममण्डलं तत्र रक्तवर्णं विचित्रयेत् ॥ ततो न्यथामण्डलमुग्रमस्याः ॥ करोति यो लक्ष्मणभागही ॥ ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ ततो न इति मंत्रेण अर्घ्यपात्रस्य मण्डलं ॥ चतुरस्रं विधाया शुद्धारपं प्रविवर्जितं ॥ ॐ ह्रीं श्रीं द्वौ प्रणवेण दिव्यास

जयेत्स्वकं ॥ ॐ ह्रीं श्रीं मिति मंत्रेण ॥ ॥ अर्घपात्रं तु मण्डले ॥ विन्यसेत्प्रथमं तं तु पूजयेत्तान् सिद्धति ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं मिति मंत्रेण गंधपुष्पैः तथा जलं
गन्धैः क्षिपेत्तत्र मण्डलं विन्यसेत्ततः ॥ पूर्ववत् मण्डलं कृत्वा त्वर्घपात्रे ततो जले ॥ विभागैः पूरयेत्पात्रं पुष्पं तत्र विनिः क्षिपेत् ॥ ततो ह्रीं मि
ति मंत्रेण आसनं पूजयेत्स्वकं ॥ ततः ओ मिति मंत्रेण आसनं पूजयेद्बुधः ॥ गंधपुष्पैः शिरोदेशे ततः पूजा तु चरेत् ॥ ॐ ह्रीं स इति मंत्रेण पुष्पं
स्ततस्तस्थितं ॥ संस्तुत्या स वारुणे नष्टत्वा वास करेण च ॥ ऐशान्या निः किये देतत् पूर्व मंत्रेण कोविदः ॥ रक्तपुष्पं गृहीत्वा तु कराभ्यां कक्षयो
कृत्ति ॥ वद्धा कुर्वीत ततः पञ्चाददरुनं प्रवनादिकं ॥ वासरुस्तस्य तर्जुन्या दक्षिणस्य कनिष्ठया ॥ तथा दक्षिणतर्जुन्या वामां गुष्ठेन यो
जयेत् ॥ उन्नतं दक्षिणां गुष्ठं वामस्य मध्यमादिकं ॥ अंगुली योजयत्पृष्ठे दक्षिणस्य पितृ तीर्थे न मध्यमानामिकेतथा ॥ समं कायं शिरोऽपि
बंधत्वा स्थिरतमो बुधः ॥ ध्यानं समाचरेद्देवव्याघारु प्रवन पूर्वकं ॥ अग्निं वा यो विनिः क्षिप्य वायुं तोये जलं रुदिरुदयं विश्वं लंदत्वा ॥
पशो निः क्षिपेत्सयं ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं फडि ति मंत्रेण निवारं ध्वं तु मस्तके ॥ शब्देन सहितं जीवमाकाशे स्थापयेत्ततः ॥ यो सा विना नवी

२

नवरुणस्य च ॥ सुवां स्थानचरां श्वेतैः सार्धं च दैः स विदुर्कैः ॥ शोषं दारुं तथोत्सारं पीयूषा सेवनं परं ॥ यथाक्रमेण कर्तव्यं च तत्र न
त्वा मधुद्वये ॥ ततस्तु देवी वीजेन शुद्धजातु न दकृत्ति ॥ तत्रासाद्य दिवा कुर्वीत ह्रीं श्रीं मिति मंत्रकैः ॥ तदुर्ध्वभागेन विविना लोकं संचिन्तये
त्तदाग्निः पाशशेषभागेन जागं भुवं पातालधारिणी ॥ चिन्तयेत्तत्र सर्वाणि संप्रदीपा च मेदिनी ॥ तदेक्षुसा गंगानस्यं स्वर्गदीपं विचिन्तयेत् ॥ त
मध्यै रत्नपर्यंकै रत्नमण्डलमंडितं ॥ आकाशगंगा तोयौघैः सदैव सेवितं शुभं ॥ तत्सर्वं ह्ने रक्तपद्मं प्रसन्नं सर्वदा शिवं ॥ चिन्तयेत्स्वर्गमात्मा
कृतं पृथुपातालमानकं ॥ आवल्लभुवनस्य शपभं चंचलकर्णिकं ॥ तत्र स्थितां मरुमायं व्यायेदेकाग्रमानसः ॥ शोणारत्नप्रतिकाशां पुक्तं
तं विनी ॥ चतुर्कांचनसाराषाकुण्डलो ज्वलशालिनी ॥ सुवर्णरत्नसमृद्धकिरीटस्रजधारिणी ॥ शुक्लकट्या रणेनैवै विनिश्चरु वि
तां ॥ संध्या चंद्रसः प्रख्यकपोलां लोललोचनं ॥ विपक्वदाडिमी बीजदत्तां सुभूयुगोज्ज्वलां ॥ वधूकदन्तरसनां शिलीखप्रभनासिकां ॥ कं

वांविशाखाक्षीः सूर्यकोटिसमप्रभां॥ चतुर्भुजां विवस्वतां पीनोन्नतपयोधरां॥ दक्षिणोर्ध्वेन निहिंशं परेण सिद्धिहृत्त्रकं विप्रतीवा मरुताभ्यां
 वरदाभिनीं॥ निष्कवात्रिवमाया तक्षीणमध्यामनोरमां॥ ध्यानसुनागनाशोरुं पुष्पगुल्फसुपासिकां॥ वक्षस्यैकसंकल्पविनिर्जनराजि
 गां॥ गात्रारत्नसंनचसम्यगात्मसंस्थितां॥ किमिहसीति वचनं व्याहरती मुहुर्मुहुः॥ पंचाननं पुरःस्थं निरीक्षन्ती स्ववारुणं॥ मुक्तावली
 रत्नहारकंकनकादिभिः सर्वैरलंकारगुणैर्ज्वलन्ती सस्मिताननां॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशां सर्वालंकारशोभितां॥ नच यौवनसम्यग्नातं
 सर्वागहन्त्यरीं॥ इति दशमविकाथात्वा उन्नमः फटिति महत्के॥ स्वकीये सुमनोदयात् सोरुमेवं विचिन्तयेत्॥ अंगन्यासकरन्यासोत्तः कुर्या
 क्रमेण तु॥ अभिषेचैः स्त्रैः संयैः स्वामीभूतक्रमाद्वितैः॥ उहते सप्रणवारक्तवर्षं चातिमनोरुः॥ अंगुष्ठादिकनिष्ठातं संप्रमंवेष्टनं
 फट्॥ प्राप्तेन कुर्याद्विन्यासं पूर्वकरतलद्वयोः॥ रुद्धिरः शिखा कचनेत्रास्तं चक्रमान्यसेत्॥ ततस्तु मूलमंत्रेण चक्रपृष्ठे तथोदरे॥ बाहोर्गु
 रेषादयोश्च जंघयोर्जुघनैः क्रमात्॥ विन्यासे दक्षरा न्यष्टौ उकारं च तथा स्मरेत्॥ यत्तिः प्रकारैरतिशुद्धदेहः पूजोत्तदेवार्हतिना कथा

शरीरशुद्धिं मनसो निवेशं नृसप्रसादं कुरुते नृणां तु॥ इति श्रीकालिकापुराणे उत्तरतंत्रे न्यासपूजाद्विपंचाशोद्धायः॥ परः ॥ अथ जगवा
 तुवाच॥ ततो र्धपात्रे तन्मंत्रमष्टधा हृत्पसंजयेत्॥ तेन तोयेन पुष्पाणि त्वमण्डलमथासनं॥ आसेचयेत्ततः पञ्चाभ्युजोपकरणसमं॥ उं रं ह्रीं श्रीं
 मिति मंत्रेण शब्दप्रांशुविवर्जितं॥ द्वारपालं ततो देवाः आसना निचपूजयेत्॥ नमिच्छुद्धिमहाकालगणेशाद्वारपालकाः॥ उत्तरादिक्रमात् पूज्या आस
 नानितु मध्यमः॥ आधारशक्तिमारुह्य हेमायतां प्रपूजयेत्॥ प्रसिद्धाः सर्वतंत्रेषु पूजाकल्पेषु नैरव॥ दशदिक्पालसहिता नृदेवांश्चर्मादिकां
 स्तथा॥ मंडलाग्यादिकोणेषु पूजयेत्पार्श्वदेवताः॥ सूर्याग्नि सोम मरुताश्च मण्डलानि च पञ्चकं॥ रजस्तथा तमः सत्वं योगपीठं पुरोः पदं॥ सारा
 णी च मध्यपीठा च शोणोष्णान् प्रपूजयेत्॥ वस्त्राण्डस्वर्मादी वंच वस्त्रविष्णु मरुश्चारा नृससागरा नृदीपा स्वर्मादी पंस मण्डलं॥ रक्तपद्मं सपय्यैकं
 नतथैव च॥ पंचाननं मण्डलस्य मध्ये वश्यं प्रपूजयेत्॥ ह्रीं मंत्रेण ततः पूर्वपृष्ठपार्श्वे निरुध्य च॥ पूजयेत्पूर्ववेदेवी मासाया नसमुत्तमं॥

रविचयेत्स्वर्गदीपं पर्यङ्कं संजितं ॥ पश्यन्निवतो देवी मेकाग्रमनसां स्मरेत् ॥ प्रत्यक्षीकृत्य हृदये मानसैरुपहारकैः ॥ षोडशानां प्रकारैस्तु
 यां पूजयेद्भुवा ॥ तत्तुवा बुवी जे नदक्षिणे न पुडे न च ॥ नासिकाया विनिर्माय ह्रीं मंत्रेण च नैरव ॥ स्थापयेत्प्रथमे तु तद्वस्तु न विनियोजयेत्
 एता विनियोगे हस्तस्य पुष्पा तस्माच्च नैरवः ॥ गंधर्वैः पूज्ये ते देवी पूजकैर्नीयते फलं ॥ आचारुनं ततः कुर्यात् गायत्र्या शिरसा सह ॥ महाभाषा यै वि
 भरे चंडिकाख्या सुधी मरे ॥ एवमुक्त्वा ततः पश्चाद्विद्यो यो न प्रबोदयात् ॥ स्नानीयं देविते तु न्यं ह्रीं श्रीं नमस्तुत ॥ स्नानीयं च ततो देवैः दद्या
 त्क्षणात् क्षीतं ॥ ततस्तु मूलमन्त्रेण गंधपुष्पं सदीपकं ॥ धूपदिकं च दद्यात्तु मोदकं पायसं तथा ॥ सिता सि तं तथा क्षीरं सर्पिर्माना विधं फलं ॥ र
 क्तपुष्पं रक्तमालां सुवर्णरजतादिकं ॥ नैवेद्यमुत्तमं दद्यात्लांगलं मोदकां सिता ॥ साष्टित्वा मूलमन्त्रेण गंधपुष्पं सदीपकं ॥ धूपो कद्राक्षा कुष्माण्डा
 न्फलानि च ॥ रुरीतकी रुतं चोषिः नागरं गमले वलाः ॥ कंकवो गंधिलपुः कशेरुक विनादिकं ॥ तोयं च नारिकेरस्य देवै देयं प्रयत्नतः ॥ रक्तं

काशेयवसुं च देयं नीलंकदापिन ॥ देव्याः प्रियाणि पुष्पाणि वकुलं केशलं तथा ॥ माल्यकुन्दपगस्ता निकरवीरकुरुगठकान् ॥ अर्कपुष्पं
 शाल्मलकं दुर्वाकुरसुकोमलं ॥ कुशमंजुलिका गव्वा वंधूककमलं तथा ॥ मालूरपुष्पपत्रं च त्रिसंधं रक्तपर्शकैः ॥ सुमनः सुप्रिया सेतान्यं वि
 कापाश्च नैरव ॥ वंधूकं मुकुलं माल्यं विल्वपत्राणि संध्यकं ॥ उत्तमं सर्वपुष्पेषु विष्णुक्रान्ता शिवा प्रिया ॥ माल्यं दमनकं चैव कुलस्य वा ॥ कर
 वीरस्य माल्यस्य पुष्पाणि च ददाति च ॥ सकामान् प्राप्य वा निष्ठा नममलोके प्रमोदते चन्दनं शीतलं चैव कालीपकसमवितं ॥ अनुलेपनमु
 ख्यं देवै दद्यात्प्रयत्नतः ॥ कर्पूरं कुंकुमं कृष्णं मृगनाभिसुगंधिकान् ॥ कालीयकं गंधेषु देव्याः प्रीतिकरं परं ॥ यक्षधूपे पत्रिवारुः पिण्डधू
 लकः ॥ अंगुरं शिल्पवारस्य धूपाः प्रीतिकरामताः ॥ अंगरागेषु सिंदूरं देव्याः प्रीतिकरं परं ॥ सुगंधिशास्त्रिजं चान्नं मधुमांससमवितं ॥ अ
 यं संक्षीरमन्नं देव्याः प्रशस्यते ॥ रत्नोदकं सकर्पूरं पिण्डीतककुमारकौ ॥ रोचनं पुष्पकं देव्याः स्नानीयं परिकीर्तितं ॥ घृतप्रदीपो दीपेषु

॥ परिकीर्तितः ॥ पुष्पाञ्जलित्रयं दद्यात्पुलकमंत्रेण शोभनम् ॥ दत्तोपचारान्द्विष्यन्ध्वे चैतान्यपूजयेत् ॥ कामेश्वरीपुष्पदुर्गाचैरकीर्ति
 तदा ॥ वलप्रमथिनीचण्डीचण्डोग्राचण्डनायिका ॥ चण्डांतथोग्रचण्डाचचण्डोग्राचण्डनायिका ॥ उग्राभीमांशिवंशान्तां जयंती कालिका
 तथा ॥ मंगलां नद्रकालीच ॥ शिवां धात्रीकपालिका ॥ स्त्राहां लक्ष्मणपत्नीच ॥ पंचपुष्करिणी तथा ॥ दमनी सर्वभूतानां मनःप्रोत्साहकारिणी द
 मनी सर्वभूतानां चतुःषष्टिच योगिनी ॥ यताः संपूज्य मध्ये तु मंत्राणां गो नि पूजयेत् ॥ रुद्धिरस्तु शिखावर्धने त्रवाङ्ग पदानि च ॥ पुलकमंत्राद्यक्षरे
 तु विजिरायां पूजनं ॥ एकैकं वर्धयेत्पश्चात्तत्राण्यङ्गौ च पूजयेत् ॥ सिद्धस्तु च खड्गं च ॥ खड्गमंत्रेण पूजयेत् ॥ ततोष्टपत्रेष्वप्यपूजयेद्गण
 योगिनीः ॥ शैलपुत्रीचण्डप्रण्डां कन्दमातरमेव च ॥ कालरात्रिचपूर्वादिचतुर्दिक्षु प्रपूजयेत् ॥ उग्रपुष्पां कुष्माण्डी तथा कात्यायणीभुजां ॥ म
 हागौरीचाम्बिकां नैऋत्यादिषु पूजयेत् ॥ ॐ महामायां नमामि ॥ पुलकमंत्रेण चाष्टधा पूजयेत्पश्चात्तु वलिदानं ततः परं ॥ एवं यथाकल्प

महामाया २

विधानमानैः संपूज्य ते नैरवकामदेवी ॥ सदा स्वयं मण्डलमेत्यदेवं गृह्णातिका मंचददाति सम्यक् ॥ ॥ इति श्री कालिकापुराण उत्तरतंत्रे वि
 पंचदशोऽध्यायः ॥ ५३ ॥ ॥ श्रीनगवानुवाच ॥ वलिदानं ततः पश्चात्कुर्याद्देव्याः प्रमोदनं ॥ मोदकैर्गर्जवक्त्रसुखविषतोषयद्भरिं ॥ तैर्गन्धै
 कैर्नियमैश्च शंकरं तोषयेद्भरं चण्डिकां वलिदानेन तोषयत्साधकः सदा ॥ पक्षिणाः ककुषाग्राहा वराहाश्च गता तथा ॥ महिषो गोघिका शशा
 स्तथानवविधा मृगाः चामरः कलशारं च यमः पंचाननस्तथा ॥ मत्स्याः स्वगात्ररुधिरं चंडिकावल्लयामताः ॥ अनावै च तथैवैषां कदाचिद्गुरुयस्मि
 नोद्भूतः शैरिभाश्चैव नरश्चैव यथाकामात् ॥ वलिर्माहावलिरिति वलयः परिकीर्तितः ॥ स्थापयित्वा वलितत्रपुष्पचन्दनवधनैः पूज
 यन्मन्त्रो देवी वलिमंत्रे मृदुः ॥ उत्तरादिमुखो भूत्वा वलिं पूर्वमुखं तथा ॥ निरीक्ष्य साधकः पश्चादिपं मंत्रमुदीरयेत् ॥ वरत्नं वलिरु
 त्तमजाप्योऽपस्थितः ॥ प्रणमामि ततः सर्वरूपिणां वलिरूपिणां ॥ चंडिका प्रीतिदानेन दातुरापदिनाशिने ॥ वैद्यवी वलिरूपाय व

अं नमोस्तु ते ॥ यज्ञार्थं पशवः सृष्टाः स्वयमेव स्वयं भुवा ॥ पुतस्त्वां या तया मायः तस्माद्यज्ञे वधोऽवधः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं मिमंत्रेण तं वत्सीनामस्तु
 ॥ ॥ चित्तपित्तान्पसेत्युषः सृष्टिस्तत्पचनैरव ॥ ततो देवीं समुदिश्य काममुदिश्य चात्मनः ॥ अग्निविचयवलिं पश्चात्करवाले च पूजये
 त् ॥ प्रीणावार्थं चंडिकाया जयलाभप्रसाधकं ॥ ॐ ऐं ह्रीं ह्रीं स्वर्गः मंत्रेणाध्यात्वा खड्गं च पूजयेत् ॥ कृष्णपिनाकपाणिं च कालरात्रिस्वरूपिणं ॥
 उग्रं रक्ताक्षं नयनं रक्तमाख्यानुलेपनं ॥ रक्ताम्बरधरं चैकं पाशहस्तं कुट्टुखिणं ॥ पीयमानं च रुधिरं नुजतं द्रव्यं हतिं ॥ अतिविंकासमः ख
 ड्गं श्रीअपोरोदुरासदः ॥ श्रीगर्वो विजयश्चैव धर्मपाल नमोस्तु ते ॥ पूजयित्वा ततः खड्गं श्रावणं फट्तिमंत्रकैः ॥ गृहीत्वा विमलं खड्गं हृद
 ये दत्तं मुत्तमं ॥ ततो वत्सीनां रुधिरं तोये सैधवसत्कलैः ॥ मधुभिर्मधुषुष्यैश्च रुधिरास्यप्रयत्नतः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं कौषीतिरुधिराध्यायिता हि
 ते ॥ स्थाने नियोजयेत्तु शिरसश्च प्रदीपकं ॥ एवं दत्त्वा वलिं पूर्व फलं प्राप्नोति साधकः ह्रीनास्या ह्रीं नरत्नानि निःफलं स्याद्विपर्ययात् ॥ व

लिदानेन दुर्गायाः अन्यत्रापि विधिः सदा ॥ अयमेव प्रयोक्तव्यः सृष्टिर्वैतालनैरवो ॥ अयं तस्मात्तत्तत्पश्चात्पूर्ववधानमास्थितः ॥ हस्तेन स्रजमादा
 यचिकयेन्न नसा शिवां ॥ चित्तपित्वागुरुं सृष्टिस्तथावर्त्मधिकं नवेत् ॥ मंत्रं च कंठतो व्यात्वा पीतवर्त्म हिरण्यं ॥ महामायां च हृदये आत्मा
 नं गुरुपादयोः ॥ आचचक्षे ततः पश्चाद्गुरोर्मंत्रस्य चात्मनः ॥ देव्याश्चाप्येकतां नीत्वा सुषुम्नावर्त्मना ततः ॥ तत्स्वरूपमेकं तु षड्रक्तं प्रतिलिख
 ते ॥ षड्रक्तेऽपि महामायां ॥ षड्रक्तेऽपि महामायां क्षणं व्यात्वा प्रयत्नतः ॥ लघ्वये नूतनं मंत्रेण शैवादिषोडशक्रमं ॥ आदिषोडशचक्रस्यां साध
 कानन्दकारिणी ॥ चित्तयत्साधको देवीं जपकर्मसमारभेत् ॥ नुवोरुपरि नाडीनां त्रयाणां प्राक्त उच्यते ॥ तस्या त्रिपथस्थानं षड्रकोणां च
 तुरंगुलं ॥ रक्तचंदनयोगजैराज्ञाचक्रमभीष्यते ॥ रुद्रया नाचनाडीनां वेष्टनं विद्यते नृनां ॥ सुषुम्नेऽपि गलानां षड्रकोणां तत्षडंगुलं ॥ तत्षड्र
 चक्रमिति रवातं श्रुत्वा हृदये मध्यमं ॥ त्रयाणां मथ नाडीनां हृदये चैकता नवेत् ॥ तस्या नषोडशारं स्यात्तत्प्रांगुलप्रमाणतः ॥ तत्पीतमुत्त

कृत्तैरादिषोडशचक्रम् ॥ ध्यानानामथमंत्राणां विनित्यजपस्य च ॥ यस्माद्यन्तु रुदयं तस्मादादीति गयते ॥ जपादौ पूजयेत्मातां तोयैरभ्युक्षयत्न
 तः ॥ निधाय मण्डलस्यान्ते सव्यं रुद्रगतां च वा ॥ ॐ सांमाले मरुमायः सर्वशक्तिस्वरूपिणी ॥ चतुर्वर्गस्त्वपि न्यस्तस्मान्ने सिद्धिदा नवेत् ॥ पूजयि
 त्वा ततो मालां यद्दीयादक्षिणे करे ॥ अनामिका कनिष्ठाभ्यां स्थिताभ्यां तन्मन्त्रावतः ॥ स्थापयित्वा तत्र माला मंगुष्ठाग्रेण तद्रतः ॥ प्रत्येकं बीजमा
 दाय यज्ञाद्देन नैरव ॥ प्रतिवारं पठेत्तन्मुंश नैरोष्ठं न चालयेत् ॥ माला बीजं तु जप्यं ॥ स्थित्वा रुद्रपरस्परं ॥ पूर्वजापप्रयुक्तं न अंगुष्ठाग्रेण नैरव ॥ पू
 र्वबीजं जपेत्पुनरुपरबीजं च संस्थित्वा ॥ अंगुष्ठे न न वेत्तस्य ॥ निःफलं तस्य तज्जपः ॥ मालां स्वरुदयां सन्नेहत्वा दक्षिणा पाणिना ॥ देवी विचित्रये नृप्यं
 कुर्याद्वा मे न संस्थित्वा ॥ स्फटिके आक्षरुद्राक्षौः पुत्रं जीवसमुद्रवैः ॥ तुवर्गमणिभिः सभ्यकप्रवालैरथ वाजुजैः ॥ अक्षमाला तु कर्तव्या ॥ देवी प्रीति
 करा परा ॥ जपदुपांस्तु ततः कुर्यात्पाथ पाणिना माला बीजे पुरुद्राक्षौ मत्पिया प्रियकृत्स्नदा ॥ रुद्रप्रीतिकरी यस्मात्ते न रुद्राक्षरोचनी

॥ प्रवालैरथ वा कुर्यादष्टाविंशतिबीजकैः ते पंचपंचाशत्तावापि न न्युनैर्नाधिकैश्च वा ॥ रुद्राक्षैर्पयिजयेत्तद्रुद्राक्षैस्फटिकैस्तथा ॥ नान्यम
 ध्ये प्रयोक्तव्यं पुत्रं जीवादिकं च यत् ॥ यद्यन्यत्तु प्रयुज्येत मालायां जपकर्मणि ॥ तस्य कामं च मोक्षं च प्रददाति प्रियं करी ॥ जन्मानुरेजाय
 ते सौ वेदवेदांगपारगः ॥ मिश्रीनावतथायाति चारुद्रालैः पापकर्मभिः एको मेरुस्तत्र देयः सर्वेभ्यः स्थूलसंनव ॥ आद्यं पूतं ततस्तस्मान्मू
 लं न्युनन्नवतथा ॥ विन्यसेत्क्रमशस्तस्मात्तर्प्याकारो हि सायतः ॥ वसुग्रंथिमुतं कुर्यात्प्रतिबीजं यथा स्थिता ॥ अथ वाग्रं धिरहितं दृष्ट्वा
 जुसमन्वितं ॥ त्रिरावृत्त्याथ मध्यवै नैवार्द्रात्यदेशतः ॥ अग्निः प्रदक्षिणावर्तं स्वर्गग्रंथि संज्ञकः ॥ नात्मना योजयेत्माता नामंत्रो योजये
 न्नरः ॥ दृष्ट्वा त्रिंशत्पुंजीत जपेत्तु षट्तिनो यथा ॥ यथारुद्रा न च्यवते जपतः अकुर्यात्थाचरेत् ॥ रुद्राच्युतायां विष्णुं ह्यहिनायां न श्रुत्तं न
 वेत् ॥ एवं यः कुरुते मालां जप्यं च मयकोदितं ॥ स प्राप्नोतीप्सितं कामं ह्रीनस्यां तु विपर्ययः ॥ अन्यत्रापि जपेन्माला जप्यं नेन व मनो

रं॥ तादृशी साधकः कुर्यान्नान्यथा च कदाचन॥ यथाशक्ति जपं कुर्यात्संख्येयैव प्रयत्नतः॥ असंख्यातं च यज्जपंतस्मात्तन्निःफलं भवेत्॥ ज
 प्तामालां शिरोदेशां शुभ्यानेतथान्यसेत्॥ स्तुतिपाठततः कुर्यादिष्टकामं निवेद्य च॥ स्तुतिश्चापि महामंत्रसाधनं सर्वकर्मणाम्॥ वक्ष्ये
 कां महाभागो सर्वसिद्धिप्रदायकं॥ सर्वमंगलमांगल्यं शिवे सर्वार्थसाधिके शरण्ये नमो देवि नारायणे नमो ह्युते॥ सप्रधावर्तनं कुर्यात्स्तु
 तिमेतां च साधकः॥ पंचप्रणामान् कृत्वा थये ह्रीं श्रीं मिति मंत्रकैः अन्येषां परतश्चैव अधिकं वा यथेष्टया॥ यो निमुद्रां ततः कुर्यात्परमिवावि
 र्जयत्॥ द्वौ पाली प्रचृती कृत्य कृत्वा चोत्तानमंजलिं॥ अंगुष्ठाग्रद्वयं न्यस्य कनिष्ठाग्रद्वयोत्ततः॥ अनामिकायां वामहस्तकनिष्ठां पुरे न्यसेत्
 ॥ दक्षिणस्यानामिकायां कनिष्ठां दक्षिणस्य च॥ अनामिकायां पृष्ठे तु मध्ये मेतु निवेशयेत्॥ देतज्ज्ञेनो कनिष्ठाग्रतः दये नैव योजयेत्॥ यो
 निमुद्रां समाख्यात्ता देव्याः प्रीतिकरी मता॥ त्रिवारं दर्शयेदग्रे मूलमंत्रेण साधकः॥ तां मुद्रां शिरसि न्यस्य मण्डलं विन्यसेत्ततः॥ ऐशा

नाम प्रतप्तेन दारपद्मविवर्जितं॥ तत्र न त्वारक्तचण्डां ह्रीं ह्रीं मंत्रेण साधकः॥ रक्तचण्डायै नम इति निर्मात्य तत्रः निक्षिपेत्॥ उदके तस्मि
 ले निर्मात्यं तत्र संत्यजेत्॥ एवं यः पूजयेद्देवीं विधानेन शिवानरः॥ सो विरेणालनेत्कामा सुखी नेव मनो गतान्॥ अर्द्धलक्षं पञ्चजम्बाप्रथ
 मं चैव साधकः॥ पुरश्चरे दिशे पुरा नाना नैवेद्यवेदनैः॥ कुण्डं मण्डलं कृत्वा अष्टम्यां समुपोषितः॥ नवम्यां शुक्लपक्षस्य रजोभिः पंचभिन्नैः
 ॥ पूर्ववत् मण्डलं कृत्वा पुरुषित्रोश्च सन्निधौ॥ अनेनैव विधानेन पूजयित्वा थ चण्डिकां॥ स्मरिते विल्वपत्रैश्च अष्टोत्तरशतत्रयं॥ तिलैर्होमं च
 रेतस्यां स्मरुस्वदित्यंजयेत्॥ नैवेद्यं गंधपुष्पैश्च वसुंधराय नमः॥ पूर्वोक्तं चान्यदप्यस्यैव दद्यात्प्रायसं तथा॥ पूजावसाने देयं स्या त्रिजातीयं
 च लित्रयं॥ सिंदूरं स्वर्णं रत्नादियं अस्त्रीणां विभूषणं निवेदयेद्यथाशक्त्या पुष्पमालां च भूरिशः महाशल्कं सशाल्यं नंदव्यं जनसंयुतं॥ दे
 वम्यां संख्यां सुवलिं दद्याद्युतादिभिः॥ दक्षिणां पुरुवेदया तु वस्त्रं गातथा तिलं॥ अभिसंप्रसमुद्रं च सायंकितव तथा॥ क्रियाहीनमक

ल्य तं वामनं गुरु निन्दकं ॥ तदा मत्सर संयुक्तं गुरु मंत्रेषु वड्डीयेत् ॥ गुरु मंत्रस्य फलं स्यात्फलं शुद्धौ हितं शुभं ॥ सफलं जायते तस्मात्
 मंत्रं तु यत्वा त्वरीक्षयेत् ॥ सत्या क्रोधांतु मोहाद्वा सम्यक् नानुगुरोर्भुखात् ॥ कल्पे बुद्ध्या वामं त्रं गृहीयाद्दुष्प्रनाथवा ॥ स ब्रह्म ह्येय पापेन ता
 मिश्रे नरके नरः ॥ मन्त्रं तत्र यं स्थित्वा पापयो निषुजायते ॥ साधकः साधकः श्रेष्ठः पूजा स्थानं ततः शृणु ॥ यत्र यत्र नरः पूजां निज्जनेकु
 रुते वयः ॥ यस्मादत्ते स्वयं देवी पत्रं पुष्पं फलं जलं ॥ शिला प्रसूता पूजायां स्थितिं लं निज्जनेन तथा ॥ जप श्रोत्रं श्रु सर्वेषां भुक्तमः परिकीर्तितं
 ॥ अश्रुचिर्नमः सायां पूजयेन्न कदाचन ॥ अवश्यं तु स्मरे मंत्रं याति नक्ति युतो नरः ॥ यत्र रक्ते समुत्पन्ने स्मरणं च न विद्यते ॥ सर्वेषां मेव
 मंत्राणां स्मरणं नरकं वजेत् ॥ जानुर्द्ध्वं क्षतं जेजाते नित्य कर्म न वाचरेत् ॥ नैमित्तिकं च तदधः अवदको न वाचरेत् ॥ स्मृतं च समुत्प
 न्नैश्चुरकर्मणि मेथुने ॥ धूमो गारे तथा चात्ते नित्य कर्म न संत्यजेत् ॥ द्रव्यं च ते त्वं जीर्मे च नैव युक्ताति किंचन ॥ कर्म शुक्लानरो नि

पस्तु तं के तथा ॥ पत्रं पुष्पं च तामूलं नेष जेत्वेन कल्पितं ॥ कणादि पिथिलान्तं च फलं कृत्वा न वाचरेत् ॥ जलस्यापि नर श्रेष्ठ भोजनाद्रेष जाद
 ते ॥ नित्य क्रिया निवर्तेत स रु नैमित्तिकैः सहा ॥ शठे कुरे च घुरे च दूषका रिण्य नक्ति के ॥ मंत्रं न दूषिते देयं स्ववीजं विपिने यथा ॥
 तक्षेण पूजयेत्कामं पुरश्चरणा पूर्वकं ॥ पापक्षयं न वेयस्मात् पुरश्चरणा कर्मणा ॥ लक्ष्म्ये न मंत्रस्य जपे नर सत्तमौ ॥ त्रिसंध्या
 सु प्रतिदिनं बीजं के हात के न च ॥ कविर्वाग्मी पण्डितश्च यशस्वी च प्रजायते ॥ जलौकं गूरुपादं च कृमि गण्ड पदादिकं कामाद्रुते
 न संस्पृश्य नित्य कर्मणि संत्यजेत् ॥ विशेषतः शिवा पूजां प्रमीत पितृ को नरः ॥ यावद्वत्सर पर्यन्तं मनसा पिव चारयत् ॥ महा गुरु नि
 पाते तु कार्यं किंचि न वाचरेत् ॥ आर्ति ज्यं ब्रह्म यज्ञं च श्राद्धं नैव युतं चरेत् ॥ गुरु माक्षिप विप्रं च प्रकृत्यैव च पानिना ॥ न कुर्यान्नि
 त्य कर्मणि गारेतः पाते च भैरव ॥ आसनं चार्घ्य पात्रं च भग्न माहा दये न च ॥ उपेतं कृमि संयुक्तं स्थाने पृष्ठे पि ना र्वयेत् ॥ नापि नैव मन

जगन्विशीर्षं जगन्मृदुते ॥ सकेशं मृषिकाकृतं यत्नेन परिवर्जयेत् ॥ याचितं परकीयं च तथा पर्युषितं च यत् ॥ अन्नं च यत्नेन परवर्जये
 त् ॥ इदं शिवायाः परमं मनोरं करोति यत्नेन तदीयं पूजनं ॥ तवाङ्कितार्थं समवाप्य चण्डिका गृहं प्रयातो न विरेणैरवः ॥ इति श्रीकालि
 कापुराणे उत्तरतंत्रे पूजाचतुर्थ्यादशोऽध्यायः ॥ ५४ ॥ ॥ श्रीनगवानुवाच ॥ आदिमंत्रस्य कवचं शृणु वेतालचैरव ॥ वैष्णवी तंत्रं संज्ञये वे
 द्यव्याश्वविशेषतः ॥ तत्र मंत्रायक्षरसुवाह्वुदेवस्वरूपवृक्ष ॥ वल्मे द्वितीयो ब्राह्मे वत्ततीयश्चन्द्रशेखरः ॥ चतुर्थो गजवक्रस्तु पंचमस्तु दिवाकरः
 ॥ शक्तिः स्वयंप्रकारस्तु महा माया जगत्प्रयी ॥ यकारस्तु महा लक्ष्मीः शेषवल्मे सरस्वती ॥ योगिनी पूर्ववल्मे शैलपुत्री प्रकीर्तिता ॥ द्वितीयस्य
 तु वल्मे चण्डिका योगिनी मता चण्डिका तृतीयस्य कुष्माण्डी तत्परस्य च ॥ स्कन्दमाता नकारस्य पञ्चाक्षराया यणीत्ययं ॥ कालरात्रिः सप्तम
 स्य महादेवी तु संस्थिता ॥ प्रथमं वल्मे कवचं योगिनी कवचं तथा ॥ देवीय कवचं पञ्चाक्षरी दिक्कवचं तथा ॥ तत्तत्पुण्यं कवचं द्वितीयोऽष्टाक्ष

रस्य च ॥ कवचं तु ततः पञ्चाक्षरी कवचं तथा ॥ अथैक कवचं चेति सर्वज्ञानपरायणं ॥ इमानि कवचा न्यष्टौ योजानाति नरोत्तमः ॥ इह नव महादे
 वो देवीरूपश्च शक्तिमात्रः ॥ ॐ वैष्णवी कवचस्य नारदः अपिरीश्वरो देवता तुष्टुष्टु न्यः कात्यायणी देवता सर्वकामार्थसाधने विनियोगः ॥ ॐ अथः पातु
 पूर्वकाष्टायां कोनेभ्यां पातु सर्वदा ॥ पातु चोयमकाष्टायां जं नैजत्यां च सर्वदा ॥ पां पातु तः सौ पाञ्चाक्षर शक्तिर्वीर्यवदिगता ॥ यः पातु मां चोत्तरस्या
 मेशान्यां शतृथावतु ॥ पूर्वैरक्षतु मा मोसौ बालो मां दक्षिणे तु कः ॥ मां वामबाहौ च पातु रुदितो मां सदावतु ॥ तः पातु कण्ठदेशे मां कण्ठोः शक्तिस्त
 थावतु यः पातु दक्षिणे पाददेशे मां वामपदे तथा ॥ शैलपुत्री तु पूर्वस्या मानेभ्यां पातु चण्डिका ॥ चण्डिका पातु याम्यां यमनीति विवर्द्धिनी नैजत्ये
 त्येत्त्वथ कुष्माण्डी पातु मां जगतां प्रह्वः ॥ स्कन्दमाता पञ्चमस्यां मां रक्षतु सदैव हि ॥ कात्यायनी मां वायव्ये पातु लोके श्वरी सदा ॥ कालरात्री तु
 तौ वेर्यो सदा रक्षतु मां स्वयं ॥ महागौरी तथैशान्यां सततं पातु पावनी ॥ नेत्रयोर्वाह्वो देवो मां पातु नित्यं सदा तनः ॥ ब्रह्मा मां पातु वदने पद्मयो

जो निजः॥ नासा नागेर तु मां सर्व पाचंद्रशेखरः॥ गजवक्रस्तनयु मे पातु नित्यं हरात्मजः॥ वामदक्षिण पाणोर्मां नित्यं पातु दिवाकरः॥ महाना
 राख्यं नाभौ मां पातु परमेश्वरी॥ महालक्ष्मीः पातु गुह्ये जानुनोश्च सरस्वती॥ महामाया तु पूर्वश्यां दिशिरक्षतु मां शुभा॥ अग्निज्वाला तथा ने
 प्यां पाया नित्यं वराशिनी॥ रुद्राणी पातु मां याम्यां नैऋत्यां चण्डनायिका॥ उग्रचण्डा पश्चिमस्यां पातु पातु महेश्वरी॥ प्रचंडा पातु वायुयां कौवर्ग्या
 योररूपिणी॥ ईश्वरी चतुर्थे शान्यां पातु नित्यं सनातनी॥ ऊर्ध्वं पातु महामाया पार्श्वधः परमेश्वरी॥ अग्रतः पातु मां मुग्धा पृष्ठतो वैद्यवी तथा ब्रह्मरणी दक्षि
 णे पार्श्वे नित्यं रक्षतु शोचना॥ माहेश्वरी वामपार्श्वे पातु नित्यं वृषध्वजा॥ कौमारी पर्वते पातु वाराही शक्तिलेवतु॥ नारसिंही दक्षिण मध्ये पातु मां वि
 पिनेषु च॥ ऐश्वरी मां पातु चाकाशे तथा सर्वजलस्थले॥ सेतुः सर्वांगुली पातु देवादिः पातु कर्मायोः देवानां विबुधैः पातु पार्श्वयोः शक्तिपंच
 मः॥ इमां तु मां तथैवोर्वा मां रक्षतु जंघयोः॥ सर्वेन्द्रियां निया पातु रोमकूपेषु वै सदा॥ त्वचि मां वै सदा पातु मां त्माष्टः पातु सर्वदा॥ नखद

तकरोष्ठादौ वै मां पातु सदैव हि॥ देवादिः पातु मां स्वस्थो देवा नृपस्य कक्षयोः॥ एतदेव तु यः सेतुवाह्ये मां पातु हेरुतः॥ आज्ञा चक्रा लुपुत्रायां पद्म
 केरुदिसं विषु॥ आदिषोडशचक्रैस्तुलना णकाश एव हि॥ वैद्यवी तंत्र मंत्रो मां नित्यं रक्षतु तिष्ठति॥ गर्वनाडीषु सर्वेषु पार्श्वकक्षा शिला लुच॥ रुद्रि
 रस्त्रा सुमञ्जा सुमस्त्रिष्वेषु च पर्वतु॥ द्वितीयाष्टाक्षरो मंत्रकवचः पातु सर्वतः॥ रतौ पायौ नाडीरंध्रे पृष्ठसं विषु सर्वतः॥ षडक्षरस्तृतीयो मंत्रो मां पातु
 सर्वदा॥ नासारंध्रे महामाया कंठेरंध्रे तु वैद्यवी॥ सर्वसं विषु मां पातु दुर्गा दुर्गा तिहारिणी शोत्रयोर्मां फडित्येवं नित्यं रक्षतु कालिका॥ नेत्रबीजद्वयं
 नेत्रे पदातिष्ठतुरक्षितं॥ ॐ ऐं ह्रीं ह्रौं नाशिकायां रक्षं स्तिष्ठतु चंडिका॥ ॐ ह्रीं हूं मां सदा काराजिह्वा मूलेषु तिष्ठतु॥ हृदि तिष्ठति मे सेतुज्ञानं नरक्ष
 षु मुमं॥ ॐ क्षौं फ्रं माहामारी पातु मां सर्वतः सदा॥ ॐ मुसः प्राणकोशिकी मां प्राण एकतुक्षिका॥ ॐ हूं नमो नमो नमो नमो देहशून्येषु पातु मां
 हूं नः सदा शैलपुत्री सर्वांगान्यमाञ्जितां॥ ॐ ह्रीं संः ह्रौं क्षः फ्रड आसिंह व्याघ्र नयादनात्॥ शिवदूती पातु नित्यं सर्वांस्त्रेषु च तिष्ठतु॥

ॐ ह्रीं क्रीं सः वरुणं ठां कर्मा विद्रेषु पातु मां ॥ ॐ ह्रीं सः कामेश्वरी देवी कामा कामेश्वरी पुरातन ॥ ॐ आहुं फुडो प्रचंडारव्यारि पुविद्या विमर्दतां ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं
कालरात्री खड्गायक्ष मां सदा ॥ अशुक्ता तु मां नित्यं वैष्णवी जगदीश्वरी ॥ ॐ कं वल्लाणी पातु चक्रात् ॥ ॐ चं रुद्राणी ति शक्तिः ॥ ॐ टं कौमारी वक्रात् ॐ
वाराही पातु काण्डतः ॥ ॐ पं पातु नारसिंही मां क्रव्यादेभ्यस्तथाग्रतः ॥ अस्माहेभ्यः समहेभ्यो यत्रेभ्यो मिष्टमंत्रतः ॥ चंडिकां मां सदा पातु ॐ मूं देवै नमो न
मः ॥ विश्वासघातकेभ्यो मां ऐशक्तिः ॥ ॐ टं कौमारी वक्रात् ॐ वाराही पातु काण्डतः ॥ ॐ पं पातु नारसिंही मां क्रव्यादेभ्यस्तथाग्रतः ॥ अस्माहेभ्यः
समहेभ्यो यत्रेभ्यो मिष्टमंत्रतः ॥ चण्डिकां मां सदा पातु ॐ मूं देवै नमो नमः ॥ विश्वासघातकेभ्यो मां ऐन्द्री रक्षतु शं मनः ॥ ॐ नमो महामाये वैष्णवे च
मो नमः ॥ रक्ष मां सर्वभूतेभ्यः सर्वत्र परमेश्वरी ॥ आयो रे वासुमाते हृदिकमलदले चंद्रवह्ने वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ ॐ नमो विगलुवलततया मंत्रम
ष्टाक्षरं तत् ॥ यद्गुणमूर्द्धि वते हरिरवतु गले च न्य चूडो हृदि स्थिततां पातु प्रधानं मिश्रवत्तमति सदा पद्मगर्वाण्डवीजं ॥ आशाः शेषाहरो

पैलममवरवरैर्वर्द्धयेनापिपुक्तैः संवित्पारावितरितर्हिरुहविदितंयत्तत्सर्वममन्तात् ॥ मंत्रोणातेतुबंधंनिवसतसततवंधवी
तंत्रमंत्रेतत्ताषायायवित्रंपरमपरमजंपूजनयोमनागोऽश्रुप्राप्यष्टौतद्योष्टौकवेष्टुपयणैरष्टमूर्तिर्ददातिप्रोक्तान्यष्टौतयाष्टौ
मधुमतिरचितसिद्धयौष्टौददाति ॥ काष्ठावताष्टसंख्याजगतिरतिकलाः क्षिप्रकाष्ठांगयोगासंध्यस्थारक्षरागिरक्षतुनरुगणोय
द्वतोयस्यमूलं ॥ इतितत्कवचंप्रोक्तं धर्मकामार्थमोक्षं ॥ इदंरुसंपरममिदर्थीसर्वार्थसाधनं ॥ यः शृणुयादेतत्कवचंयमकोदि
तं ॥ ससर्वांलभतेकामान्परत्रशिवरूपतां ॥ सकृद्यत्तुपठेदेतत्कवचंयमकोदितं ॥ ससर्वयज्ञस्यफलं लभतेनात्रसंशयः ॥ संया
मेषुजयेच्छुभ्रातंगानिचकेशरीदहृत्तृणंयथावक्रिसुथाशत्रुंदहेत्सदा ॥ नाशस्त्राणिशत्रुगणाः शरीरेप्ररुहन्निवै ॥ नतस्य
नायतेव्याधिर्नचदुःखंकदाचन ॥ गुणिकांजनपातालपादलेपरसांजने ॥ उच्चाटनायास्ताः सर्वाः प्रसीदन्तिचसिद्धयः ॥ वायो रि

वगतिस्तस्य न वेद नैरवारिता ॥ दीर्घा युः काम नो नीच धनवान निजायते ॥ अष्टम्यां संयतो भूत्वा नवम्यां विधिव शिवां ॥ पूजयित्वा विधानेन व
 लिदानपुरः समः ॥ योन्यसे कवचं दिव्यं देहे तस्य फलं शृणु जित्वा विशतायुश्च धनवान निजायते ॥ धनरत्नौघसंपूर्णा विद्यावान्मच जा
 यते ॥ नाभिर्द्धरुति तत्कायं नापः संक्लेदयंति च ॥ न शोषयति तवायुः क्रवादा न हि न ह्नि च ॥ शस्त्राणि नैव निघ्नन्ति न तापयति नात्करः ॥ न
 तस्य जायते विद्रो नास्ति तस्य च संज्वरः ॥ वेतालश्च पिशाचाश्च राक्षसा गणनायकाः ॥ सर्वे तस्य वश्या न्ति भूतप्रा माश्चतुर्विधाः ॥ नित्यं पठति
 यो न त्प्रा रुक वचं हर निर्मितं ॥ सो रुमेव महा देवो महा माया च मातृका ॥ धर्मार्थकाममोक्षाश्च नित्यं स्वस्य करस्थिताः ॥ अलभ्यस्य च देशो वै
 नित्यं नवति पंडितः ॥ कवित्वं सत्त्ववा दित्वं सततं तस्य जायते ॥ वदेश्च लोकसहस्राणि न वेदुंति धरत्नथा ॥ लिखितं यस्य गेहे स्ति कवचं नैरव
 स्थितं ॥ न तस्य दुर्गतिः कापि जायते नापि दूषणं ॥ प्रहश्च सर्वं तुष्टं नि वशं गच्छति भूमियाः ॥ यद्वा द्ये कवचा स्ति जायते तत्र नेतयः ॥ सेतु
 देवः शक्तिवीजपंचमाहायमेतमः ॥ वायुर्वलेन चैतानि द्वितीयाष्टाक्षरं विदं ॥ सेतुदेवो धवैक्षव्याः षडक्षरं विदं मेतं ॥ एतत्तु सर्वं न विदो गे

13

सततं तस्य जायते ॥ तस्य देवी महा माया काये तिष्ठति सर्वदा ॥ मंत्राणां प्रणवः सेतुस्तु शेतुं प्रणवः स्मृतः ॥ स्वरत्नोक्तिः पूर्वः पुरस्ताच्च पराव्यत
 ॥ नमस्कारो महा मंत्रो देवतत्पुच्यते सुरैः ॥ द्विजातीनामयं मंत्रः श्रद्धाणां सर्वकर्मणि ॥ अकारश्चाप्युकारश्च प्रजापतिः ॥ वेदत्रयास्तमुद्धृत्य प्र
 णवं निर्ममं पुरा ॥ महा दान्तो द्विजातीनां राजाना मा नुजा नु कः ॥ प्रहृतश्चो रुजा तीनां मनस्यपि तथा स्मरेत् ॥ चतुर्दश हरो यो सो शेष उंका
 रसं जितः ॥ स चा नुस्वार मंत्राभ्यां श्रद्धाणां सेतु र्मुच्यते ॥ निःशेतुं च यथा तोयं क्षणं निमग्नं पर्यति ॥ मंत्रं तथैव निःशेतुः क्षणं तद्धारति
 मजतां ॥ तस्मात्सर्वत्र मंत्रेषु चतुर्वर्णं द्विजातयः ॥ पार्श्वयोः सेतुमादाय जपकर्म समा रभेत् ॥ मंत्राणां मादि सेतुर्वायथे कुर्यात् ॥ दिशो तवः स
 माख्याताः सर्वदेव द्विजातयः ॥ ॥ ओर्व उवाच ॥ एतत्ते सर्वमाख्यातं कवचं अमृतको दितं ॥ अनेक कवचं तनु कवचाष्टकमुत्तमं ॥ महा माया
 मंत्रकल्पं कवचं मंत्रसंयुतं ॥ षडक्षर मंत्रसंयुतं त्रिषु लोकेषु दुर्लभं ॥ एतत्त्वं नृपशा र्दूल नित्यं नक्ति युतः पठन् ॥ जप मंत्रस्तु वैक्षव्याः स

वसिष्ठि मवाप्यसिति ॥ ॥ इति श्री कालिका पुराणे उत्तर तंत्रे महा माया कवच पंच पंचादशोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥ श्री मार्कण्डेय उवाच ॥ श्रुत्वे मं
 सगरो राजा सन्नादं वेतालैर्नैरवौ वेतालेनापि नर्तस्य पुनरौर्वमपृच्छतां ॥ ॥ सगर उवाच ॥ मंत्रं कलेवरगतं मार्गं प्रोक्तं त्वया द्विज ॥ अंग
 मंत्राणि मे देव्याः कथ्यतां मे द्विजोत्तम ॥ तथा मंत्राणि सर्वाणि पूजास्नाना निर्वर्तयः ॥ तथैवोत्तर मंत्राणि कवचाणि पृथक् पृथक् ॥ कामाख्या
 याश्च महात्म्यं रुरुस्य च स मंत्रक ॥ यथा स शंभु नगवान्महादेव उमापतिः ॥ वेतालैर्नैरवाभ्यां यत्तत्समाचक्षुर्विस्तरात् ॥ शृण्वतो न हि मे त
 प्पिर्जायते मरुत दुतं ॥ नवता कथ्यमानं हि परं को त्वं हतं हि मे ॥ और्व उवाच ॥ ॥ शृणु त्वं राजा शार्दूल यत्पुत्राभ्यामुमापतिः ॥ उवाच मरु
 दाख्या नं तमे निगदतो बुधा ॥ यत द्रुहस्यं परमं पवित्रं पापनाशनं ॥ परं ह्ययं पुंसं गवैः पुंसवनं पुसां ॥ कल्याणकारकं न द्रुचतुर्वर्तफ
 लप्रदं ॥ भूचायचल चिन्ताय नालिकायाजितात्मने ॥ देवद्विजगुरुणां च मिथ्या निर्वधकारिणे ॥ नपापाया निशङ्गाय खंजकाणां तिरोनि

॥ न कथं न च वा देयं श्रद्धा विरहिताय च ॥ महा माया मंत्रकस्य प्रोक्तमाभ्यामुमापतिः ॥ वेतालैर्नैरवाभ्यां पुनरैवाय नाघत ॥ ॥ श्री नगवानुवा
 च ॥ अंग मंत्रं प्रवक्ष्यामि प्रोक्ता नो तंत्रमुत्तम ॥ तदेव प्रथमं सिद्धिः सर्वपूजार्थं संगतं ॥ आचान्तः श्रु चित्तं प्राप्य हृत्मातो देव पूजने ॥ पूजावेद्यावहि स्थि
 ता चतुर्हस्ता न्तरे धिया ॥ गृहे च धारयेदस्थः प्रणम्य मनसा गुरुं ॥ प्रणमेदिष्ट देवं सर्वं दिक्कालानपि चेतसा ॥ यत्पूर्वमर्जितं पापं तत्सर्वं तदिने पिना ॥ प्राय
 श्चित्तेर्नापनुदत्तमापापं स्मरेद्भिया ॥ तत्पापस्योपनोदार्थं मंत्रयदमुदीरयेत् ॥ देवित्वं प्राप्तं तं चित्तं पापाकान्तं ममूत्तम ॥ तन्निःसारय चित्तात्मे पापं फ
 लं च ते नमः ॥ सूर्यः सोमो यमः कालो महाभूता निपंच च ॥ एते शुभा शुभान्येव कर्मणो मम साक्षिणः ॥ ततः पुनर्हृदि तिपाश्वं मूर्ध्नि मधुस्थथा ॥ आत्मनः
 कोष्ठं दृष्ट्वा ध्यायेत् श्रीसुमना नवेत् ॥ एवमुक्ते प्रथमतः पापोत्सारणं कर्मणि ॥ यत्प्रादुर्भूतं पापं तद्दूरे वावतिष्ठते ॥ अतीते पूजने स्थानं स्वं प्रयाति पुनश्च
 नत् ॥ यत्प्रादुर्भूतं पापं तन्नाशमुपगच्छति ॥ उच्यते श्रुति मंत्रेण पूजा स्थानं ततो विशेत् ॥ पूजनेत्युक्ता पश्य कामाभिष्टं क्षणं देवत् ॥ नाराचमुद्रया दृष्ट्वा सम

समलोकयेत् ॥ पुनै नैवेद्यं गंधादि ॥ हूं हूं फट्ति मंत्रकैः ॥ यदात्मनानवज्ञातं स्रग्भूतपुष्पादिदूषणं ॥ अथ रूपस्य रीनं चापि यदनया जितं च वा ॥ तथानि
 मित्यसंस्पृष्टः कीज्यारोहं च येत् ॥ तत्सर्वं नाशमायाति नैवेद्याग्रवर्तकनात् ॥ ततो रमिति मंत्रेन शिखां दीपस्य संस्पृशेत् ॥ स्य स्यात्कुं नवो दीपो निःक्रवा
 दः शुभप्रदः ॥ पटंगकीर्कशादीन् दाहात्क्रवाद्यनेदिभिः ॥ वशा मज्जा स्थि संभूति र्यज्ञादावुपयोजनः ॥ अज्ञातरूपं तत्सर्वं दोषस्य रीदिनाशयेत्
 ॥ नारसिंहेन मंत्रेण देवतीर्थेन संस्पृशेत् ॥ पाणीयं घृतमथ स्थं वीजवल्गु व्यजायत ॥ वामेन पाणिना धृत्वा वामपा ॥ स्थितं तदा ॥ पात्रमाधार मंत्रेण संकु
 र्वं संस्पृशेत् ॥ तदज्ञानादपेयादिसंस्पृष्टिरुसंगता ॥ यदन्यदूषणं पात्रे तोये चाज्ञानतो भवेत् ॥ जनाशवसवस्य री जलस्थानाच्च संगतान् ॥ दूषणवि
 विनश्यति ता निवेदेय पूजने ॥ प्रजापतिवुतो हातः प्रान्तस्वरसमवितः ॥ चंद्रार्कविन्दुसंयुक्तो मंत्रो यं नारसिंहकः ॥ असंज्ञात्पक्षरो विन्दु चंद्रार्कपरियोजितं
 ॥ आधार मंत्रं जानीयात्साधकः कार्यसिद्धये ॥ तत्र आधार मंत्रेण पाणित्यामानसं आस नं स्वकं ॥ आदाय विनिष्काशु पुनः संस्पृश पाणिना ॥ आत्म मंत्रेण
 परिशेत्तदा तस्मिन् रासने ॥ दुर्गाल्पिरवितत्वादि सदा न्यास न दूषणं ॥ अज्ञात्वा विलयं याति उपरेशं तु मंत्रकं ॥ आहूय स्यात्पूरं पूर्व नित्यसोमसमवितः ॥ साविंदु

जानीयादात्म मंत्रं साधकः ॥ तत्तत्सुमातृकान्यासं नादविन्दुसमवितं ॥ कुर्यात्सुमातृका मंत्रैः स्वशरीरे विचक्षणः ॥ कल्पेषु च यदज्ञानं मंत्रोच्चारणपूर्व
 ॥ यदज्ञात्वा तत्थाप्य स्यात्तत्र स्यादिदूषणं ॥ तन्न स्यात्मातृका मंत्रा नाशयति सदैव हि ॥ वीजना निचसवीणि तथारिष्टादयः स्वराः ॥ सर्वे ते मातृ
 का मंत्राश्चूडाविन्दुविभूषणः ॥ सर्वगात्रेषु वर्णेषु न्यसेषु न्यूनं पूरणं मंत्रकल्पेषु कुर्वन्निमातृकाः संयुताः स्वयं ॥ एकमात्रो भवेत्तद्रूपो द्विमात्रो दीर्घ
 उच्चाते ॥ पुनस्त्रिमात्रो विज्ञो यो वर्णीयते व्यवस्थिताः ॥ सर्वेषामेव वर्णीनां मात्रा देवसुमातृकाः ॥ शिवदूती प्रत्ततयस्तन्या सास्तनु स्थिताः ॥ पूरयति च ता
 न्यूनं चतुर्वर्गं तथा चिरात् ॥ यदत्येव सदारथां कुर्वन्ति तुर पूजने ॥ चतुर्वर्गं प्रदद्यात्सर्वकामफलप्रदः ॥ सर्वदा मातृकान्यासस्तुष्टिपुष्टिप्रदायकः ॥ यः
 कुर्यात्मातृकान्यासं विना पितुरपूजनात् ॥ तस्माद्विनेति स तत्तच्छ्रुते प्राप्नुवति तुर्विधः ॥ तं द्रष्टुमपि देवाश्च स्युस्तु नित्यमहोजसः ॥ स सर्वं च वशं कुर्यान्न च
 याति पराजवं ॥ कुहमं विष्णु मंत्रेण अंपुत्ययेन साधकः ॥ किमर्द्धनार्थं गृहीयात् करशो धनकर्मणि ॥ उपातः समचंद्रेण रंजितः श्रूय संयुतः

॥ रुद्रातोपरिसंस्तुष्टो मंत्रोयं वैष्णवो मतः ॥ प्रासादेन तु मंत्रेण शृंगुल्येन साधकः ॥ गृहीत्वा च ततः कृत्वा कराभ्यां पुष्पवर्द्धनं ॥ निर्मश्वेत्कामबीजे
न जिघ्रेद्वा ह्येतत्पुनः ॥ प्रासादेन परित्यागो दिशेषे शाभ्यां विशेषतः ॥ एवं कृत्वा तु करयोर्विशुद्धिरतुल्यं तमेतत् ॥ जलका गुरुपादादिपर्शान् कृद्वा वि
शोधयेत् ॥ दुर्गं विच्छिद्य संस्पर्शादुषणं करयोस्तु यत् ॥ अज्ञातरूपं सर्वं नाशयेद्दुष्टिमानिह ॥ शृंगुल्यग्राणि शुद्धानि पुष्पाणां ग्रहणाद्भवेत् ॥ नत्त
दयं मर्दनात्तु विशुद्धमभिजायते ॥ निर्मार्जनात्प्राणिपृष्ठं घ्राणात्तस्य मुत्तमं तीर्थं नित्या नित्याया न्निनासिकाग्रं करं प्रति ॥ तस्माद्यत्नेन कार्यास्तिक
र्मा एते ता निचैरव ॥ प्राप्ता दिवा सुदेवेन वस्त्रेणापि च संस्त्रितः ॥ शंखचूडा शिरसा विन्दुर्गुत्तः ॥ प्रासाद उच्यते ॥ कामबीजं तु विज्ञेयं वासुदेवेन विन्दुभिः ॥ वं
जनं चानुदं त्यं च प्राप्ता दत्ता तत्पूर्वकं ॥ अथ यत्तदयं पश्चात्तज्जनं प्रणवोत्तरं ॥ वसुबीजमिदं प्रोक्तं सर्वपापप्रणाशनं प्रणवदीर्घमुच्चार्य प्रथमं मुखं ॥ १६
दये ॥ वासुदेवस्य बीजेन प्राणायामं समाचरेत् ॥ यस्य देवस्य यदुपयथा श्रवणं वाहनं ॥ तदेव पूजनं तस्य पूजयत्पूरकादिभिः ॥ वैष्णवी तंत्रं

त्रस्य कण्ठाग्रं यत्पुनः सरं ॥ यद्बीजं वासुदेवस्य पूर्वचंद्रं निजं सदा ॥ गंगावतारबीजेन प्रथमं ध्वेनुमुद्रया ॥ अमृतीकरणं कुर्यादघपात्रा हिते जले ॥ शशिरव
एदमुत्तः कण्ठः पंचमो वलवीर्यगः ॥ गंगावतारमंत्रोयं सर्वपापप्रणाशनं ॥ मात्राद्वयमुत्तो विष्णुर्वलवीर्यसमन्वितः ॥ अमृतीकरणं हतैतोयं यदीयते
मृतं ॥ नृत्वा प्रयाति देवस्य ॥ प्रीतये सुरपूजने ॥ गंगेति स्वयमायाति ॥ पूजा मात्रा जलं प्रति ॥ अमृतीकरणं पश्चादध्वका मर्थं हि द्रये ॥ स्तुतिस्तिकं गोमुखं पद्म
कुर्यात्स्तुतिकमेव च ॥ पर्यंकमास नं शंखमहीष्टं सुरपूजने ॥ पादमंत्रमिदं प्रोक्तं सर्वयंत्रोत्तमोत्तमं ॥ तद्गंगीयाद्वाराहस्य बीजेन प्रथमं पुनः ॥ यथा दिवस्त्रिवी
जस्य चतुर्थः समवाप्तिः ॥ षष्ठः स्वरो परिवरो वाराहं बीजमुच्यते ॥ वाराहबीजं संवदं यंत्रं पादद्वये कृतं ॥ पश्यन् नीष्टदेवस्य पाददोषं न पश्यति ॥ नमुक्त
मन्यथा पाददर्शनं सुरपूजने ॥ यंत्रेण तत्र ते बीजान् तस्माद्यंत्रप्रदो भवेत् ॥ पाणि कक्षपिकां कुर्यात्कुर्ममंत्रेण साधकः ॥ तत्र संस्तुतपुष्पेण पूजयेदात्म
नो वपुः पूजिते तेन पुष्पेण देवत्वं स्वस्य जायते ॥ द्वितीयं वैष्णवी मंत्रं बीजं विन्दुत्वं संपुतं ॥ षष्ठः स्वरो परिवरं कूर्मबीजं प्रकीर्तितं ॥ दहनं पूजनं

वसुधैव कुटुम्बकः। कुर्यात्सन्ने एषा वेनतु॥ वीजेन वासुदेवस्य आकाशे विनियोजयेत्॥ प्राणेन सहितं वीजं तत्सर्वं प्रतिपादितं॥ अ-
 ज्ञाता प्रयत्नानां तु मण्डलस्थानमाज्जनात्॥ द्रव्याणां विप्रकारः स्यात्संज्ञाणां तथैव च॥ मधुकैचनयो मेदसं हतैर्दृष्टमगता॥ मेदिनी सर्वदा शुद्धा
 सुरपूजा स सर्वदा॥ अथापि सर्वे विदशो न स्पृशन्ति पदाक्षितिं॥ न च स्वीयतनुद्वयां योजयन्ति च श्रुतले॥ तस्य दोषस्य मोक्षार्थं मंत्रवीजां लिखेत्क्षि-
 तौ॥ प्रोक्षणं दीक्षणां द्वापि शुद्धा भवति मेदिनी॥ वीक्ष्य ह्यं धर्मवीजेन स्पृष्टं लस्य समाचरेत्॥ दांतोवालेन संयुक्तं चूडा विन्दुसमन्वितः॥ धर्मवीजमिति प्रो-
 क्तं धर्मकामार्थसाधनं॥ दाख्यानं धारणं चैव तथा संस्थानं पूजने॥ पूजनं सलिले नैव निःश्लेषो गंधपुष्पयोः॥ मण्डलस्याथ विन्यासः पुनः पुष्पसंश्र-
 यः॥ अमृतीकरणं पात्रप्रतिबंधविद न च॥ अनिरुद्धेन चादानं मंत्रं यंत्रं न धारणं॥ पात्रे तु मण्डलस्यासंवाप्ती जायेत योजयेत्॥ अनिरुद्धं न वे वीजं आ-
 य विन्दुद्वयोत्तरं॥ फडत्तेनानिरुद्धस्तु मंत्रमंत्रं प्रकीर्तितं॥ शंभुराघवलप्रातः स पूर्वः सहिता इमे॥ परतः परतः पूर्वं समाप्य नास्व विन्दुमानूत्तरी

(७)

यं वा भव वीजं सकलं निःकला ह्ययं॥ सुरश्चतुर्थः सकलः संस्पृष्टो विन्दुनेन्दुन्य॥ वार्ताया दिदिती यस्तु वाग्वं वीजमुच्यते॥ कामराजा ह्ययं चैव धर्म-
 कामार्थसाधनं॥ मनोभवस्य वीजं तु कुण्डलीशक्तिसंयुतं वासुदेवेन संपृक्तं मायं वा प्रवमुच्यते॥ इदं मारुतं नाम यदा अं वाग्वं स्मृतं॥ एकैकं कामराजादि-
 त्रिभिस्तु त्रिपुरामतः॥ आशुत्तरीयसामीन्दुविन्दुयां समलंकृतः॥ मदनस्य तु मंत्रोयं कामभोगफलप्रदः श्रोतेतो वीजसंयुक्तं यन्मुक्तां कुलसन्निभं॥ तद्वा-
 स्य कुण्डलीशक्तिरभेदात्तु निगद्यते॥ चूतापसारणं कुर्यात्सन्ने एषा वेनतु॥ यस्मिन् नृते स्थानं चूतादूरं याति सुराज्जने॥ स्थितेषु तत्र चूतेषु नैव
 अमण्डलं तथा विलुपन्ति सदा तु वासाधकं वा तयन्ति च॥ तस्माद्यत्नेन कर्तव्यं चूतानामपसारणं॥ अस्तु मंत्रेण सहितं तस्य मंत्रमिदममृतं॥ अपसर्य नृये
 चूता ये चूता भूमिपालकाः॥ चूतानामविरोधेन पूजा कर्म करोम्यहं॥ अनेन स्पृष्टो लोचूता नपसाय्यात्मसाधकः॥ ततो दिवं धनं कृत्वा दिव्यः स्थानं पा-
 सारयेत्॥ विन्दुवीजं फडत्तेन मंत्रं दिवं धनं स्मृतं॥ करेण ह्योठिका पूर्वं वेष्टनं वक्ष्ये न दिशः॥ आत्मानं पूजनेनाथकर्मरंजा विकारिता॥ पूजनं चासनं मो-

ग. पीठस्य दृशं न वेत् ॥ स्वभावतः सदा शुद्धं पंचभूतात्मकं वपुः ॥ मलपूतिसमायुक्तं श्लेष्मविण्मूत्रपिंजरं ॥ रेतो निष्ठिवमाला विश्रवद्भिः रपरिहृतं ॥
 बीजभूतानि चैतस्य मत्वा भूतानि पंचवे ॥ तेषां तु सर्वभूतानां बीजानां देहसंज्ञिनां ॥ वायुतेजपृथिव्यं नो विद्यतां शुद्धये क्रमात् ॥ शोधयंतं दहनं न समप्रोत्साद्यो
 मुत्तवर्षणं ॥ आप्लावनश्च कर्तव्यं चित्ताभात्रं विशुद्धये ॥ मण्डलस्य चित्तनादेदा तत्तम्यो देवचित्तानात् ॥ स्वकीयस्य हृदेव स्य चित्ता सर्वात्मना न वेत् ॥ सो ह
 मित्यस्य सततं चित्तनादेवरूपता ॥ आत्मनो जायते सम्यक् संकृतिः पुण्यदानतः ॥ अहं देवो धनैवेयं पुण्यं गंधादिकं च येत् ॥ पूजोपकरणस्यापि देवत्वमिह
 जायते ॥ देवो वा स्येह देवो देवं देवा योजयत् सर्वेषां देवतां सृष्ट्वा जायते शुद्धतापिता ॥ मनो बीजात्मनः शुद्धिः प्राणायामेन जायते ॥ अन्नार्तं तं पञ्चम
 लं तं च शुद्धं प्रजायते ॥ गृहे चेत्पूजयेद्देवं तदा तस्य विलोकनं ॥ कुर्यादादित्य बीजेन चतुःपार्श्वेष्वनु क्रमात् ॥ हस्तः समाप्तिमहितो वद्वि बीजेन सं
 हितः ॥ उपातः स चतुर्थस्तु स तथा स वलो प्रतः ॥ आदित्य बीजकथितं सर्वरोगविनाशनं ॥ गृहे चेत्पूजयेद्देवं तदा तस्य विलोकनं धर्मार्थकाममोक्षाणां
 करणं तोषदायकं ॥ अशुद्धिपक्षे संयोगे पक्षिविष्टा प्रसन्नं ॥ मूषिका लाङ्गुलस्य शीः कृमिकीटदिसंगमं ॥ श्वमादिवि नश्यन्ति लोकानां गृहदूषणं ॥ तत

तु योगपीठस्य ध्यामं प्रथममाचरेत् ॥ ध्यानमात्रं योगपीठं प्रविशत्येव मण्डलं ॥ योगपीठस्य तं सर्वं योगपीठमयं समं ॥ न यो मपीठादधिकं विद्यते परमात्मनं ॥
 यस्य ध्याने जगद्वा प्रसंचराचरमा तुषं ॥ एवं चित्तं न साहाय्यं कीवावक्तुं स मुत्तरे चित्ताभात्रेन मनसा यस्य शोकावनाशनं ॥ धारणा योगपीठस्य चतुर्वर्त्तिफल
 प्रदं ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं चतुष्कोणं चतुर्द्वारं ॥ आभारशक्त्या विहितं परुणं सूर्यसंनिभं ॥ आग्नेयादिष्टुकोणेषु चतुर्भुजमस्तः स्थितः ॥ धर्मो ज्ञानस
 थैश्वर्यं वैराग्यं क्रमस्तः सदा ॥ पूर्वादिदिग्भुजैः निस्थितानि क्रमतो यथा ॥ धर्मश्च तथा ज्ञानमनेश्वर्यं ततः परं ॥ अथैराजं ततः पश्चाद्धारणात्संयवस्थितं
 ॥ तस्योपरि जलौघस्य तस्मिन् ब्रह्माण्डमास्थितं ॥ ब्रह्माण्डस्य चरेतो मं कूर्मः तस्योपरि स्थितः ॥ कूर्मोपरि तथाननस्य स्थितोपरि स्थितः ॥ अननस्योपरि स्थितं
 तं नालं पातालं गोचरं ॥ पृथ्वीमध्ये स्थितं पद्मं दिक्पद्मं गिरिकेसरं ॥ तस्यांसदिक्पद्मदिग्पाताः सप्तौ बुधवस्थितः ॥ कर्त्तिकायां बुधलोको मघर्षोकादय
 धः ॥ शक्राज्योतिषिचादित्यः चतुर्वेदसहस्रदत्तरे ॥ सत्वरजसपशुतिग्रहः प्रकृति संभवः ॥ सदा स्थिता पद्मस्य परतस्तथैव च ॥ आत्मनं तं न नम

यमर्द्धवेदनमर्द्धतः॥ अथोषधसुदलंतस्य केशराग्रे स्थितं पुनः॥ कस्यमिचन्यमरुतां मरुता निजं मातः॥ सारात्तरं योगपीठं हरकसु
 नमतः परं॥ आराध्यां नमस्तस्मात्ततश्च विमलासनं॥ मध्ये विचित्रये सर्वं जगज्जैव चराचरं॥ कस्य विष्णुः शिवोऽथैव नाम त्रयं विनिर्मितं॥ आ
 नानं विचित्रये तत्र पूजनं समुपस्थितः॥ मण्डलं योगपीठं तु पद्मं पद्मं तु चित्रयेत्॥ सारादीन्यामना नीरु चत्वार्यपि विचित्रयेत्॥ योगपीठं पृथग्
 त्वा मण्डलेन सहैकतां॥ पुनर्ह्यर्थात्ततः पश्चात्पूजयेदासनं ततः॥ ध्यानेन योगपीठस्य यथावदीयते जलं॥ नैव यत्पुष्पं वा दत्तं स्य संतस्य दीयते॥
 सर्वदेवाः सगंधर्वाश्चराचरगुह्यका॥ चित्रिताः पूजिताश्च स्युः योगपीठस्य पूजने॥ श्रीष्टदेवतां पूजा विनाप्यस्य विचित्रयेत्॥ लघते वै चतुर्वर्जं तुष्टि
 : पुष्टिश्च जायते॥ आवाहनानन्तरं पाणिनामवतारयेत्॥ प्रागुक्तानौ करौ कृत्वा उर्ध्वं मुखं क्षिप्य सारो॥ निरक्षरावधः कृत्वा नामसंयुजकसंथा॥ हे
 रन्मार्त्तोनवीजेत तस्मादवतरेति च॥ आश्रेडितेन चाक्षीष्टदेवानां लम्बमायवै॥ नासिकावासुनिःसारादियस्या देवता चवेत्॥ एवं कृते मण्डपे तु

स्थितितस्यै पूजायते॥ रत्नः सुधांसुः विद्वां गुह्यं रत्नं वीजमुच्यते॥ नाशनं विष्णुबीजानां धर्मकामार्थसाधनं॥ गंधपुष्पे तथा धूपदीपेनैवैवमेव च॥
 यदन्यदीयते यत्तु अलंकारादिकं चयेत्॥ तेषां देवतमुच्चार्य कृत्वा प्रीत्या पूजने उत्सृज्य मूलमंत्रेण प्रतिमां निवेदयेत्॥ वरुणस्य तु बीजेन
 तेषां प्रोक्षणाचार्येत्॥ इष्टेन मूलमंत्रेण ततोऽर्पणं निवेदनं॥ तत्परश्च विष्णुः श्रीबीजं वारुणमुच्यते॥ विलोकनं पूजनं च उपादानं पुथक् पुथक्
 क॥ जपकर्माणि मातायाः प्रतिपत्तिरिति द्रुमं॥ इष्टमंत्रेण मातायाः प्रोक्षणां परिकीर्तितं॥ बीजं गानपतं पूर्वं मुच्चार्य सदनं ततः॥ अथ विष्णुं कुरुमा
 ले सं गृहीयादित्यनेन च॥ जपान्ते शिरसि न्यासो मातायाः परिकीर्तितः॥ अजमादाय पाणिभ्यां श्रीबीजेन तथा चरेत्॥ अथ दंष्ट्राभ्यां चान्नां चादिव
 र्त्तवितुर्गर्भके॥ परतः परतः पूर्वं श्रीबीजं विष्णुनेनुना॥ मातायाश्च वेतारस्तु शिरसः क्रियते यदा॥ तं समादाय पाणिभ्यां कुर्यात्सारस्वतेन वै॥ श्रीबीजा
 नामात्रमात्रं विष्णुचन्द्रार्द्धसंयुतं॥ एतच्चतुष्टयं बीजं सारस्वतमुदाहृतं॥ पौराणिकैर्वेदिकैश्च मूलमंत्रेण चैव हि॥ प्रदक्षिणं प्रणमनीया चतुर्व

न प्रदायकं ॥ दध्यं वंज नं यं ठा चामरं प्रोक्षयेत्पुनः ॥ नैवेद्या लोकमंत्रेण पूर्वोक्ते न तु नैरव ॥ नानाक्षराणि चाद्या निवैतेषां विन्दु मेन्दुना ॥ तस्मै न
 मः इति प्राप्तेन प्रहृष्टमंत्रमुच्यते ॥ निवेदने वैतेषां मिष्टमंत्रेण वाचरेत् ॥ वागवस्य द्वितीयेन कामराजेन नैरव ॥ मुद्राया वं धनं कार्यं मूलमंत्रेण
 दर्शनं ॥ परित्यागस्तु मुद्रायास्तारवीजेन वाचरेत् ॥ प्राप्तादिश्वर्य विन्दुयां षष्ठस्वरसमवितः ॥ तारवीजमिति प्रोक्तं धर्मकामार्थसाधनं ॥ मोदं
 ददाति यस्मात्ता मुद्रातेन प्रकीर्तिता ॥ दध्नितायां तु मुद्रायां तावत्पूजा समापनं ॥ काममोक्षं तथा धर्ममर्थमेव मुद्रायां ययं ॥ ददाति साधकाया शुभेव
 तामहं मुद्रायां मुद्रातेन मरुता मती मासुतीरयेत् ॥ यद्यतं चक्तिमात्रेण पत्रं पुष्पं फलं जलं ॥ निवेदितं च नैवेद्यं तद्गुहाणां नुकमया ॥ आवाहनं न जा
 नामि न जानामि विसृज्य न ॥ पूजाभागं न जानामि त्वंगतिपरमेश्वरी ॥ कर्मणा मनसा वाचा त्वत्तो नान्या गतिर्मम ॥ अतश्चरेण चूतानां द्रष्टा त्वं परमेश्व
 रि ॥ नाथे यो निरुह्ये पुये पुये पुवजा मरुं ॥ तेषु ते पुच्युता न कीर्युतोस्तु सदा त्वयि ॥ देवो दाता च भोक्ता च देवः सर्वमिदं जगत् ॥ देवो जयितु सर्वत्र मो

देवः सोऽहमेव च ॥ यदक्षरं परिधृष्टं माजाली न च यद्वेत् ॥ अंतु मेरु सिमे देवि कश्यपे निश्चलं मनः ॥ मंत्रेषु पथितेष्ववस्य मेव प्रसीदति ॥ दातुर्देवश्च
 पुर्वर्त्तनं विरादेव नैरव ॥ ऐशान्यां मण्डलं कुर्याद्धारपद्मविवर्जितं विसृज्य नान्यं निर्मात्य धारणां पूजनाय वै ॥ प्रायादिभिः पूजयित्वा ध्यात्वा निर्मात्य
 धारणां ॥ निःक्षिप्य तस्मिन् निर्मात्यं मंत्रेण तु विसृज्येत् ॥ गुरुगुरु परं स्थानं स्वस्थानं परमेश्वरि ॥ यत्र ब्रह्मादयो देवो न विदन्ति परं पदं ॥ विसृज्य मंत्रेण नैनः
 ततः पूजकं वायुना ॥ ध्यायन्तु मंत्रेण नैनं नत्वा तां स्थापयेद्भुति ॥ तिष्ठ देवि परे स्थाने त्वस्थाने परमेश्वरि ॥ यत्र ब्रह्मादयः सर्वसुरातिष्ठन्ति मेरुदि ॥ तत्रैक
 जगदीजैरिष्टं देवधिया स्मरन् ॥ निर्मात्यं चूर्द्धि गृहीयाधर्मकामार्थसाधनं ॥ मण्डलं प्रतिपत्तिस्तु ततः कुर्याद्विभूतयः ॥ सर्वां पुर्लीनामयोऽयैः पद्ममण्डलं
 वितं ॥ निर्मचेक्षितिवीजेन मण्डले चापि नैरव ॥ ततस्तु मूलमंत्रेण सर्वमान्येन वा पुनः ॥ अनामिकानामप्रेण ललाटमपि संस्मरेत् ॥ समाप्ते हितः पातः
 स्मारावीजं ततः परं ॥ वसुवीजं विसर्जेण परतः परतः पुनः ॥ नवेदेकजगदीजं धर्मकामार्थसाधनं ॥ ततो नास्करवीजेन सहितेनात्मनः पुनः ॥ मंत्रेण

करार्यमहिप्रार्थनं विवेदयेत् ॥ नमो विवश्वते ब्रह्मन् भास्करे विष्णु ते जस ॥ जगत्सर्ववित्रे सुचये सवित्रे कर्मदायिने ॥ ततः कृतांजलिर्वापठित्वामं
 वमुत्तमं ॥ एकाग्रमनसा वाहिरहिं द्रुमवधारयेत् ॥ यजहि दंतं पञ्चिदं यजहि दं पूजने मम ॥ सर्वे तदहिं द्रुमस्तु भास्करस्य प्रसादतः ॥ ततस्तु
 पुष्पो नैवेद्यतो यंपत्रादिकं चयेत् ॥ देवी वीजेन तत्सर्वं पुनरेव विलोकयेत् ॥ हस्तेन च श्रुषावापियत्र यत्र कृतः पुरा ॥ मंत्रन्यासस्तस्य तस्य विहृष्टिरमुना
 भवेत् ॥ प्राज्ञादिपंचमो वद्वि वीजसं धिस्वरावितः ॥ तथोपान्नावाभवा अंदुर्त्ता वीजं प्रचक्षत ॥ स्थण्डिले कालदगौ तु तोये सूर्यमरीचिषु ॥ प्रतिमासु च
 तु द्वाचशालग्रामशिलासु च ॥ शिवलिंगेशिलार्यां तु पूजाकार्यं विभूतये ॥ सर्वत्र मण्डलं न्यासं कुर्यादेकाग्रमानसः ॥ योगपीठस्य वीजेन स्थण्डिलादि
 पुसाधकः ॥ वासुदेवस्य रुद्रस्य ब्रह्मणो मिहिरस्य च ॥ कुर्यात्सर्वत्र पूजासु प्रतिपत्तिमां बुधः ॥ एवं यः पूजयेद्दिद्यु ममीतिः प्रतिपत्तिभिः ॥ चतुर्वर्ग
 प्रदेत स्य न चिरादीयते हरिः ॥ शिवो वा मिहरो वा पिये चलच्चोदरीदय ॥ प्रसीदति सुराः सर्वे पूजायां विधिना मुना ॥ विशेषतो महादेवी महाभायाज

21

गत्समी ॥ प्रतिपत्तिमां नित्यं स्मरुयन्त्येव पूजनं ॥ एवं यः कुरुते पूजां ससम्पत् फलभा भवेत् ॥ एतैर्विहीनाया पूजा ततोऽत्यात्य फलं भवेत् ॥
 अंगहीनस्तु पुरुषो न स मया जिहो यथा ॥ अंगहीना यथा पूजा न स मया फलभा भवेत् ॥ इदं रुद्रस्य परमसिद्धं स्वस्त्ययनं परं ॥ मंत्रवेदमयं श्रुद्धं स
 र्वपापप्रणाशनं ॥ यः श्रावयेद्वाह्यं सन्निधाने श्राद्धेषु यजेत् सुरपूजनेषु ॥ सम्पत् फलं तस्य लभेत् सकर्मणो विनापि पूजां तदनन्तमश्नुते ॥
 इति श्रीकालिकापुराणे उत्तरतंत्रे षष्ठपंचाशोऽध्यायः ॥ ५६ ॥ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ देव्यास्तत्र विशेषेण श्रुतं तं साम्यं तु मुवा ॥ येन चाराधिता देवी
 न चिराद्वरदानवेत् ॥ पूर्वतंत्रा विशेषेण तथा वै तंत्रमुत्तमं विशेषेण च ॥ सामान्या कथितं भवतो यथा पुनर्देवविशेषाणि पूजायां जपकर्मणि
 ॥ याणि तंत्राण्येषाणि ताणि वक्ष्याम्यं शेषतः ॥ यः पूज्य च महाभाया चर्त्ति मेकाग्रमानसः ॥ अंगिणा वाङ्मंत्रैरातेन कार्यमिदं परं ॥ फलं पुष्पं
 तां चूलमन्नपानादिकं चयेत् ॥ अथवा तु महादेवो न भोक्तव्यं कदाचन ॥ पथिवा पर्वतपीठासनायामपि साधकः ॥ तथा तथा निवेद्यैव स्व

नर्थपुष्पकल्पयेत् ॥ दृष्टैवमदिराभाहं रक्तवर्णीस्तथास्त्रियः सिंहं सर्वं रक्तपद्मं व्याघ्रं वारुणसंगमं ॥ गुरुं राजानमथवा मरुमाया ततो न मे
 त् ॥ पतिव्रतायां नार्थ्यायां सदैव तु संगमः ॥ क्रियते च रिडिकां व्यात्वा तदा कार्यं विभूतये ॥ शात्रिकं पौष्टिकं वा पितृथैष्टा पूर्वकर्मणि ॥
 यदा कुर्यात्तदा नत्वा देवीं नत्वा समाविशेत् ॥ तौ र्यत्रिकं यदा पश्ये देवानां गीतमेव वा ॥ तत्र देवो निवेद्यैवं कर्तव्यं सोपयोजनं ॥ यदेव च
 षण्णं वा सोमत्तयोद्भवमेव वा ॥ स्वकाये परिभुंजीत तत्र मंत्राधिया वसेत् ॥ व्यायामे च विसाने च संभार्या वा जले स्थले ॥ यत्र यत्र सुसंगच्छेत्तत्र दे
 वीं सदा स्मरेत् ॥ यथा कर्म प्रपूजा गत तत्र मंत्रेण वाचरेत् ॥ मंत्रहीनं पूजमां ग कर्म कुर्यात्तु निःफलं ॥ यस्मिन् कर्मणि सो द्विष्टो मंत्रपूजा
 लुपैरव ॥ नैवेद्यालोक मंत्रेण तत्र कर्म समाचरेत् ॥ देव्यास्तु मण्डलं न्यासः सिद्ध मंत्रेण वाचरेत् ॥ पूजाने मण्डलं लिप्त्वा तिलकं तेन साधयेत् ॥
 सर्व मंत्रेण धर्मकामार्थदायिना ॥ वलिदाने वलिं हित्वा खड्गैस्तैरुधिरैः स्वकैः ॥ सर्ववश्येन मंत्रेण तत्तापे तिलकं न्यसेत् ॥ जगद्वश्येन वेत्तत्र

चतुर्थकस्य वहिना ॥ षष्ठस्वरेण संयुक्तः कलाविन्दुसमवितः ॥ तथोपात्तः तथा कान्तः सपरोपितथा पुनः ॥ द्विर्मोही तिष्ठकारस्य तु र्यो हित्वरसं
 युतः ॥ तृतीयवर्णप्रान्ते न तृतीयस्वरसंज्ञिना ॥ पूरिता नो विधावर्त तथा वादिचतुर्थकः ॥ स्वरो द्वितीयश्च तथा क्षोभशब्दपुरःसरः ॥ पुरेति स
 हितः सोपि मित्रसदृशराक्षसः ॥ यथा पूजा तथाराजा पूर्वशास्त्रे इति श्रुतः ॥ विनापि पूजनं कुर्याद्यो वरुं तिलकनरः ॥ मंत्रेणानेन सत्ततं स
 र्वस्य वशो भवेत् ॥ राजा वाराजपुत्रो वा स्त्रियो वा यक्षराक्षसाः ॥ सर्वे तस्य वशं याति भूतग्रामाश्चतुर्विधाः ॥ प्रवासेष्वथि वा दुर्गेष्वथि वा प्रोजले
 पि वा ॥ कालागारनिवृद्धा वा ज्ञायो वेगगतो पि वा ॥ कुर्यात्तत्र मरुमाया पूजां वैमानसी बुधः ॥ मनस्तु क्लेशमुत्पन्ने सिंहव्याघ्रसमाकुले ॥ परचक्रा
 गमे वापि कुर्यात्मानसपूजनं ॥ मनसा हृदयस्या तद्वात्वा योगात्तपीठकं ॥ तत्रैव पृथिवीमध्ये पूजा कत्र समाचरेत् ॥ मैत्रं प्रसाधनं त्वानंदनं च भाव
 नकर्म वा ॥ अन्यच्च सर्वं मनसा वा कुर्याच्च पूजनं ॥ यथा पुष्पादिभिः पूजा वरुं देशविधीयते ॥ यथा हृदयपिकर्तव्याः सर्वाश्च प्रतियत्नयः ॥

अष्टम्यां सततं देवीया जकः स्यात्सदावती ॥ नवम्यां तु तथा पूजा कर्त्तव्या निजशो गितैः ॥ लिंगस्यां पूजयेद्देवीं पुस्तकस्यां तथैव च ॥ स्थण्डिलस्यां महा
 मायां पादुके प्रतिमासु च ॥ चित्रिते विशिखे खड्गे जलस्यां वापि पूजयेत् ॥ पंचदशांगुलं खड्गं त्रिशूलं च त्रिशूलिनं ॥ शिलायां पर्वतस्यां ये त
 था पर्वतगुह्यतः ॥ देवीं संपूजयेत्तत्पुनः किञ्चिद्वा समं नितः ॥ वाराणस्यां सदा पूजा संपूर्ण फलदायिनी ॥ ततस्तु द्विगुणा प्रोक्ता पुरुषोत्तमस्य
 त्रिधौ ॥ ततोऽपि द्विगुणा प्रोक्ता दारवत्यां विशेषतः ॥ सर्वश्रेष्ठेषु तीर्थेषु पूजा दारवती समा ॥ विधोः शतगुणा प्रोक्ता गंगायामपि तत्तमा ॥ आ
 र्यावर्त्तमध्यदेशे ब्रह्मावर्त्ते तथैव च ॥ विधौ व फलदा पूजा प्रसागे पुरतः तथा ॥ ततः श्वतुर्गुणा प्रोक्ता करतोयानदीजले ॥ तस्याश्चतुर्गुणा फ
 लानां न्यकुण्डे च नैरव ॥ ततश्चतुर्गुणा प्रोक्ता जलपिशोः श्वरस त्रिधौ ॥ तत्र सिद्धेश्वरी यो नौ ततोऽपि द्विगुणा स्यता ॥ ततश्चतुर्गुणा प्रोक्ता
 लोहिमनदपाथसि ॥ तत्समा कामरूपे तु सर्वत्रैव जले स्थले ॥ सर्वश्रेष्ठो यथा विष्णुर्लक्ष्मी सर्वोत्तमा यथा ॥ देवी पूजा तथा शक्ता काम

२३२

रुच्ये गृहे गृहे ॥ ततः शतगुणा प्रोक्ता नीलकण्ठसमस्तके ॥ तत्रापि द्विगुणा प्रोक्ता नेपाले यो निमग्नो ततः शतगुणा प्रोक्ता रुक्ते ति
 गमूर्द्धनि ॥ ततोऽपि द्विगुणा प्रोक्ता शैलपुत्रादिमो निधु ॥ ततः शतगुणा प्रोक्ता कामाख्या यो निमग्नो ले ॥ कामाख्यायां महा मायाः पूजां य
 : कर्त्तव्या नरः ॥ सवेरुल नवे कामान् परत्र शिवरूपतां ॥ न तस्य सदृशो न्यास्तिकृत्यं तस्य न विद्यते ॥ वांछितार्थमवाप्ते रुचिरा पु
 रभिजायते ॥ वायो रिव गतिस्तस्य न वेद न्यैवरूपता ॥ संप्रामेशास्ववाये च दुर्जयः सच जायते ॥ वैष्णवी तंत्रमंत्रेण कामाख्या
 यो निमग्नो ले ॥ सकृत् पूजनं कृत्वा फलं शतगुणं भवेत् ॥ मूलपूर्तिर्महाकाया योगनिद्रा जगन्मयी ॥ तस्यानु वैष्णवी तंत्रप्रा
 नेव प्रतिपादितं ॥ अन्याया मूर्त्तयः प्रोक्ताः शैलपुत्रावयो पराः ॥ तस्यायव विजागतास्तद्वरीरविनिर्गताः ॥ निःसरन्ति यथानि
 त्यं सूर्यविस्वामरी च तं ॥ देवस्तथो ग्रवणायामहा माया शरीरजः ॥ ताता मेवायमंत्राणि वक्तव्याणि ममात्मव ॥ एकेव तु महा

माया कामार्थं निवृत्ता गताः ॥ कामाख्या तु महा माया मूल मूर्तिः प्रणीयते ॥ पीठे निवृत्ता ह्युपासा तु महा माया प्रणीयते ॥ एवं मेव यथा
 विष्णुर्नित्यं त्रिभिः सनातनः ॥ जनानां तर्जना लोपि जनार्दन इति स्मृतः ॥ तथैवैषा महा माया कामार्थं संगता गिरौ ॥ कामाख्येति सदा दे
 वेर्नम्यते सतत नरैः ॥ यथा हि पुरुषः कश्चिच्छुद्धीच्छुद्धयं हानवेत् ॥ तत्रापकः त्वानकालेपि कामाख्या पितृत्वा ह्युपा ॥ महा माया श
 रीरं तु कामार्थं समुपस्थितं ॥ लोहितं कुंकुमैः पीतं कामार्थं मुपयोजितैः ॥ खड्गं त्वक्का कामकाले सा गृह्णाति श्रजं स्वयं ॥ यदा
 तु त्यक्तमासा तदा स्यादसिधारिणी ॥ कामकाले शितं प्रत्यक्षं लोहितं पंकजं ॥ रमते त्यक्त कामा तु शितं प्रतो परिस्थिताः ॥ तथै
 व तु त्तु तो गत्वा सिंहस्था कामदा नवेत् ॥ कदाचित्सा शितं प्रतो कदाचिद्रक्तं पंकजे ॥ कदाचित्केशरी पृष्ठे रमते कामरूपिणी य
 दा लोहितं पश्येत् तदा त्रेकेशरी शवः ॥ यदा प्रेत गता देवी तदा ग्रेण्यं निरीक्ष्यते ॥ महा माया स्वरूपेण यथा सा वरदा नवेत् ॥ पू

जाकाले तदा प्रेत्य पद्मे तिष्ठो परिस्थितारक्तपद्मे यथा ध्यायेत् तदा ग्रे चिन्नयेद्धरिं ॥ यदा ध्यायेद्धरौ चान्यद्वयमग्रे विचिन्नयेत् ॥ त्रिषु ध्या
 येषु पुनरप्युपपत्तिपद्मं ह्येकमात्रं ॥ स्थितेषु कामदा देवी तेषु ध्याता तिका मदा ॥ एकैकस्मिन्नपि तथा यथा वा चिन्नयेद्धिवां ॥ एका
 समस्तजगतां प्रकृतिमां सतततः ॥ विष्णुश्च ह्यशिव नित्यं ध्रियते सा जगत्समी ॥ शितं प्रेतो महा देवो ब्रह्म लोहितं पंकजः ॥ हरिर्हरि
 त्वविज्ञेयो वारुणा निमरो जसः ॥ स्वस्वर्त्वा वारुण तंतुः तेषां यस्या न्नपुञ्जते ॥ तस्या त्वत्पत्नरं कृत्वा वारुण त्वंगता श्रयः ॥ यस्मिन् यस्मि
 न्महा माया प्रीणा तिस्रस्ततं शिवा ॥ तेन ते नैव रूपेण नित्यया स्यान्वतत्त्वयः ॥ सिंहो परिस्थितं रक्तं पद्मं तस्योद्धतः शिवः ॥ तस्योप
 रि महा माया वरदा नयधारिणी ॥ एवं विशेषतः त्रिगुणियाः कथिता निवः ॥ अंगमंत्राणि तस्यास्तु शुभ्रं तां द्विजसूतमाः ॥
 इति श्री कालिका पुराणे उत्तरतंत्रे पूजा स्थान सप्तमं चारिंशोऽध्यायः ॥ ५७ ॥ ॥ श्री नगवानुवाच ॥ अंगमंत्रान्यहं वक्ष्ये चंडिकाया

विदोषतः यैः समासाधिता देवी चतुर्वर्जप्रदानवेत् ॥ जालवांसमुतः षष्ठः स्वरविन्देन्दुवक्रिभिः ॥ तथोपातोयुतः त्वेतेराद्यवाप्तवमु
 च्यते नेत्रवीजचंडिकायास्तु यमेतत्प्रकीर्तितं ॥ वामेललाटे दाक्षिण्यनेत्रेषु दितयंकुमात् ॥ वर्मार्थकाममोक्षाणां सर्वदाकामरां
 परं ॥ मंत्रमेतत्तहा गुह्यं दुर्गावीजमिति श्रुतं ॥ यद्वाकात्पायनमुने राश्रमेषु दिवोकसां ॥ तेजोनिर्द्धतकामा च देवी देवोद्यसंस्तुता ॥ यथाने
 त्रत्रया देव्या मूलमूर्त्या विनिःसृता ॥ तेतो मयी जगद्धात्री महिषासुरघातिनी ॥ तेजोनिः सर्वदेवानां सा च त्वावपुरुत्तमं ॥ अस्मात्पुनरेकमादा
 य देवैर्दत्ता निभागशः ॥ शरणां सा च वंशचसमत्योत्करवारुर्न ॥ वस्त्राग्रे संस्तुता देवी जघानमहिषासुरं ॥ रुते तु महिषे देवी पूजिता
 सिद्धौ स तथा ॥ अनेनैव तु मंत्रेण लोके ख्यातिं वसागताः ॥ ततः प्रचृतिसा देवी सर्वैः सर्वत्र पूजिता ॥ मूलमूर्तिः सुगुप्ता चूतमूर्तिर्याति
 मागता ॥ देवानां वरदानेन वस्त्राग्रे रूपयोजनात् ॥ सा मूर्तिः पूज्यते सर्वैस्तं मूर्तिं शृणुमैरव ॥ जगज्जलसमायुक्ता मुद्गेन्दु कृतशेषरां ॥

लोचनत्रयसंयुक्तां प्रमेन्दुसदृशाननां तप्तकांचनवल्लीभांसुप्रतिष्ठां सुलोचनां ॥ नवयौवनसम्पन्नां सखीचरणभूषितां
 ॥ सुचारुदशनीतीक्ष्णां पीनोन्नतपयोधरां ॥ त्रिभंगीस्थानं स्थानां महिषासुरमर्दिनीं ॥ मृणालायतनसंस्पर्शी दश
 वाकुलमचितां ॥ त्रिशूलंदक्षिणे दयातरुवक्रचक्रं वामादधः ॥ तीक्ष्णवाणतथासक्तिं वाकुलसंघेषु संगतिं ॥ खेप
 कं प्रसं चापं च पाशं चांकुशमेव च ॥ घण्टांश्चापरशुं वापि वामेधः प्रतियोजयेत् ॥ अथ वस्त्रात्मनि षट्पदद्विद्विंशति
 कं प्रदर्शयेत् ॥ शिरश्चुदो नवतल्पदानवखड्गपाणिनं ॥ रुदिभूलेन निर्भिन्नं निर्यदसु विनिःसृतं ॥ रक्तवक्त्रं
 कृतांगचरकं विस्फुरितक्षरणं ॥ वेष्टितं नागपाशेन भुक्कुणीकुटिलाननं ॥ स पाशवामरुत्तेन दृतं केशंच दुर्गसा

॥ वसुधैव कुटुम्बकम् ॥ देवा हिं प्रदशयेत् ॥ देव्यास्तु यक्षिणं पादं समं हिं परिस्थितं ॥ किञ्चिद्दुर्द्धृतं तथा वा मम पुच्छं महिषोपरि ॥ उग्रचण्ड
प्रचण्डचण्डोपचण्डनायिका चण्डचण्डवती चैव चण्डिका चञ्जिका तथा ॥ अग्निः शक्तिमिरष्टाग्निः सततं परिवेष्टितां ॥ चिन्तयेत् सततं
देवीं धर्मकामार्थमोक्षदां ॥ एतस्यां प्यंगमं त्रुदुर्गा तंत्रमिति स्थितं ॥ शृणु वै कमना भूत्वा धर्मकामार्थसाधनं ॥ वदन्निजार्थास्वरं पृष्ठे
यत्तः हातो निरेव च ॥ दुर्गे द्विरिति सोऽङ्गारं दुर्गा तंत्रमिति श्रुतं ॥ रवौ मकरसंस्थेया न वेदितं पंचमी ॥ तस्यामनेन संपूज्य मंत्रेण विधिव
द्देवां ॥ श्रुत्वाष्टम्यां पुनर्देवीं पूजयित्वा यथाविधि ॥ नवम्यां वलिदानं निःप्रभृतानि समाचरेत् ॥ संध्यायां च वलिकुर्प्या निजगात्राहृगुश्च
तैः ॥ एते कृते तु कल्याणैर्भुक्तो नित्यं प्रमोदते ॥ पुत्रपौत्रसमृद्धिस्तु धनधान्यसमन्वितः ॥ दीर्घायुः सर्वसुखगोलोकस्मिन् च जायते ॥ शि
ताष्टम्यां तु वैत्रस्य शितैस्तत्कालं संभवैः ॥ अशोकैरपि यः कुर्या मंत्रेण नेन पूजनं ॥ न तस्य जायते शोकरोगो वा पथदुर्गतिः ॥ ज्येष्ठश्रुतं

सुधाष्टम्यां निष्प्रमैः समुपोषितं ॥ नवम्यां सतिलैर्वर्षेय्यावकै रथमोदकैः ॥ क्षीरै रज्यै सुधाक्षौद्रै र्मदिराभिः सपिष्टकैः ॥ नाना पशूनां रुधिरै र्म
सै रपि च पूजने ॥ ततो दशम्यां शुक्लामक्षिप्तु तिलमिश्रितैः ॥ दुर्गा तंत्रे नमंत्रे ण दातव्य मंजलि त्रयं ॥ एवं कृते दशम्यां तु यत्पापं दश जन्मकं ॥ कृतं
तत्फलं यथा ॥ दीर्घायुरभिजायते ॥ आषाढ शुक्ल पक्ष स्याष्टमी श्रावण स्यात् ॥ पवित्रारोह नं कुर्या देवी प्रीति करं परं ॥ दुर्गा तंत्रे ण मंत्रे ण
दुर्गा वीजे न नै रव ॥ वैष्णवी तंत्र मंत्रे ण पवित्रारोह नं चरेत् ॥ बृष्टि ष्ठं श्रावणे मासि देव्याः कुर्यात्पवित्रकं ॥ सर्वेषां सपि देवानां पवित्रारोह नं च
रेत् ॥ आषाढे श्रावणे वापि सप्तम्यं फल प्रदं ॥ प्रति पद्म नदस्योक्ता पवित्रारोह ने ति थिः ॥ श्रिया देव्या दितीया तु तिथी ना मुत्त मा स्मृ ताः ॥
तृतीया नवमा विन्या चतुर्थी तत्सु तस्य च ॥ पंचमी सोम राजस्य षष्ठी प्रोक्ता गुरु स्य च ॥ सप्तमी नास्करस्योक्ता दुर्गा मा श्व तथा ष्टमी ॥ मातृणां न
वमी प्रोक्ता वासुकेर्दशमी तथा ॥ एकादशी अषीणां च द्वादशी चक्र पाणिनः ॥ त्रयोदशी त्वनंगम्य समवे वचतुर्दशी ॥ ब्रह्मणे दीक्यतीनां च पौर्ण

मासीति धर्मताः ॥ पवित्रारोहणं यो वै देवानां च समाचरेत् ॥ तस्य मां वत्सरी पूजा फलं भवति वै ध्रुवं ॥ तस्माद्यत्नेन कर्तव्यं पवित्रारोहणं परं ॥ दी-
 क्षितो जपते मंत्रं पवित्रारोहणं विना ॥ निःफलं तस्य तत्संयोजनं नक्षये कुलं ॥ लोभात् मोहादिषादाद्या यो पवित्रं न चाचरेत् ॥ तस्य कर्माणि
 सर्वाणि निःफलं निश्चयं भवेत् ॥ क्रियते बहु पुण्यं स्यात् पूजा सुफलं भवेत् ॥ पवित्रं येन सूत्रेन तथा कार्यं विजानता ॥ तच्छृणुष्व प्रमाणं तु वच-
 नात् स च नैरवः ॥ प्रथमं दर्शनं सूत्रं च पश्चमं ततः परं ॥ ततः श्रौतं तत्सु पुण्यं स्यात् कार्यं समतः परं ॥ पदसूत्रं तथा येन पवित्राणि चकार येत् ॥ वि-
 चित्राणि पवित्राणि कर्तव्याणि प्रसूततः ॥ गंधैश्च माल्यैः सुरभिरर्चिता नियथोचितं ॥ कन्यासुकर्तितं सूत्रं प्रमदाचपतिवत् ॥ विधवासाधुशो-
 लाकादुःशीलाय दिकर्तयेत् ॥ यत्तु विभिन्नं न्यग्ध्वं च न समधूमानि गुंठितं ॥ तद्वर्जयित्वा यत्नेन सूत्रं समिप्य वित्रके ॥ उपयुक्तं चाथ दध्मं मय-
 तादिदूषितं ॥ मलिनं रक्तं नीलं च प्रयत्नेन विवर्जयेत् ॥ सूत्रैः पवित्रं कुर्वीत कनिष्ठोत्तममध्यमं ॥ कनिष्ठं यत्पवित्रं तु सप्तविंशतितंतुनिः ॥ मर्त्य-

22

लोके यशः कीर्तिः सुखसौभाग्यवर्धनं ॥ चतुःपञ्चाशत्तंतुनां मध्यमं परं ॥ दिव्यभोगावरुं पुष्पं सुखमोक्षप्रदायकं ॥ उत्तमं चैव तंतुनां म-
 शोत्तरशतेन वै ॥ तद्वत्वा तु महादेव्यै शिवसायुज्यमाप्नुयात् ॥ उत्तमं वासुदेवाय दद्याद्यदि पवित्रकं ॥ समयातिरुरे लोकां राधको नात्र संश-
 यः ॥ अष्टोत्तरसहस्रं तु रत्नमालेति गीयते ॥ पवित्रं तु महादेव्या चुक्तिमुक्तिप्रदायकं ॥ रत्नमालां तु यो दद्यात् महादेव्यै पवित्रकं ॥ कल्पको-
 णिसहस्राणि स्वर्णैश्चिह्ना शिरो भवेत् ॥ एतंतुनां गरुडारुखं शंकरस्य पवित्रकं ॥ अष्टोत्तरसहस्रेण तंतुनां सुमनोरुं ॥ यः प्रयच्छति तस्य तु
 समावर्तंतु संचये ॥ तावत्कल्पसहस्राणि समलोके महीयते ॥ अष्टोत्तरसहस्रेण वनमाला रुरेः स्मृताः ॥ तंतुनां तस्य दानेन विष्णुसायुज्य-
 माप्नुयात् ॥ यत्कनिष्ठं पवित्रं तु नानिमात्रं भवेत्तु तत् ॥ द्वादशग्रंथि संयुक्तं मात्ममानेन योजयेत् ॥ उरुप्रमाणं मध्यं स्यात् ग्रंथांतत्र प्रमो-
 चयेत् ॥ चतुर्विंशतिमप्यस्य मानसात्मानमेव च ॥ पवित्रमुत्तमं प्रोक्तं जानुमात्रं च नैरव ॥ षड्विंशत्तु ग्रंथीनां च योजयेदात्ममानतः ॥ नागरा-

राहु सप्तदशनेषु च विधानतः ॥ पवित्रं किं स ते येन सूत्रे न ग्रंथः पुनः ॥ तपस्यवर्त्मश्रुत्वा कर्तव्या लक्षणा विताः ॥ ग्रंथिस्तु स प्रतिः कुर्याद्वेष्टने सुक
 निष्ठके ॥ द्विगुणैर्मन्त्रैः कुर्यात् त्रिगुणैरुत्तमा तथा ॥ अधिवा स्य पवित्राणि पूर्वस्मिन्निवसेतः ॥ मंत्रं न्यासं पवित्रे तु कुर्यात् तत्र परे ह नि ॥ दुर्ती वीजे
 न तंत्रेण मंत्रं न्यासं द्विजश्चरेत् ॥ वैष्णवी तंत्रं मंत्रेण कुर्यात् नैरव ॥ पतिग्रंथिस्तु यं कुर्यात् मंत्रं न्यासं विचक्षणाः ॥ अंगुष्ठाग्रेण जपनं मालाया
 मिह नैरव ॥ यावत्तौ ग्रंथयश्च ॥ त्रेतावंतैश्च च न न्यसेत् मंत्राणि तेन तस्य स्याद्देवांशोपनियोजयेत् ॥ दुर्ती तंत्रेण मंत्रेण तत्त्वन्यासं प्रधारयेत् ॥ एतत्तंत्र
 स्य सकलं यज्ञपात्रे पवित्रकं ॥ तस्मिन्निधाय गंधादिपुष्पाणि तत्र शोभनं ॥ तत्त्वन्यासं ततः कुर्यादंगुष्ठाग्रे नैरव ॥ विष्टो हस्तमूलमंत्रेण तत्त्वन्या
 संचकारयेत् ॥ इति विष्टोरिति प्रोक्तं मंत्रं न्यासे द्विजस्य हि ॥ श्रुत्वा तं मंत्रं विन्यासा मंत्रो वै द्वादशाक्षरः ॥ प्रासादेन तु मंत्रेण तत्त्वन्यासे स मंत्रकं ॥ अ
 ने म मंत्रन्यासश्च दानं चानेन कारयेत् ॥ कुंकुमोशीरखर्जुरैश्च न्यनादि विलेपनैः ॥ पवित्राणि विलिष्याथ तत्त्वन्यासं च योजयेत् ॥ संपूज्य मंडले देवी

विधिवत्प्रयतो नरः ॥ वैष्णवी तंत्रं मंत्रेण पूजयित्वा प्रयत्नतः ॥ दुर्ती वीजेन दद्यात्तु देव्या मूर्तिं पवित्रकं ॥ यस्य देवस्य पूजा तस्य तस्यैव मण्डलं
 यस्य यस्य तु यो मंत्रो यथा ध्यानादि पूजनं ॥ तं देवं तेन भावेन पूजयित्वा प्रयत्नतः ॥ तस्यैव वीजमंत्राभ्यां मूर्तिं दद्यात् पवित्रकं ॥ पवित्रात्मने दद्या
 देवेभ्यश्च पवित्रकं ॥ सर्वेषां मेव देवानां संपूर्णा अंच नैरवे ॥ अग्निर्ब्रह्मा नवानी च गजवक्रो महोरगं ॥ स्कन्दो भानुर्मातृ गणो दिक्पालश्च नवग्र
 हाः ॥ एषां ग्रंथेषु प्रत्येकं पूजयित्वा यथा विधि ॥ मूर्तिं पवित्रमेकैकं दद्यादेभ्यः प्रयत्नतः ॥ पंचगम्यं च रुद्रं त्वा देवो दत्वा कुतित्वयं ॥ ते नैव विष्णु
 वक्रावांशं नवे च यथा विधि ॥ आस्येनाष्टोत्तरशतं तिलैराज्यैस्तथैव हि ॥ अष्टोत्तरशतं दद्यात्तमहादेवैश्च साधकः ॥ एवमेव विधानेन विद्यादी
 नां च वैष्णवः ॥ पवित्रारोहणं कुर्याद्दर्मकामार्थसिद्धये ॥ नैवेद्यं विविधैः पेयैर्वटपिष्टकमोदकैः ॥ कुष्माण्डैर्नारिकलैश्च खर्जूरैः पनसैस्तथा
 ॥ आम्रपाडिमकर्कारुद्राक्षादिविविधैः फलैः ॥ नक्षत्रज्यादिभिः सुवैर्मन्त्रमांसेस्तथोदनैः ॥ गंधपुष्पैस्तथा धूपैर्दीपैश्च सुमनोरुरैः ॥ वाशे

विभूषणैर्भवैर्भवानी साधको यजेत् ॥ नेष्टनर्तकसंघेऽश्ववेश्या निश्चैव नैरव ॥ नृत्तगीतैः समुदीतो जागरंकारय त्रिशि ॥ भोजयेद्वासरं
 व्यापिजाती न पि द्विजातिभिः ॥ पवित्रारोहने वृत्ते दक्षिणमुपपादयेत् ॥ हिरण्यं च ध्वजं च वा सो वाशाकमेव वा ॥ इदं मंत्रं ततः पञ्चा
 त्साधकः समुदीरयेत् ॥ मणि विद्रुममाला निर्मलान्दरकुलुमादिभिः ॥ इयं सा सत्सरी पूजा तवा सु परमेश्वरी ॥ ततो विसर्जयेद्देवीं पूर्वा
 भिः प्रतिपत्तिभिः ॥ एवं कृते पवित्राणि दानं देव्या विधि स्मृतं ॥ समुत्तरस्या पूजा संपूर्णा वत्सरा भवेत् ॥ कल्पकोटि सहस्राणि देवी
 गेहे वेशे नरः ॥ अत्राणि सुतसौ नागपंसृष्टिमुत्तमालनेत् ॥ ॥ इति श्रीकालिकापुराणे उत्तरतंत्रपवित्रारोहणं ॥ ५८ ॥ ॥ २५
 श्री भगवानुवाच ॥ दुर्गीतंत्रे नमंत्रेण कुर्याद्देव्या महोत्सवं ॥ महोत्सवम्यासरदिवस्ति दानं नृपादयः ॥ अश्विनस्य तु शुक्लायां न
 वेद्या ज्येष्ठी तिथिः ॥ महाष्टमी ति सा प्रोक्ता देव्याः प्रीतिकरा परा ॥ ततो नूनवमी यास्यात्सामहानवमी स्मृता ॥ सा तिथिः सर्वलोका

नां पूजनीया शिवप्रिया ॥ अनेयोर्वत्सरं पूजा विशेषं शृणु नैरव ॥ मूर्तिभेदे यथा देवी पूजां गृह्णाति नृत्तयः ॥ कंन्या संस्परवौ वत्स शुक्ला
 मारस्य नन्दकं ॥ उपवास्यथ नक्ता सीरकाशी त्वथवानुदः ॥ प्रातः स्नायी च निर्द्धन्दः शिवलिंगप्रपूजकः ॥ जपहोमसमायुक्तो भोजयेद्देव्यं कुमीरकाः ॥ बोधये
 त्वित्त्वशाखा सुषष्ठां देवीं फलेषु च ॥ सप्तम्यां त्वित्त्वशाखान्नामा दत्तप्रतिपूजयेत् ॥ ततः पूजां तथाष्टम्यां विशेषेण समाचरेत् ॥ जागरं च त्वयं कुर्या
 दिति दानं महानिधिः ॥ प्रभूतवस्ति दानं तु नवम्यां विधिवच्चरेत् ॥ व्यायेदशभुजां देवीं दुर्गीतंत्रेण पूजयेत् ॥ विसर्जनं दशम्यां तु कुर्याद्दे
 शारदोत्सवैः ॥ कृत्वा विसर्जनं तस्याः पञ्चानर्तकं समाचरेत् ॥ यदा तु षोडशभुजां महामायां प्रपूजयेत् ॥ दुर्गीतंत्रेण मंत्रेण विशेषतंत्रवै
 श्रणु ॥ कन्यायां कृष्णपञ्चम्यां एकादश्यामुपोषितः ॥ द्वादश्यामेकनर्तकं तु नर्तकुर्यात्परेह नि ॥ चतुर्दश्यां महामायां बोधयित्वा विधानतः ॥ गी
 तवादित्रनिर्घोषैर्नानानैवेद्यवेदनेः ॥ अयाचितं बुधः कुर्यादुषवासं परेरुरि ॥ एवमेवं वत्सं कुर्यात्त्रावद्धेनवमी भवेत् ॥ ज्येष्ठायां च सप्तम्या

अथ मूलेन प्रतिपूजयेत् ॥ उत्तरेनार्चनं कुर्याद् वरुणान्ते विसर्जयेत् ॥ यदा त्वष्टा दशभुजां महामायां प्रपूजयेत् दुर्गा तं त्रे नमः त्रेण त
 त्रापि भृगुभैरव ॥ कन्यायां कृष्णपक्षस्य पूजयित्वाष्टमे दिवा ॥ नवम्यां बोधयेद्देवीं गीतवादित्रनिःस्वनैः शुक्लपञ्चवतुर्थानुदेव्या
 : केशविमोक्षणं ॥ प्रातरे चतुपंचम्यां स्नापयेत् सुरभिर्जुलैः सप्तम्यां पत्रिका पूजा अष्टम्यां चाप्युपोषणं ॥ पूजा जागरणं चैव नवम्यां वि
 धिवदलिः ॥ संप्रेषणं कृत्वा नं कीडा कौतुकममंगलैः ॥ नीलाजनं दशम्यां तु वलिवृद्धिकरं मरुत् ॥ यदा तु वैद्यवी देवी महामा ३०
 यां जगत्सयी ॥ पूजयेत् तत्र च तदा विशेषं भृगुभैरव ॥ कन्या संस्थे रवौ पूजायां शुक्लातिथिरष्टमी ॥ तस्यां रात्रौ विधातव्या महाविच
 विस्तरैः ॥ नवम्यां वलिदानं तु कर्तव्यं वै यथा विधि ॥ जपरोमं च विधिवत् कुर्यात् तत्र विभूतये ॥ संपूजयेत् महादेवीं मष्टपुष्टिकायां
 नरः ॥ रामस्यानुग्रहार्थं वैरावणस्य वधाय वै ॥ रात्रौ देवमहादेवीं ब्रह्मणो बोधितापुरा ॥ तत्रास्तु त्यक्तनिद्रां सानंदायां अश्वि

नसिते ॥ जगाम नगरीलंकां महामाया ततः स्वयं ॥ तत्र गत्वा महामाया तदा तौरा मल्लिकार्जुने ॥ मुद्गे नियोजयामास स्वयं पुत्रं हस्ताविता
 रक्षसां रावणादीनां जघास मां सशोणिते ॥ रामरावणयोर्मुद्गं सप्राह संन्ययोजयेत् ॥ व्यतीते सप्तमिरात्रौ नवम्यां रावणं ततः ॥ रात्रौ नद्यात
 यामास महामाया जगत्सयी ॥ यावत्तयोः स्वयं देवी मुद्गे कलिमुद्रा द्यते ॥ तावत्तु सप्त रात्रि सार्वदेवैः सुपूजिताः ॥ निरुते रावणे वीरे नवम्यां
 सकलैः सुरैः ॥ विशेषपूजां दुर्गायां श्वक्रलोकपितामहः ॥ ततः संप्रस्थिता देवी दशम्यां शारदोत्सवे ॥ शक्रोऽपि देवसेनायां नीराजनमथाकरोत्
 ॥ शांत्यर्थं सुरसेनायां देवराजस्य वृद्धये ॥ रामरावणकानेन मुद्गं चावेक्ष्य नीतिदं ॥ तृतीयायां तुलंकायाः पूर्वोत्तरदिशि स्थितं ॥ स्वाती नक्षत्रे
 तायां नीतं सुरवलं मरुत् ॥ शांत्यर्थं वारया मासः देवेभ्य वचनाद्वरिः ॥ ततस्तु श्वक्रो नाथ दशम्यां चण्डिकां भुजां ॥ विहज्य च केशान् तथैव तं नीराजं
 नैरुहः ॥ नीराजितवत् शक्रसुत्ररामं च राघवं ॥ संजाय प्रययौ स्वर्गं सरुदेवैः सखीपतिः ॥ इति वृत्तं पुरा कल्पे मनोः स्वाप्नुवे सुरे ॥ प्रादुर्भूता दश

पुजा देवी देवहिताय वैः॥ नृणां त्रेता युगस्यादौ जगतां हितकाम्यया॥ पुरा कल्येयथा वृत्तप्रतिकल्पं तथा तथा॥ प्रवर्तते स्वयं देवी देव्या नानाश
 नाय वै॥ प्रतिकल्पं नवे द्रामो कल्पकले पुरा वरणः तथैव जायते युद्धं तथा त्रिदशसंगमः॥ एवं राम सहस्राणि रावणश्च तथैव च॥ न वितया
 णिभूतानि तदा देवी प्रवर्तते॥ पूजयन्ति सुराः सर्वे वलं नीलाजयत्यपि॥ तथैव च नराः सर्वे कुर्युः पूजां यथा विधि॥ वलं नीराजनं राजा कु
 र्यादलविबुद्धये॥ दिव्यालंकारमुक्ताभिर्वा निनीभिः प्रवर्तनं॥ कर्तव्यं नृत्यगीतानि कीडा कौतुकमंगलं॥ मोदकैः पिष्टकैः पेयैर्भक्ष्यैर्भो
 ज्यैः सहस्रकैः॥ कुष्माण्डैर्नारिकेरैश्च खर्जूरैः पनसैस्तथा॥ द्राक्षा मरकशाणि टिलैः प्रीतैश्च वरुणैस्तथा॥ कशेरुक्रमुकैर्मूलेर्जालाजंबु
 तिकादिभिः॥ वनप्रियैश्च नैवेद्यैर्लज्जाश्च तफलादिभिः॥ द्रव्यैर्गुणैस्तथा मांसैर्मयैर्मयूरद्रव्यकैः॥ इक्षुदण्डैः शितानिश्चलवली

३०

नागरंगकैः॥ अजानिर्महिषैर्मैघैरात्मशो नितसंश्रवैः॥ पश्चादिवलियानैश्च तथा च विविधैर्मृगैः पूजयेज्जगतां धात्रीं मांसशो नि
 तकर्दमैः॥ रात्रौ सुन्दविशारवैश्च कत्वा पिष्टकपुटिकां॥ पूजयेद्गुणनाशाय दुर्गायाः प्रीतये तथा॥ होमं च सतिलैराज्यैः समासेरपि
 चाचरेत्॥ उपचंडादिकाः पूज्यास्तथा ह्ये योगिनी शुभा॥ योगिनी च चतुःषष्टिस्तथा वै कोटियोगिनी॥ नवदुर्गास्तथा पूज्या देव्याः सन्नि
 हिताः शुभाः॥ जयन्त्यादीनां धनुषैस्तथा देव्या मूर्तयो यतः॥ देव्याः सर्वाणि वास्वाणि भूषणानि तथैव च॥ व्यंगप्रत्यंगमुक्ता निवारुनं सिंहमे
 व च॥ महिषासुरमर्दिन्याः पूजायां भूतये सदा॥ पुरा कल्ये मरुदेवी मनोः स्वयं भुवान्तरे॥ नृणां कृतमुगस्यादौ सर्वे देवैः स्तुता सदा॥ म
 हिषासुरनाशाय जगतां हितकाम्यया॥ योगनिद्रा मरुमाया जगद्धात्री जगत्प्रसी॥ भुजैः षोडशानिर्मुक्ताः चन्द्रकालीति विश्रुताः॥ क्षी

रोदहो तरे कृते विप्रती विपुरा पुनः ॥ अतशी पुष्पवर्णां ज्वलत्कां च न कुण्डलां ॥ जगज्जुष्ट मखण्डं नु कुकुटत्रयचरितां ॥ नागहारेण
 सहितां स्वर्णहारे विराजितां ॥ शूलं रक्तं च शंखं च चक्रं वाणं तथैव च ॥ शक्तिं वलं च दण्डं च नित्यं दक्षिणवाहुनिः ॥ विप्रती सततं देवी
 विकसदशानोज्ज्वलां ॥ खेपकं चर्म पापं च पाशं चांकुशं मेव च ॥ दंठा परशुं च मुशलं विप्रती वामपाणिनिः ॥ सिंहस्थानं नयनैरक्तवर्ण
 विभिरभिजुज्वलां ॥ शूलेन महिषं भित्वा तिष्ठती परमेश्वरी ॥ वामपादेन चाक्रम्य तत्र देवी जगत्त्रयी ॥ तां दृष्ट्वा सकला देवाः प्रणम्य परमेश्वरी ॥ प्रोचुः किं विन्नतं दृष्ट्वा सिंहं तं महिषासुरं ॥ ततः प्रोवाच देवास्मान् ब्रह्मादीन् परमेश्वरी ॥ स्मितप्रसन्नवदनं विकाराशिनयनो
 ज्वला ॥ गच्छतु नो सुरगणाः जम्बुद्वीपात्तरं प्रति ॥ हिमवत्पर्वतासन्नवरं कात्यायनाश्रयं ॥ तत्रैव भवतां साध्यं सिद्धिं नवति त्रिभिः

त ॥ इत्युक्त्वा स महादेवी तत्रैवात्तरधीयत ॥ देवापिते तदा जंगमुः कात्यायनः पुरं ॥ आश्रमं पतितान् तत्राविस्मया विष्टचेतसः ॥ निरु
 मो महिषो देवा दृष्टोऽप्यभिर्यदन्वतः ॥ स्मृता वैषाजगद्वात्री महादेवी जगन्मयी ॥ किमर्थं मरुता देवी गन्तुं कात्यायनाश्रमं ॥ किमन्य
 दादितं कार्यं युष्माकम्वा भविष्यति ॥ इति ब्रुवन्त ते देवा गच्छन्ति स्म परस्परं ॥ हिमवत्पर्वतासन्नं मुने कात्यायनाश्रमं ॥ तत्र सेनाः सदि
 क्रात्ता वल्लविष्टु शिवास्तथा ॥ निषेधुः सुचिरं प्रीता दुर्गादशनलालसाः ॥ ततः स्तत्र महाकोपं ब्रह्म विष्टु शिवादयः ॥ चक्रकोन्यो हि महि
 षो रुतो देवा सदानवः ॥ पुनर्ये वैरु क्रियते जगद्विघ्नं स न चृशं ॥ ततो रुद्रगणाः सर्वे महिषासुरचेष्टितं ॥ आगम्य कथयामास देवलोक
 पराभवं ॥ इति प्रकुप्य तां तेषां शरीरेभ्यः पृथक् पृथक् ॥ निश्चक्र मुश्चतेषां सि शक्तिरूपाणि तत्र एतत् ॥ तत्रैवो निवृत्तवती देवी कात्या

यनेन वै ॥ संधुक्षिता पूजिता च तेन कात्यायणी कृता ॥ ततस्तेनैव रूपेण दशवाक्ययुतेन वै ॥ पञ्चाङ्ग ध्यानमहिषं जगद्धात्री जगत्सयी ॥ यु-
 दासुता महादेवी बोधिता चाश्विनस्य च ॥ चतुर्दशी कृष्णपक्षे प्रादुर्भूता जगत्सयी ॥ देवानां तेजसा पूर्तिः शुक्लपक्षसुशोभने ॥ सप्तम्यां
 सागरो देवी अष्टम्यां तैरलंकृता ॥ नवम्यां उपहारैस्तु पूजिता महिषासुरं ॥ निजध्यानदशम्यां तु विशिष्टान्तरिता शिवा ॥ ॥ मार्काण्डेय उवाच ॥ ३३
 श्रुत्वेमां सगरो राजा देव्याः संगतिमुत्तमं ॥ संशयानश्नुत दुपे पुनरौर्वमपृच्छत ॥ ॥ सगर उवाच ॥ यदि पञ्चात्महा देवी जघान महिषासुरं ॥ क-
 थं पूर्वमद्रकाली उपाह्वय महिषासुरं ॥ तथा हि दर्शने तस्याः पादाक्रान्तां च वाशवं ॥ रुदिश्रुत्वेन निर्भिन्नं ददश्रुः सकलाः सुराः ॥ एवं त्वं संशयं
 किं विमुनिश्रेष्ठ ममाधुना ॥ ॥ व्योर्व उवाच ॥ शृण्व त्वं नृपशाहूतं नद्रकालीयथापुरा ॥ प्रादुर्भूता महा माया महिषेण सहैव तु ॥ म-

हिषासुर एवासौ निद्रायां विशिष्टतः ॥ स्वप्नमुददशे वीरो दारुणं घोरदर्शनं ॥ महामाया नद्रकाली कृत्वा खड्गनमेश्वरः ॥ पयोत्तस्य चर-
 ता निव्यादिता स्य तिभीषणा ॥ ततः प्रातर्भययुतः सदैवो महिषासुरः ॥ तामेव पूजयामास सुचिरं सानुगान्तथा ॥ आराधिता तदा देवी महि-
 षेन सुखेन वै ॥ प्रादुर्भूता नद्रकाली भुजैः षोडशभिर्भुता ॥ ततः प्रणम्य महिषो महा मायां जगत्सयी ॥ उवाचे दं वचो नमः पूर्तिं नत्ति पुतो सुरः
 ॥ ॥ महिष उवाच ॥ देवी खड्गेन संछिन्दि शोणितानि शिरो नमः ॥ त्वया भुक्त्वा निदध्वा निमया हृत्प्रेन निश्चितं ॥ अथ वक्ष्ये तत्त्वया कार्यं
 मया ज्ञातं प्रमाणतः ॥ एतदुधिरपानमेतत्रैकं देहि मे वरं ॥ वक्ष्याम्यहं नात्रास्ति शंसयः परमेश्वरि ॥ मया पितृनो दुःखं नियतिः केन तं
 घाते ॥ किंतु त्वयैव सहितः शत्रुराराधितः सदा ॥ मम पित्रा सदर्थेन गतः पञ्चादहं ततः ॥ नम्याराराधितः शत्रुः प्राप्ताश्चैतास्तथा विधाः मन्वत

रत्रयंयावदीश्वरंशुभुतमं॥ अकंठकंमयाचुक्तंमुतापोनविद्यते॥ कात्यायनेनमुनिनाशपोहंशिष्यकारणम्॥ शिमन्ति
 नीविनाशनेकरिष्यतिचसंशयःपुरामुनितपस्यन्तंलोकाश्वनामसत्तमं॥ मुनेःकात्यायनस्याख्यशिष्यहिनवदत्तके॥ दिव्यस्त्रीरुपसतुलं
 त्वोहंकोतुकाज्ञया॥ मयासंमोहितोविप्रोत्पत्तमूरसदात्तपः॥ नदूरात्संस्थितेनाहंमुनिनाकात्पहनुनाज्ञात्वा मायांतदाशपःशिष्यार्थको
 धसंज्ञिना॥ यस्मात्तुयामेशिष्योयंमोहितस्तपस्यतेः॥ कृतस्त्वयास्त्रीरूपेनतंत्वास्त्रीनिहनिष्यति॥ इतिमांसप्रवाच्यपूर्वमुनिःकात्याय
 नःपुनः॥ तस्यशापस्यकालोयमागत्यसमुपस्थितः॥ देवेन्द्रत्वंमयाप्रोक्तंचुक्तंचिबुवनंसमं॥ किंविन्नशोचतेत्रातिवाचनीयंहि
 यन्मया॥ तस्मात्तवावैप्रनोहंप्राप्यंशोषंहियन्ममातदेहिदुर्गेत्वंचुपोदेवितुभ्यंनमोनमः॥ ॥ श्रीदेव्युवाच॥ प्रार्थनीयोवरं

यत्तेतंशुभुत्वंमहासुर॥ दास्यामितेवरंप्रार्थ्यंसंशयोनात्रविद्यते॥ ॥ महिषउवाच॥ यज्ञजागानहंभोक्तुमिन्धामित्वशसा
 दतः॥ यथायज्ञेषुसर्वेषुपूज्योहंस्यात्तथाकुरु॥ त्वत्पादसेवांनत्पथ्येयावत्सूर्यःप्रवर्तते॥ एवंवरद्वयंदेवियदिदेयोममाप्ति
 वै॥ ॥ देव्युवाच॥ यज्ञजागाःसुरेभ्यस्तु कल्पितोवैपृथक्पृथक्॥ जागोनविद्यतेचान्योयद्दास्यामितवाबुना॥ किंतुत्वयिम
 याश्रुद्धेनिहतेमहिषासुरे॥ नैवत्यक्षसिमत्पादंसत्तंतंनात्रसंशयः॥ ममप्रवर्ततेपूजायत्रयत्रचयत्रते॥ पूज्याश्चचिन्तात
 त्रैवकायोयत्नवदानव॥ इतिश्रुत्वावचस्तस्याःप्रत्यूचेमहिषासुरः॥ वरंप्राप्येहमुदितःप्रसन्नवदनस्तदा॥ उपचरतेभद
 कालिदुर्गेदेविनमोस्तुते॥ प्रहृतामूर्तयोदेविनवत्यासकलाम्बिका॥ काभिस्तेमूर्तिभिःपूज्योमदेहंपरमेश्वरि॥ तन्म
 माचक्ष्वयदिमेनवत्येहकृताकृता॥ ॥ देव्युवाच॥ याजिनामानिचोक्तांनित्वयेहमहिषासुर॥ तासुमूर्तिषुसंप्रभंपूज्योको

कनविषयति॥ उपचरति यावत्ति न द्रका लीत्यहं पुनः मया मूर्त्यं ह निष्ठा सा ह तैति प्रकीर्तिता॥ एतावत्तु मूर्तिस्तु सदा यादस्ताना नृणां नवाव॥ पू
 ज्योर्न विषय शिवैवेवानामपिरश्नासां॥ आदिहृष्टावुप्रचरणा मूर्त्यं त्वं निरुतः पुरा॥ द्वितीयहृष्टो तु जगवान् न द्रका ल्या मया हतः॥ दुर्गारु
 पेणाधुना त्वं ह निष्ठा मिह हा नृगं॥ किन्तु पूर्वं न गृहीतत्वं मया पादयोस्तले॥ अथुना प्रार्थितवरो गृहीतव्यश्च पश्चात् त्वं यज्ञभोगोपभुक्त
 य॥ इत्युक्त्वा सा महाभाया उपचरणा हृष्टा तनुं न दृश्यामास च तदा महिषा सा हुरा मवै॥ मा मूर्तिः षोडशभुजा न द्रका लीति विश्रुता॥
 तथैव मूर्तिं वा कुभ्यामपराभ्यां तु विप्रती॥ दक्षिणे नगदां वामे पाणिना पात्रपात्रकं॥ सुराष्ट्रं च शिरसा मण्डपानां विलेशयं॥ भिन्नो ज
 न च यप्रयो प्रचरणे सिंहादिनी॥ रक्तनेत्रा महाभाया भुक्ता दशबाहुनिः॥ उपचरणा न द्रका ली देव्या मूर्तिं दयंतथा॥ महिषः प्रण
 ना मा भु दृष्टा विस्मयमागतः॥ ततो यथापदाक्रम्य निरुतो महिषा सुरः॥ तथैव जगद्वे पादतल देवि हयतुतं॥ रुदिभूलेन निर्जितं महि

३५

३५

षं विद्विः रत्नं॥ गृहीतकेशं देव्या तु निर्ययत्तु विद्वषितं॥ निर्ययत्तु मया कार्यं दृष्ट्वा पूर्वतनुं स्तकं॥ अयं प्राप्या सुरः सोधश्च शोचाथ सुमो
 चरु॥ ततस्तत्क्षणात्मात्मानं संस्तुत्य स च दानवः॥ प्रणम्य वचनं देवीमिदमाह सगद्गदं॥ ॥ महिष उवाच॥ यदि देवि प्रसन्नसि यज्ञजागां च
 कल्पितः॥ तदा ममान्यदा सा ममेव मेतद्रवन्न हि॥ यथाहं न सुरैः सार्द्धं करिष्ये वैरमद्भुतं॥ तथा मां कुरुष्वे देवी नय न प्रलभे यथा॥
 ॥ देव्युवाच॥ आराधिता हं नवतावरो दतो मया तव॥ वध्यश्च त्वं ममैवेह नात्र कार्यं विचारण॥ यत्तु या प्रार्थितं चापि सर्वैः सुर
 गणैः सरु॥ विरोधो मे सदा मा नूदिति चापि न विषयति॥ यत्पादतल संस्पर्शं कुरीरं तव दानव॥ यज्ञभोगोपभोगाय विशीर्षं न न विषय
 ति॥ प्राणास्त्रात्कातु महिषो सर्व एव मरुतुरः॥ तव विजात्मनि प्राणात्सर्व एव मरुतुरः॥ रुरस्य पादसंयोगो विरंस्था स्यति केव

तां॥ कल्पकोटिसहस्राणि विंशतिमहिषासुरः॥ सुतानि चाष्टावन्पानि जन्मते न न विच्छति॥ इति देवीवरंदत्वा महिषासुराववे
 प्रणताते न शिरसा तत्रैवात्तरधी सत॥ महिषोऽपि निजस्थानं मायया मोहितं पुनः॥ मायया चासुरं नावमादाय नृपपूर्ववत्॥
 सगर उवाच॥ अनेक निहता दैत्या मायया लोकभूतये॥ न ते पुनः प्रहृतीतास्त्यो दत्त्वा वरान च॥ केन बोकारणेनायं प्रहृतीतो
 वरोऽयं॥ दत्त्वा तस्मै समा चक्षु मम संस्पृष्टो ज्ञोत्तम॥ ॥ अथैव उवाच॥ आराधितो महादेवीरं नेन सुरवैरिणा॥ चरेत्तम स चतुष्प
 तस्तपसा तस्य शंकरः॥ व्यथतुष्टो महादेवः प्रत्यक्षं वरं प्रचिवा नृपितोऽस्मिन् वरं न वरयस्व यथेऽस्मिन्॥ एवमुक्तं प्रत्युवाच रंज
 चन्द्रशेखरः॥ अथ पुत्रोऽहं महादेव यदितमप्यनुग्रहः॥ मम जन्मत्रये पुत्रो नवानवेतु शंकरः॥ अथ वक्ष्यः सर्वभूतानां जेता च त्रिदिवौक

३६

३७

३५

सां॥ विराडुश्वयशस्वी च तक्ष्मी वा सत्यशंकरः॥ एवमुक्तं तु दैत्येन प्रत्युवाच दृष्टं च जः न वेद तदां कृतं तेन विष्णोः मितु तत्सव॥ इत्यु
 क्त्वा स तदा देवस्यैवात्तरधी सत॥ रंजोऽपि जातः स्वस्थानं हर्षोत्फुल्ल विलोचनः॥ पथि गच्छन् सरं नोप ददृशे महिषीं शुभां॥ विहाय गीं वि
 त्तवत्सं सुन्दरीं तु गामिनीं॥ सितां दृष्ट्वा तु महिषीरं नः कामेन मोहितः॥ दोर्घां गृहीत्वा च तदा चकार सुरतोत्सवं॥ द्वयोः प्रहृते सुरते च
 कामतस्य ते जसा॥ दक्षार महिषी गत्वा तदा त्स महिषासुरः॥ तस्यां स्वांगेन गिरिशस्य वपुश्च मवान्॥ वक्ष्ये तदा वामिः श्रुत्वा पक्षे स मु
 दवत्॥ तच्च कात्यायन मुनिः शपूवा न महिषासुरं॥ दुर्लभं वीक्ष्य शिष्यार्थे शिष्यानुग्रहं कामतः॥ कात्यायनेन शपूतु विज्ञो यम महिषा
 सुरं॥ प्राह प्रणय पूर्वतु चं हि कांचं दशेखरः॥ ॥ इति उवाच॥ देविका त्यायनेनायं शपूयम महिषासुरः॥ यो विद्विनाशकताते
 न विनेति जगत्सयी॥ निःसंशयं मुनर्वाक्यं न विष्णोः न संशयः॥ मदीयो महिषः कायस्त्वेवादेवि जगत्सयी॥ रुतव्यं सततं योगमुत्तम

त्वेपरिचिह्नरिहिरिहिरुपेणत्वयावोरुंक्षमेषुना॥ मयायंमहिषःकायस्त्ववबोधानविष्यति॥ इतिपूर्वमहादेवो. देवीप्रार्थित
 वान्युग॥ तेनदेवीमहादेवजगाममहिषाहुरं॥ त्रिषुजन्मेषुपुत्रोयंरंभस्यनगवान्हरः॥ हृदित्रयंसरंभोथरंभस्यव्यजाय
 ते॥ अहुरस्तादृशंतेपेतपःपरमदारुणं॥ तथैवाश्वितःशंभुःपुत्रार्थेप्रददौवरं॥ तथैवमहिषीनेजेप्रथमंहरतोत्सवं॥ तस्या
 स्तथाभवदोरोदानवोमहिषाहुरः॥ तथैवतेष्वनगवान्छुनिःकात्यायनस्तुतं॥ इतिप्रवृत्तेपूर्वेस्मिन्परस्मिन्सुतुजन्मनि॥ म
 हिषःपूजयित्वाथदेवीवरमयाचत॥ तृतीयेजन्मनीचतंप्राप्यकल्याणशेषतः॥ नेहमेजन्मनवितस्यववरमयाचत॥ तेन
 वीपापतलेतिहृत्पेवाहुराशुना॥ नोत्पत्तिरपितस्यास्तिस्त्वतीन्नानुकुल्यपि॥ एवंदेवीप्रसादेनमहादेवाशंसन्भवेः॥ पराम

वामस्ततःप्रतिपत्तिमहाहुरः॥ इतितेकृतराजन्म॥ यथाहिमहिषाहुरः॥ देवीप्रदत्तं प्राप्यमथासोयप्रमोदत॥ प्रसुतंश्रुत्ते
 राजन्मकथयामिनुपोत्तम॥ ॥ मार्कण्डेयउवाच॥ इतिवःकथितंतेअशनामगरसोयथा॥ और्वणचक्रैस्त्वाददेवीमहिषयो
 जने॥ पुनर्यथाहूषायसगरायमहात्मने॥ तदुग्वत्पुनिश्चेद्योगुह्याहुर्यतरंपरं॥ ॥ इतिश्रीकालिकापुराणे॥ पथे॥ ॥
 और्वउवाच॥ यथाहूनगवान्. देवोभैरवायमहात्मने॥ वेतालायनुपश्रेष्ठतथात्वंप्रसुतंश्रुत्॥ ॥ श्रीनगवानुवाच॥ उग्रचंष्टातुयाहृतिरश
 दशभुजानवेत्॥ शारदस्यांपुराहृष्ट. पक्षेकन्यागतैरवो॥ प्रादुर्भूतामहाभागयोगिनीकोटिभिःसह॥ व्यापारस्यतुपूजायां. सत्रंद्वादशवार्षिकं॥ द
 क्षःकर्तुंसमारभेहृताःसर्वेदिवोक्तसः॥ ततोहूनवृत्तत्वेन. दक्षेणसुमहात्मना॥ कपालीतिसतीचोपितज्जायेतिचनोदता॥ ततोरोषसमायुक्ता
 प्राणं तत्प्राजसासती॥ तत्तदेहासतीचापि. चण्डमूर्तिस्तमानवेत्॥ ततःप्रवृत्तेयज्ञेपि. तस्मिन्द्वादशवार्षिके॥ नवत्यां हृष्टपक्षस्य. कन्यायांच

एषूतिष्ठत् ॥ योगनिद्रा महामाया योगिनी कोटिभिः सह ॥ सतीरूपं परित्यज्य सज्जनंगमथाकरोत् ॥ शंकरस्य गणैः सहैः सहिताशंकरेण च
 ॥ स्वयं जैवे जहा देवी महासत्रं महात्मनः ॥ ततो देव्या महाकोपे व्यतीते त्रिदिवौकसः ॥ पूजया च कुरतुलां देवी पूर्वोदिते नवैः ॥ पूर्वोदित वि
 धानेन पूजा मस्यादिवौकसः ॥ कृत्वैव परमा मापुर्निवृत्तिदुःखहानय ॥ एवमन्ये रपि सदा कार्य देव्याः प्रपूजनं ॥ विवृतिमनुलां प्राप्नुवतु
 र्वर्त्तप्रदायिकां ॥ यो मोहादथवानस्या देवी दुर्गा महोत्सवैः ॥ न पूजयति दवा द्वा द्वेषा दप्यथ नैरव ॥ कुदा भगवती तस्य कामा निष्ठा निरुति
 वै ॥ परत्र च महामाया वलिं भूत्वा सजायते ॥ अष्टम्यां रुधिरै र्मा सैः पुष्पै रपि सुग विभिः ॥ पूजयेद्दत्तुजा तीये र्वलिभिर्नो जनेः शिवा ॥
 सिंदूरैः पटवा सेन नाना विध विलेपनैः ॥ पुष्पै रनेकजा तीयेः फलै र्वहु विधै रपि ॥ उपवासै र्महाष्टम्यां पुत्रवा न्मु समाचरेत् ॥ यथा तथैव
 पुत्रार्थी सतीरूप प्रपूजयेत् ॥ पूजयित्वा महाष्टम्यां नवम्यां मुनिभिः सदा ॥ विसर्जयेद्दशम्यां तु दशमे साधकोत्सवे ॥ अत्र पादो दिवा भा

गोप्रणवस्य यदा नवेत् ॥ तदा संप्रेक्षणां देव्या दशम्यां साधकोत्सवैः ॥ वाणिनीभिः कुमारी निर्वश्या निर्वचनर्त्तकैः ॥ शंखचूर्यदिना दैश्च हृदंगैः पटहै
 स्रथा ॥ ध्वजै र्वहै र्वहु विधै राजपुष्प प्रकीर्त्तकैः ॥ जगलिंगादिशक्यै र्ध्वप्रीतये सुरसंजनां ॥ परै र्नीक्ष्यते महत्तमः परं नाक्षिप्रतपि ॥ कुदा भगवती
 तस्य शा पं दयात्तु दारुणां ॥ आदिपादो निशा नागे श्रवणस्य यदा नवेत् ॥ तदा देव्याः समुत्थानं नवम्यां न पुनर्दिवा ॥ अत्र पादो निशा नागे श्र
 वणस्य यदा नवेत् ॥ तदा देव्याः समुत्थानं नवम्यां न पुनर्दिवा ॥ विसर्जनमनने नैव मंत्रेण वत्स नैरव ॥ कर्तव्यमं न सिस्थाप्या विष्टज्य च वि
 भूतये ॥ उत्तिष्ठ देवि चण्डेशि श्रुतां पूजां प्रहस्य च ॥ कुरु धर्ममकल्पारामयानिः शक्तिभिः सह गङ्गा गङ्गा परं स्थानं स्वस्थानं देवि च
 ण्डिके ॥ यत्प्रजितं मया तुभ्यं परिपूर्त्तं तदस्तु मे ॥ व्रज त्वं स्रोतसि जले तिष्ठ गेहं च भूतये ॥ निमज्जां न सिसं त्यज्य पत्रिका वज्जित ज
 ले ॥ पुत्रा मुद्रे न वृत्त्यर्थं स्थापिता सिजले मया ॥ इत्यनेन तु मंत्रेण देवी संस्थापयेज्जले ॥ सर्वलोक हितार्थाय सर्वलोक विभूतये ॥

दुर्गातंत्रेण मंत्रेण पूजितव्योऽनेन अपि ॥ नदकाली उग्रचंडा महा माया महोत्सवे ॥ नेत्रवीजंतु सर्वेषां पूजने परिकीर्तितं ॥ योगि
 नीनांतु सर्वासां मूलमूर्तिस्तथैव च ॥ तंत्रंतथोऽग्रचंडायाः पृथक् कृत्व शृणु नैरव ॥ आद्यद्वयं नेत्रवीजं द्वितीयंतु द्विधा वर्तितमुच्य
 ते ॥ नदकाल्यास्तु मंत्रोऽयं धर्मकामार्थसाधने ॥ यदा तु वैष्णवी देवी महा माया जगत्सयी ॥ पूज्यते वैष्णवी देवी तंत्रे नोक्ता ह्यो
 गिनी ॥ ताः प्रोक्ताः शैलपुत्रायाः पूर्वकल्पे च नैरव ॥ उग्रचंडादयश्चाष्टौ दुर्गातंत्रस्य कीर्तिताः ॥ नदकाल्यास्तु मंत्रेण न
 दकाली प्रपूजयेत् ॥ पूजयद्भूतिवृद्ध्यर्थं मेता यवाष्टयोगिनीः ॥ जयन्ती मंगलां कालीं तथा चैवेकपालिनीं ॥ दुर्गाशि
 वां क्षमां धात्रीं दत्तेष्वष्टसु पूजयेत् ॥ तदोऽग्रचंडा तंत्रेण सा देवी तत्र पूजयेत् ॥ योगिनी तंत्रपूज्याश्च अष्टाव न्याश्च

३८

नैरव ॥ कौशिकी शिवदूती च तथा हैमवती श्वरी ॥ शाकम्परी च दुर्गा दसप्रमी च महोदरी ॥ उमाया सोम्यमूर्तेस्तु सततं शृणु नैरव ॥ पा
 दिः समाप्तिमहितः फणतो न न एव च ॥ एकाक्षरत्र्यक्षरश्च उमा तंत्र इति स्मृतः ॥ सुवर्णसदृशी गौरी तु जद्वयसमन्विता ॥ नीलारवि
 रं वा मे नया मिना विप्रतीसदा ॥ शुक्लतुचा मरुतं च नर्मसां गेथ दकिणो ॥ विन्यस्य दक्षिणं रुद्रं तिष्ठतीं परिचिन्तयेत् ॥ विना
 पिमाता रुद्राणी न कर्तुं तु परिचिन्तयेत् ॥ द्विभुजां स्वर्णगौरां पीपय चामरधारिणीं ॥ व्याघ्रचर्मस्थिता पद्मे पद्मे पद्मासनगतां
 सतीं ॥ यतस्याः पूजने प्रोक्ता अष्टौ वैताल नैरव ॥ योगिन्योऽपि का एवापि पृथक् जनविशेषतः ॥ जप्ता च विजया चैव मातं
 मीलुति ततथा ॥ नारायणपथसावित्री स्वाहा स्वधा तथा ह्रीं ॥ पूर्वशुभो निशुभश्च दानवौ त्रातरो तथा ॥ वधूवतुर्म

हा कायोः महासत्त्वौ महाबलौ ॥ अंबकस्य सुतौ द्वौ तु दत्तिना विवदुर्मदौ ॥ मया विनिरुते तस्मिन् बंधकारे महासुरे ॥ स सैन्यवाहने
 तौ तु पातालतलमाश्रितौ ॥ ततस्तत्प्रातपस्ती वं वस्त्राणं तौ महासुरौ ॥ सम्यक् सुप्रीत संयुक्तौ स सुप्रीतौ वरंददौ ॥ तौ ब्रह्मवरद्वयौ
 तु स मासाय जगुरौ ॥ इन्द्रत्वमकरोकुं भञ्जं च निभुंजकः ॥ सर्वेषां मेव देवानां यज्ञभागानपाहरत् ॥ स्वयं भुंजो निभुंजश्च
 दिग्पालत्वं तथा करोत् ॥ सर्वे सुरगणः सेव्यास्तौ गत्वा हिमाचलं ॥ गंगावतारनिकटे महाभायां प्रतुष्टुवुः ॥ अनेकशः तथा
 देवी तदा हवीमरोक्तेः ॥ मातंगवनितामूर्तिर्भूत्वा देवानपृच्छत् ॥ पुष्पाभिरमरैरुद्रसूयते कावचाविनी ॥ किमर्थमागता
 मयं मातंगस्याश्च मंप्रति ॥ इति ब्रुवत्यो मातंग्यास्तस्यास्तत्कायकोशतः ॥ समुद्रूता व्रवी देवी मां भ्रुवन्ति सुरा इति ॥ भुंजो

निभुंजो ज्यहुरौ वावने सकलानुरात्र ॥ तस्मात्तयोर्बध्नायाहं मूयोथ सकलैः सुरैः ॥ विनिहतायां देव्यां तु मातंग्या कायतस्त
 दा ॥ निमांजननिभा कृष्णा सा भूंगौरी आणदपि ॥ कालिकाख्या भवतापि हिमाचलकृता श्रया ॥ तामुप्रताराष्ट्रयो वदंती
 रुमनीषिणः ॥ उपादपि न माता त्रीतस्ताद्रक्ता सदाश्रिका ॥ एतस्याः प्रथमं बीजं कथितं तं त्रमेव च एवैकैकजगत्ख्यातुं य
 स्मात्तस्माज्जटैकिकाश्च एतस्यार्चनं वक्ष्ये स मया वेतालनेरवौ ॥ यथा व्याख्या महादेवी भक्तः प्राप्नोत्यभीप्सितं ॥ चतुर्भुजां क
 र्णवर्णां मुण्डमालाविभूषणं ॥ खड्गदक्षिणपाणिभ्यां विप्रतीक्षी वरं वुधः ॥ कर्तरी खर्परं च वक्रमादा मेन विप्रतीक्षी ॥ घांति
 खत्री सगमेकां विप्रतीक्षी शिरसा स्वयं मुण्डमालाधराशीर्षे ॥ प्रीवायामपि सर्वदा ॥ वक्षसा नाहारन् विप्रतीक्षी रक्तलोचना ॥
 कृष्णवस्त्रधरा कक्षां व्याघ्राजिनसमन्विता ॥ वामपादशवरुदिसंस्थाप्य पाददक्षिणं ॥ विन्यस्य सिंहपृष्ठे तुलेति

हानाशवस्त्रं ॥ सावहासमहायोगरावमुक्तातिनीषणा ॥ चित्रो प्रतारां सततं चक्तिमद्भिः सुखेष्पुनिः ॥ तस्याः संप्रत्यवक्ष्यामि याद्यो योगिनि
 संस्मृताः महाकात्पथ रुद्राणि उग्रा नीमातथैव च ॥ घोरा च भ्रामरी चैव महारात्री च सप्तमी ॥ नैरवी चाष्टमी प्रोक्ता योगिनी स्त्राः प्रपूजयेत्
 ॥ याकासंकोषा दुद्रुता पार्वत्याश्चैव नैरव ॥ सा कौशिकीति विख्याता चारु रूपामनोहरा ॥ निःस्पृह दये देव्या रसनाप्रेम चंडिका ॥ नैत
 स्याः सदृशी मूर्त्या चारु रूपेण विद्यते ॥ त्रिषु लोकेषु को न्यावानास्या तुल्या न विद्यति ॥ योगनिद्रा मरुता मा मूल प्रकृतिः स्मृताः तस्या
 प्राणस्वरूपेयं देवी या कौशिकी तथा ॥ नेत्रवीजं तथैतस्या वीजं तु परिकीर्तितं ॥ मंत्रं तस्या सुवक्ष्यामि सर्वकामप्रदं नृणां ॥ समा
 पिनात्पदं च त्रयष्टवर्णा दिविन्दुना ॥ षष्ठवारुणं संस्पृष्ट विन्दुभ्यां समलंकृतः ॥ कौशिकी तंत्रमंत्रो यं धर्मकामार्थसाधकः ॥
 ॥ एतस्याः संप्रवक्ष्यामि मूर्तिरूपं च नैरव ॥ शृण्वेद्ये के मना भूत्वा जगद्गोलादकाशिकां ॥ धर्मिन्संयतकचावधोवाधोवा

मुखी कचा ॥ केशान्न तिलकं स्योर्ध्वं दधती सुमनोहरा ॥ मणि कुण्डलं संघृण्ण गण्डं मुकुटागण्डितां ॥ संज्योतिः कर्णपूराभ्यां कर्णमापूर्य
 संगतां ॥ सुवर्णमणिमणि क्य नागर विराजितां ॥ सदा सुगंधिभिः पुष्पैरमृतानैरति सुन्दरी ॥ मालां वै चर्ति प्रीवायां रत्नकेयूर
 धारितां ॥ मृणाला यत वृत्तैस्तु वाङ्मनिः कोमलैः शुभैः ॥ राजंती कंचुकोपेतं पीनोन्नतपद्मोदरा ॥ क्षीणमध्या पीतवस्त्रा विवला
 श्रुद्ध भूषिता ॥ शूलं वज्रं च वारुणं च खड्गं शक्तिं तथैव च ॥ दक्षिणैः पाणिभिर्देवी गृहीत्वाति विराजिता ॥ गदां घण्टां च वापंच
 चर्मशक्तिं तथैव च ॥ उर्ध्वदिक्मतो देवी दधती वामवाङ्मनिः ॥ सिंहस्योपरि तिष्ठती व्याघ्रचर्मणि कौशिकी ॥ विज्रती
 रूपमनुत्तमं सुरासुरमोहिनी ॥ एतस्या एव तत्संख्या पूज्याष्टयोगिनी ॥ ताः पूजिताश्च कुर्वन्ति चतुर्वर्गं नृणां सदा ॥

ब्रह्मणीथैमाप्रोक्ताततोमाहेश्वरीपरमकौमारीवैष्णवीचैव. वाराहीपंचमीतथा॥ नारसिंहीतथैवेन्द्रीशिवदूतीतथाष्टमी॥ एता
 : पूज्यामहाभागयोगिनीकामदायिनी॥ देव्याललाणनिःक्रान्तामाकालीतिचविश्रुता॥ तस्यातंत्रप्रवक्ष्यामिकामदंश्रुणु
 नैरव॥ समाप्तिरहितोदंत्यः प्रान्तस्तस्मात्पुरःसरः॥ षष्ठः स्वरानिरिन्देन्दुसहितोनादिरेवच॥ कारीचंद्रमितिप्रोक्तंधर्मका
 मार्थसाधकं॥ एतांमूर्तिंप्रवक्ष्यामिवत्सैकाग्रमनाःश्रुणु॥ नीलोत्पलदलप्रख्याचतुर्बाहुसमन्विता॥ खट्वांगचंद्रहासंचविभ्र
 तीदक्षिणेकरे॥ वामेचर्मचपाशंचउर्ध्वोभावनः पुनः॥ दधतीपुण्ड्रमालांव्याघ्रचर्मधरावरा॥ कृष्णांगीधीर्यदंष्ट्राच
 श्रुतिदीर्घातिभीषणा॥ लोलजिह्वानिम्बरक्तनयनानादभीषणा॥ कवंचवारुणामीनविस्तारश्रवणमना॥ एषाताराहूयाये
 वीचामुण्डेतिचगीयते॥ एतस्यायोगिनीचाष्टौ. पूजयेच्चित्तयेअदि॥ त्रिपुराभीषणाचंडीकर्तारुतीविधात्रिका॥ कलाला

४१

भूतिनीचैव. अष्टौताः परिकीर्तिताः॥ एषातिकामदादेवीजात्रहानीकरीसका॥ एतस्याः सदृशीकाचित्कामदानरुविद्यते
 ॥ कौशिक्यादयमादेवीनिःसृताध्यायतोरुरः॥ शिवदूतीसमाख्यातायावदेवशतैर्दता॥ मंत्रमस्याः प्रवक्ष्यामिधर्मकामार्थ
 साधकं॥ यद्धुतासाधकोपातिदुर्लभंशिवमन्दिरं॥ येनाराध्यमहादेवीशिवदूतीशिवामिका॥ नचिरालुनतेकामान्नरः सर्व
 जयीनवेत्॥ अन्नः समाप्तिरहितोविन्दुभ्यांदशावरा॥ स्वरेणयात्यदत्तेनसृष्टोअन्तेनपूर्वशः॥ सयवविन्दुयुगलंपूर्वस्यो
 यान्तपावकः॥ षष्ठः स्वरकलाश्रुन्ये संस्थितः प्रथमस्थितः॥ तंत्रोयंशिवदूत्यास्ताशिवदूतीजयप्रदा॥ रूपमस्याः प्रवक्ष्यामि
 श्रुणुवत्सैकतमंतंचतुर्भुजांमहाकामसिंदूरसदृशश्रुतिं॥ रक्तदंतंपुण्ड्रमालांजणजूषचंद्रकं॥ नागकुण्डलहाराभ्यांशो
 भित्तंनखरोज्वली॥ व्याघ्रचर्मपरीधानीदक्षिणेभ्रूलखड्गदृक्॥ वामेपाशंतथाचर्मवियदूर्ध्वपराक्रमात्॥ स्थूलवक्त्राचपी

नौत्थंतुंगमूर्तिभयंकरी निक्षिप्य दक्षिणपादसंतिष्ठत्कुनवोपरि ॥ वामपादं मृणालस्य पृष्ठे फेरुशतैर्वृ - ईदृशी शिवदूत्यास्तु
 मूर्तिध्याये विभूतये ॥ ध्यानमोत्रा तथैतस्यानेरः कल्याणमाप्नुयात् ॥ पूजनाद्विरादेवी सर्वा कामान्ददाति वायः शिवा विरु
 तं श्रुत्वा शिवदूती श्रुभप्रदां ॥ प्रणमेत्साधको भक्त्या तस्य कामाकरे स्थिता ॥ यदा जघान जनतां रक्तं वीजं हिताय वै ॥ मला
 देवी महाभाया तदस्याः कायतः हता ॥ दूतं प्रस्थापयामास शिवं श्रुं जायसाविका ॥ तेन सा शिवदूतीति देवैः सर्वैः प्रणी
 यते ॥ ओं भयंकरी च शांता च वेदमाता महोदरी ॥ वरानीकायदा देवी भगवत्या भगशालिनी भगोदरी भगवाला भगजिह्वा
 भगवता ॥ एताद्वादशयोगिन्यः पूजनपरिकीर्तिताः ॥ एताद्वादशयोगिन्यः शिवदूत्याः सदैव हि ॥ विचरन्तीत्ययं देवी

४२

यत्र तत्रैव गच्छति ॥ योगिन्यो ज्येष्ठसंख्यास्यु मथाव्यासांतथा पुनः ॥ चंडिकायास्तु योगिन्यः संख्यात्र परिकीर्तिता ॥ इति चो
 तुंगमंत्राणिकथिता निस्समन्ततः ॥ कामारखायाश्च माहात्म्यं कल्पंतं त्रैलोक्ये च दामिमौ ॥ ॥ इति श्रीकालिकापुराणे उत्त
 रतंत्रे ॥ ६० ॥ ॥ भगवानुवाच ॥ कामात्समागता यस्यात्समयासां दं महागिरीं कामारखाप्रोच्यते देवी नीलकूटेरहो गता ॥
 कामदा कोमिनी कामा कान्ता कामांगदा यिनी ॥ कामांगना सिनी यस्यात् ॥ कामारखा तेन चोच्यते ॥ एतस्याः श्रुत्वा माहात्म्यं कामा
 रखाया विशेषतः ॥ सा सा प्रकृतिरूपेण जगत्त्वात्मनियोजयेत् ॥ मधुकैटभनाशाय महाभाया विमोहितः ॥ यदा संभु
 मुखे विद्युत्तदेषामोरुसहस्रिदेन न्दिनं तु प्रलसत्सुषुप्ते गरुध्वजे ॥ तस्य श्रवणविज्ञाता वसुरौ मधुकैटभौ ॥ कूर्मपृष्ठ

कालि०

स्थिता देवी विली राजगर्जलैः ॥ तां विशीर्णां योगनिद्रां मरुमायां लोकयत् ॥ तां वैदरतरां पृथ्वी कर्तुं प्रतिततेश्वरी ॥
उमायां चिन्तामास कथं पृथ्वी भवेत् दृढ ॥ इदानीं सा ज्येवं पृथ्वी प्रवृत्ता कोमलैर्जलैः ॥ हृष्टिकाले जलात्सोढुं कथं श
क्तो भविष्यति ॥ इति संविन्त्या सा माता जगतां हृष्टिरूपिणी ॥ उपगम्य तदा विष्णुमासमादधु निविद्यं ॥ तंतुसुप्तं समा
साय जगन्नाथं जगत्पतिं ॥ वामहस्ते कनिष्ठाग्रं तस्य कर्णे न्यवेशयेत् ॥ निवेश्य नखराग्रेण प्रो-त्यश्रवणं मतं
॥ चूर्णी चकार सा देवी योगनिद्रा जगत्प्रसूः ॥ तत्कर्णमलचूर्णेभ्यो मधुर्नामासुरो भवेत् ॥ ततो दक्षिणहस्तस्य
कनिष्ठाग्रं तु दक्षिणे ॥ कर्णे न्यवेशयेत् देवी तस्मादेषु - तं मतं ॥ तत्रापि क्षोदया मास करशाखाद्वयेन

रामः

४३

तु ॥ ततो चूर्णौष्ठे जो नाम वलवा सोसुरो महान् ॥ उत्पन्नः सेवया पार्थयस्य प्रसूततवाभ्युः ॥ अतस्तस्य महादेवी मधुर्नामकरोत्तदा ॥ उ
त्पन्नः कौष्ठे प्रसूतिः महामायाकारे यतः ॥ अतस्तं कैटकारव्यानु स्वयं देवी तदा करोत् ॥ तावुवाच महामाया युद्धात्तां हरितामहा युवां ने
ग्रहये नैव भवन्ति निरुनिष्यसि ॥ यदा युवां प्रभा वोथ आवां विद्वो विधानतौ ॥ तदैवायं युवां रुन्नानान्यथारुरिरप्यथ ॥ महामायां मोहितो
तो विष्णु गात्रे तदा तु तौ ॥ अममाणो ददशतुर्नाभिपद्मस्थितं विधिं ॥ तमू चतुस्तौ धातारु निष्ठा वोद्यत्वा मिरु ॥ त्वं जागरय वैकुण्ठं यदि
जीवितुमिच्छसि ॥ ततो ब्रह्मा मया प्रायां योगनिद्रां जगत्प्रसूः ॥ प्रसादया मास तदा स्तुतिनिर्वहु निर्विया ॥ चिरंस्तुताथ सा देवी ब्रह्मणा
जगदात्मना ॥ प्रसन्ना भव साख्यप्रभुवाच च वचो विधिं ॥ किमर्थं संस्तुता चारुं किं करिष्याम्यहं तव ॥ तत्त्वदत्वं महाभाग करिष्याम्यहं मय
ते ॥ ततः तेन महामाया प्रोक्ता धात्रा महात्मना ॥ प्रबोधय जगन्नाथं यावन्नो मां रु निष्यथ तः ॥ समोरुयदुरावर्षा वसुरौ मधुकैटभौ

॥ ततस्तस्यां सयुयुवेस्यसुराभ्यां जनार्दनः ॥ नाशकदाधितुं वीरौ प्रातरौ मधुकैः नौ ॥ अनन्तोऽपि हृणा प्रैश्वतां धर्तुं नैव शक्यते ॥ सुधमाना
 म्हावीरा वैकुण्ठमधुकैः जानन् ॥ अथ ब्रह्मशिला रूपां स्थिति शक्ति तदा करोत ॥ अर्द्ध योजन विस्तीर्णा मर्द्ध योजन मायतां ॥ तस्यां शि
 लायां वैकुण्ठो सुयुधेनृप सत्तम ॥ सहताभ्यां शिलायां तु प्र विवेश जलान्तरं ॥ तस्यान्तु शक्त्या मग्नायां तोये सयुयुधे हरिः पंचवर्ष सहस्रा
 णि वाहु मुद्रे निरन्तरं ॥ यदा नैवास कद्रु त्तौ विष्णु जगतां पतिः ॥ परां चित्ता तदा वाप विधाता पि न या ततः ॥ ततस्तत्ता वेव तं विष्णु प्रचतुर्व
 लदप्यितौ ॥ पुनः पुनर्जगत्मा तुर्महामाया विमोहितौ ॥ तुष्टौ स्वस्त्वत्रियुद्धेन वरं वरय माधवः ॥ तवेष्टं संप्रदास्या च सत्यमेतद्वचो मुना
 ॥ ततो यो ह्यद्वचनं श्रुत्वा न गत्वा न गुरु उध्वजः ॥ उवाच तौ युवां वध्यौ न वेता म्मे महा वरौ ॥ इति देहि वरं मस्य दातव्यं यदि विद्यते ॥ तौ तदा
 प्राहु सुभक्तौ योग्यौ नौ शौच एव ध्वः ॥ तदा वां जहि नो यत्र तो संप्रति वर्तते ॥ तयो ह्यद्वचनं श्रुत्वा माधवो जगतां पतिः ॥ ब्रह्माणां च री

ध्रेण प्राहेदं चात्म संज्ञया ॥ ब्रह्मशक्ति शिलां शीघ्रमुद्धृत्य ध्रियतां यथा ॥ तत्र स्थित्वा महा धारो रु निष्ठा मि महा वलौ ॥ ततो ब्रह्मा ह्यरुं चैव
 नर्ग ब्रव शिरा दुता ॥ तस्या मध्ये पूर्व जागे ह्यरुं पर्वतरूप पृष्ठ ॥ उद्धृष्ट्वा शिलां भित्वा प्र विवेश रसातलं ॥ ऐशान्या म न वत्कर्मः पर्वत
 श्चाग्रही कृत्वा ॥ वायव्यां च तदानन्तो नैजत्यां च महेश्वरी ॥ महामाया जगदात्री शैलरूपी प्रधारिणी ॥ आग्नेयां च स्वयं विष्णु रेकरूपे न सं
 स्थितः ॥ ब्रह्मशक्ति शिलां गृह्णन् गवान्परमेश्वरः ॥ मध्ये ब्रह्मा त्वरुं चैव वराहश्च त्वरुं परः ॥ ततो वराह पृष्ठस्य चरमे जगतां पतिः ॥ हि
 त्वा शिला मवष्टभ्य ब्रह्मशक्ति मधोगताम् ॥ वामे भुज्य नेयत्ना दारोप्य शिरसी तयोः ॥ जगदाधार चूतः सः सर्वयत्नेन संयुतः ॥ सर्वैर्वर्तैः समा
 क्रम्य चिद्धे दस पृथक् पृथक् ॥ मधुकैः नयोः सत्यमावयोः पृथिवी मृते ॥ तस्य चाक्रम्य सस्थानाद्ब्रह्मशक्ति रधोगताः ॥ ध्रियमाना पि दवौ ध्ये
 यत्वा दपि मुकुमुकुः ॥ ततस्तयोस्तु मृतयोः शरीरे जगतां पतिः ॥ ब्रह्मशक्तिं समुद्धृत्य न्यधा तस्यां प्रयत्नतः ॥ उद्धृतायां पृथिव्या तु तयो

मेदोविलेपनैः॥सुदृष्टामकरोष्ठधीक्लेदितांतोयशशिनिः॥मेदोविलेपनाग्रस्माहीयतेमेदिनीतिसा॥अथापिपृथिवीदेवी.देवमानु
 षराक्षसैः॥अथकालेवहुतिथेव्यतीतेप्राणिसृजने॥अगुरुंदक्षतनयांभार्याथेहंवधूंवरां॥सोमेभूक्षेयसीभार्याप्रदायसमयंपितु
 ॥अनिष्टकालीत्वंचास्मांप्राणंस्त्यजेतदात्वहं॥ततोयज्ञेसमस्तास्तुसब्रह्मेसचराचरान्॥नमानापिसतीववेतदानष्टाभृतातुसा॥त
 तोमोहसमापन्नात्तामादायभृतामहं॥प्राप्यपीठवरस्तत्रममाणइतस्ततः॥तस्यास्त्वंगानिपर्यायात्पतितानियतोयतः॥तत्रपुरण
 तमंजातंयोगनिद्राप्रभावतः॥तस्मिंश्चकुत्रिकापीठंस्त्यास्तयोनिमण्डलं॥पतितंयत्रसादेवीमहामायाव्यलीयत॥लीनायांयोगनि
 द्रायामपिपर्वतरूपिणि॥सनीलवर्णःशैलोभूत्यतितेयोनिमण्डले॥सतुशैलोमहातुंगःपातालतलमाविशत्॥तस्याद्वात्रमना
 दात्त.तस्तंदुहिणोसधात्॥सतुपूर्ववस्त्रशक्ति.शिलांधर्तुंचतुर्मुखः॥शैलरूपोनवतेन.शैलरूपेणमामधीत्॥ब्रह्मापर्वत

रूपीसुमयीपर्वतरूपिणि॥सशक्तोद्योगमदाधमाकांतोमाययाविधेः॥ततोवरारुहंसंस्तोमयिमायातुमाधवं॥शैलरूपं
 धर्तुंसमुपचक्रमे॥सोप्यधोयान्मयासाधुं.तदापर्वतरूपिणि॥आक्रम्यदेवीपृथिवीस्थितोभूविनिखातनः॥शतत्रियोजन
 नान्तुतुंगमासीद्भिरित्रयंपत्राकांतामहादेव्यासर्वमेवस्यधोगतेकोसमात्रंस्थितंतुंगंशेषंतत्रितयस्तु॥एकासमस्तजगती
 प्रकृतिःसायतस्ततः॥ब्रह्मविष्णुशिवैदेवैष्टतासाजगतांप्रसूः॥तत्रपूर्वोब्रह्मशैलश्चेतइत्युच्यतेसुरैः॥मद्रुपधारीशैलस्तु
 नीलइत्युच्यतेसदा॥सतुमध्यगतःपीठस्त्रिणोदूषणोक्ततिः॥विज्राजमानाःसततमध्योब्रह्मवरारुहयोः॥वरारुशैलरूपोथ
 सचित्रइतिकथ्यते॥ससर्वेषांसितःपञ्चादीर्घःसर्वेत्येवच॥ऐशान्यांपोनवेत्कूर्मःशैलरूपोमहाशुतिः॥मणिकर्म्मिःस
 मास्तातुख्यातोदेवौघसेवितेः॥योनत्तरूपांशैलस्तु.वायुयांसमुपस्थितः॥मणिपर्वतसंज्ञोसोपर्वतोमाधवप्रिय॥म

शिपर्वतसंशोभोः पर्वतो माधवप्रियः ॥ महाभायागिरिर्यत्तु नैऋत्यां समुपस्थितः ॥ सगंधमादनो नाम्नाः सर्वदाशंकरप्रियः ॥ वरारु
 पृष्ठजवने यत्र छिन्नो महाहुरौ ॥ हरिणायत्रसंयाता पांडुनाम्नाथसाशिला ॥ ब्रह्मशक्तिशिलायास्तु पूर्वनागेतु मध्यतः ॥ यत्तु पर्व
 तरूपोरुस्तनुजस्माचलाह्वयः ॥ एवं पुण्यतमे पीठे कुब्रिका पीठसंज्ञिके ॥ नीलकूठे मया साईदेवीरुसि संस्थिता ॥ सत्यास्तु पतितं
 तत्र विशीर्णं योनिमण्डलं ॥ शिलात्वमगमकूले कामारव्या तत्र संस्थिता ॥ संस्पृश्यंतां शिलां मत्पौत्र्यमर्त्यत्वमवाप्नुयात् ॥ अम
 त्यो ब्रह्मसदनं तस्थौ च मोक्षमाप्नुयात् ॥ तस्याः शिलाया मारुतस्य यत्र कामेश्वर्या प्रधानतः ॥ ऐशान्यां वैतत्पुरुषो ह्यघोरतस्य सन्नि
 धौ ॥ स शो जातस्तु वायवं वामदेवस्तु संगतः ॥ देव्या अपि नरश्चेष्ट पंचरूपाणि भैरव ॥ शृणु वेतारगुह्यानि देवैरपि सदैव पि ॥ कामारव्या च
 पुरा चैव तथा कामेश्वरी शिवा शोरदाथ महोच्छ्वासकामरूपगुणैर्मुता ॥ मयिलिंगत्वमापन्ने शिलायां योनिमण्डले ॥ सर्वेशिलात्वम

४६

रः शैलरूपाश्च निर्जराः ॥ यथारुं निजरूपेण रमेवै सरु कामया ॥ शिलारूपप्रतिहृन्नाः शैले शैले व्यवस्थिताः ॥ रमन्ते च स्वरूपेणानि
 त्परुसि संगताः ॥ ब्रह्मा विह्वरु रश्चात्र दिक्पालाः सर्व एव ते ॥ अन्यथ्यत्र शिला देवाः सानुकूला सदा मयि ॥ उपासितं सदा देवी का
 मारव्या कामरूपिणी ॥ नीलशैलत्रिकोणस्तु मध्यनिम्नः सदा शिवः ॥ तन्मध्ये मण्डलं चारु त्रिशङ्कसमन्वितः ॥ गुरुमनोरु रातत्र
 मनोजवति निर्मिता ॥ योनिस्तस्या शिलायां तु शिलारूपा मनोरु रा ॥ वितस्ति मात्र विह्वीर्ण एकविंशतिमाययोत्ता ॥ क्रमस्तद्वि
 निर्माता जस्म शैलानुगामिनी ॥ सिद्धरकुं कुमारक्ता सर्वकामप्रदायिनी ॥ तस्यां यो नो पंचरूपा नित्यं क्रीडतिकामिनी ॥ तत्राष्टौ यो
 गिनी त्रित्यं प्रलभ्यता सनातनी ॥ पूर्वोक्ता शैलरूपाख्याः स्थिता देव्याः समन्वितः ॥ तासां तु पीठमानानि शृणु चैकत्र भैरव ॥ गु
 प्तकामा च श्रीकामा चतुर्थी विंध्यवासिनी कोटे श्वरी वनस्था च पादयुग्मा तथा परा ॥ दीर्घश्वरी क्रमा देवे प्रकृती तु वरुणेश्वरी

॥ सुयोगिनः पीठनाम्नाख्याताः अष्टौ च देवताः ॥ सर्वतीर्थानितत्रैव जलरूपाणि नैरवः ॥ स्थिता निनाम्नासौ नाग्याः अवश्यं चापि पु
 ण्यदा ॥ विष्णुसुतीरे तस्याः सनाम्ना कम्बल इत्युत ॥ काष्ठकाया तु वर्द्धकः कामाख्या तूर्त्तमा स्थिता ॥ लक्ष्मी सरस्वती देव्यो देव्या अंगे
 व्यवस्थिते ॥ ललिताख्या जवे लक्ष्मी स्मृतं गीतु सरस्वती ॥ गणध्वजः पूर्वभागे तस्य शैलस्य संस्थितः ॥ सिद्धः सनाम्ना विख्यातो दा
 रदेव्याः प्रियः स्थितः ॥ कल्पवृक्षः कल्पवल्ली चित्तित्री चापराजिता ॥ अतातस्मिन् महाशैले स्थिते देव्या वृत्तप्रिये ॥ वरारूपा दुनाथा
 ख्यः स्थित तत्र हरिर्भुतः जयने शिरसि हित्वा जयानमभुक् कैठनौ ॥ तस्या सन्ने वल्लकुण्डं वल्लण निर्मितं पुरा ॥ ऐशानाख्यं शि
 वो यत्र तत्तिष्ठे श्वर संज्ञके ॥ शिलारूपं सिद्धकुण्डं मध्यस्थं विधि नैरव ॥ तस्या सन्ने गया क्षेत्रे क्षेत्रं वाराणासी तथा ॥ यो
 निमण्डलसंकाशं कुण्डं अता व्यतिस्तुतां ॥ तत्रैवा वृत्तकुण्डं तु सुधारुं स पूरिता ॥ मम प्रियार्थं मित्रेण सदा तु सरु नि

४७

ज्जरैः ॥ वामदेवा ह्ययं सर्वं श्रीकामेश्वर संज्ञकं ॥ वामकुण्डं महापुण्यं तस्या सन्ने व्यवस्थितं ॥ क्षेत्रं केदारसंज्ञेयं मध्यस्थं सिद्धकामयोग ॥
 दीर्घचतुर्दशव्यामंकाया ह्यत्रा ह्ययनतः ॥ तस्या सन्ने शैलपुत्री पुत्रकामा ह्यया तु सा ॥ पुत्रकुण्डं मध्यस्था कामगा स्या द्विसंमिता ॥
 कामेश्वरा शिलारूपा सक्ता कामाख्या संज्ञिता सदा ॥ पूर्वभागे न संसक्ता योनिस्तु परजागतः ॥ कामकामाख्ययोर्मध्ये कालरात्रिर्व्यव
 स्थिता ॥ पीठे दीर्घेश्वरी नाम्ना सीमाभागे प्रचंडिका ॥ कामाख्या प्रसन्नप्राप्ते कुष्मांडी नाम योमिनी ॥ पीठे कोणेश्वरी नाम्ना यो निरूपे न
 संस्थिता ॥ यच्चाधोराक्षयांशीर्षं कामाख्या यास्तु दक्षिणे ॥ पीठे नैरव नाम्ना तु गीयते परमार्थिभिः ॥ वामकुण्डे नैरवी नाम्ना नैरवा
 सन्न संस्थिता ॥ नायिका सा सदा अता च उमुण्ड विना शिखि ॥ कामानैरवयोर्मध्ये स्वयं देवी सुरापगा ॥ हिताय सर्वभूतानां
 देव्यायाः प्रीतय सदा ॥ स योजाता ह्ययं शीर्षं पीठका प्रातः के श्वरं ॥ श्रीनवाख्यो पुज्यते तु स्थितं देवर्षिसेवितं ॥ विदित

त्रैलोक्यार्वाङ्गनायिकां यो निरूपिणी ॥ सिद्धका मे श्वरी नाम्नाख्याता देवैश्च निरुपशः ॥ अजीर्णपत्रः स्वच्छायो वक्षस्तत्र तु संस्थितः
 ॥ आघातकः कल्पवृक्षः कल्पवल्ली समन्वितः ॥ पीठे तु सिद्धगंगाख्या स्वयंगंगामुपस्थिता ॥ आघातके कल्पवृक्षसमप्रीतिविह्वलः
 यो ॥ पुष्कराख्यं तु तत्र तत्र पीठे वा घातका हूयं ॥ ऐशान्या तत्पुरुषाख्यं समशीर्षे व्यवस्थितं ॥ भुवने पुरनाम्ना तु पीठे ख्यातञ्च
 नैरव ॥ शंकरं भुवने शस्य भुवना नन्दसंज्ञकं ॥ तस्यासन्नतु सुरभिः शिलारूपेण संस्थिता ॥ कामधेनुरिति ख्याता पीठे कामप्रदा
 यिनी यो सोरभसं मूर्तिमध्यषण्डप्रचण्डकः ॥ मरुनैरवनामा नृकोटिनामा हूयस्तु सः ॥ मूर्तिभिः पंचभिः पंचभागेषु समस्थि
 तः ॥ अरुपं च देवी प्रीत्या नैरवारख्यः स्थितो ध्रुवं ॥ मरुगौरी तथा देवी योगिनी सिद्धरूपिणी ॥ सा ब्रह्मपर्वते चास्ते शिलारूपे
 ण चोद्भूतः ॥ अतीवरूपसंपन्नानाम्ना सा भुवने श्वरी ॥ यत्र ब्रह्मा तु संसक्तो मयि पर्वतरूपिणी ॥ कल्पवल्ली तु तत्रास्तेना

४८

नासात्वपराजिता ॥ कामधेनोर्ब्रह्मवास्ते पूर्वभागे मरु श्वरी ॥ श्रीकामाख्या यो निरुपाचंडिका त्नांतु योगिनी ॥ आग्नेय्यां वि
 हिता संस्था सर्वकामप्रदां भुजा ॥ योगिनी चण्डमुण्डाख्या पीठे नृदिध्यवासिनी ॥ योगिनी स्कन्दमाता तु पीठे नृदनवासि
 नी ॥ कात्यायनी पीठे नाम्ना पादं दुर्नेति गीयते ॥ नैऋत्या नीलशैलस्य प्रातसा संस्थिता सना ॥ यो सो नन्दी ममतनुः स तु पा
 ख्या नरूपधृक् ॥ संस्थितः पश्चिमद्वारि रुरुनुमान् पीठनामतः ॥ ॥ सगर उवाच ॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा शंभोरमितते
 जसः ॥ नैरवस्तु पप्रक्षुर्वेतालोपि समुत्सुकः ॥ ॥ वेताल नैरवा ब्रूचतुः ॥ श्रुतं पीठक्रमज्ञातं देव्या पूजां तु संशयः ॥ श्रुतु
 मिच्छामि मूर्तिनां पंचनामपि शंकरः ॥ रूपाणि पंचमूर्तिनां रूपं कल्पं च नैरव मन्त्राणि च समन्ततः ॥ तथा यंत्राणि
 मंत्राणि वदनौ वृषभध्वज ॥ ॥ ईश्वर उवाच ॥ शृणु वक्ष्यामि ते पुत्रो यंत्रं पृथक् पृथक् ॥ कामाख्या पंचमूर्तिनां

रूपकल्पंचनैरव॥ कामस्थं कामवाच्ये स्थं कामोदरपुणीकृतं॥ कामेन कामयेत्तामी कामं कामेनियोजयेत्॥ ज्येष्ठं वृजं न
 ब्रह्मन्नपरः शान्त उच्यते॥ प्रथमं क्रमतः कुर्यात्संस्तुतं चतुर्थमयं॥ प्रजापतिस्तथा शक्तिवीजसंस्थादिसंयुतं॥ चंद्रार्द्रसहितं वा
 जं कामाख्यायाः प्रवक्ष्यते॥ इदं नमो पदं काममोक्षार्थं नां प्रदायकं॥ इदं रुद्रस्य परममन्यतस्तु दुर्लभं॥ श्रोत्रनेदं यः श्रुत्वा
 पादुरुवक्ता नरोत्तमः॥ सकामान्बिलान्प्राप्य शिवलोके महीयते॥ श्रुतिसकलितसारं देवकोणो घृहारं सकलकरुष
 हारी श्रीधरानन्दकारि॥ हवनयश्च नयशोभिर्भावयेद्यशोभिस्तदिह शिवसमंत्रं विष्णुश्यामितस्थं॥ नयनकलितकालि
 व्यानिनादन्नपाणिप्रणयस्वनयस्तुष्टं देवसत्यादिह स्थं॥ परमपदविहीनं शुद्धदोनाम्यजीर्णं शुद्धदोनां शुद्धशिवपद
 रूपकामदेव्याः स्वरूपं॥ श्रवणगणमात्राभादितं यस्य नाम प्रभवति वक्रचतुर्थे नीतिनामैकधाम॥ सुरगणसग

४८

णायां कुण्डलीयस्य शक्तिस्तदिह मवतु रूपं चिन्तनीयं कृतीशैः॥ रविशशियुतवर्णा कुंकुमापीतवर्णा मणिकनकविज्जालो
 लकल्लोत्रिनेत्रा॥ अचनयवरदहस्ताश्चक्षुःप्रसृताश्चण्डालुरुरेशासिद्धकामेश्वरीता॥ अरुणकमलसंस्था मुण्डमाला विनूषा
 नवेतरुणिमनोज्ञा पुक्तकेशा दहसाशवहृदिष्ठुतुंगान्यस्तपादा त्रिनेत्रा शिशुरेविसमवर्णा सर्वकामेश्वरीता॥ विपुलविभ
 वदात्री स्मरवक्त्रा उकेशी विदलितकरदन्तासामितं वनप्रामनसिजदपदिस्था योनिमुद्रालसन्ती सकलगगणसुक्ता विशु
 तस्थाननागा॥ विद्याचैव विद्युदात्मनः प्रकाशाधर्मार्थी यसाधकैर्वा हितार्थैः॥ तत्रैवेदं कल्पयोगं महार्थं॥ वेतालवर्चनैरव
 श्रीरवश्रीप्रतिष्ठं॥ तस्मिन्नामं मण्डलं विद्विषश्चाकार्यं चैव चन्दनैः पुष्पमुक्तैः॥ पर्णयोयं पूर्वमुक्तो मया यं देवीतत्रे सोमययं वि
 धेयः॥ इति श्रीकालिकापुराणे कामाख्यायोनिमण्डलशिल्पाकथनं॥ ६॥ ॥ मार्कण्डेय उवाच॥ वैष्णवी तंत्रमंत्रस्य

मथापूर्वमयोदितं॥ मण्डलं प्रविश्यात्तु पर्यायो मण्डलस्य यः॥ स एव चक्रमाकार्यः शिलायां पुष्पचंदनैः॥ पात्रादीनां प्र
 तिष्ठांस्तथैवास्त्राणि सोजयेत्॥ वैद्यवीतं त्रिमंत्रस्य प्रोक्ताया प्रतिपत्तयः॥ अत्र ताः कलायाः आसनादींश्च पूज
 जेत्॥ तेनोयो नोविशेषस्तु वक्ष्ये वेतालनैरव॥ प्रथमं नास्करन्याद्यं प्रथमाहुतसर्वपैः॥ पुष्पचंदनसन्धीतैः समं तां य
 मरुमते॥ आसनाञ्जनशेषे तु पीठोक्ताः सर्वदेवताः॥ पीठनाम्ना तु सा पूज्या मण्डलस्य तु मध्यतः॥ ध्यामरुपंतु विन्नम
 वैद्यव्यासरुनैरव॥ कामायाः सर्वमन्त्रं मरुमासा सरोरुतं॥ योगिनी तु चतुःषष्ठी पूज्यमत्र पृथक् पृथक्॥ पुन
 मनो नवांचापि मरुत्तारुश्च वै सरवीन्॥ अनन्तरं पूजयेत्तु यिक्यात्मास्तु नवग्रहान्॥ रूपतस्या समुद्दिश्य पूजयेदि

दृष्टिदमे॥ पूर्वद्वारे गणापतिं प्रथमं तु प्रपूजयेत्॥ नन्दिनं च रुद्रं मन्त्रपात्रे सद्धारि पूजयेत्॥ भृंगिचोत्तरतः पूज्यो मरुका लसुद
 क्षिणो॥ एते मम द्वारपाला देवा द्वारे प्रपूजयेत्॥ पात्रा मृती त विधौ कुर्याद्देवाममुद्रया॥ भूतापसारं कुर्यात्पूर्वतालत्रयेन तु॥
 वामरुक्षेदक्षिणो न पाणिना तालमारुरेत्॥ हूं हूं फडिति मंत्रेण वेतालादींश्च पूजयेत्॥ सर्वभुतरतंत्रोयं तत्र कुर्याच्च साध
 कः॥ अत्रोक्तेन स्वरूपेण प्राणायामं समाचरेत्॥ स्नापयेत्प्रथमं देवीं मूलमंत्रेण साधकः॥ मधुक्षीराज्यदधेना गोमूत्रगो
 मयैस्तथा॥ रत्नोदकैः शर्कराभिस्तु पुष्पकुशोदकैः॥ सितसर्पदपद्माभ्यां तिलक्षीरैस्तथायवैः॥ रक्तचंदनपुष्पैश्च दु
 र्वा नीरोचनायुवैः॥ नवभिर्वितरे दधं शिलायां योनिस्तत्रिधौ॥ आसनपादमर्घ्यश्च ततश्चाचनीयकं॥ मधुपर्कस्नान
 जलं वस्त्रचंदनचूषणैः॥ पुष्पधूपश्च दीपश्च नेत्रांजनमतः परं॥ नैवेद्याचमनीयंतु प्रदक्षिणं नमस्कृती॥ एताः

षोडशनिर्दिष्टा उपचारस्तु पूर्वतः ॥ आवाहयेत्तदा देवीं गायत्रीका मयोगमा ॥ तामेवं विद्धि वेताल युक्तं दैवत नैव ॥ कामाख्या
 त्वमिहा गच्छ यथा वत्स मम त्रिवो ॥ पूजा कर्मणि सा निधमिह कल्पय कामिनि ॥ तु कामाख्या ये विप्र ये कामेश्वर्ये धीमहि
 ॥ तत्रः कुत्रिमहादेविततश्चानु प्रचोदयात् ॥ एषा तु कामा गायत्री पूजयेदमया तुतां ॥ पूजा वसाने यो देव्याः प्रीत्यै निवेदयेत्
 रुद्राक्षमालया पूज्या ते नैव वत्समापयेत् ॥ अक्षरैर्मूलमंत्रस्य विराट् तैः प्रपूजयेत् ॥ कनिष्ठादि क्रमेणैव स्तंगन्यासं स
 माचरेत् ॥ कामाख्याया षडङ्गानि आह्वानं नृत्तं रतथा ॥ वैष्णवी तंत्र मंत्रस्य कराङ्गन्यासस्योच्चरेत् ॥ स्वराः प्रोक्तास्तै करैस्तुः
 साहचर्यैः सविभुक्तैः ॥ मूलमंत्राक्षराभ्यामुगपत्तु नियोजयेत् ॥ कनिष्ठादि क्रमेणैव स्तंगन्यासं समाचरेत् ॥ अङ्गन्यास

करन्यासोक्तत्वा पश्चात्तु सावकः ॥ रुद्रस्तु शिखावर्त्मनेत्राभ्योदरपुच्छतः ॥ बाहोः पाण्यो जंघयोश्च पादयोश्च विविच्य सेत् ॥ अ
 नयं वरदं रुद्रमक्षराणां च तत्रकं ॥ पूजयित्वा शिलां सूर्य्या शरश्चन्द्रकलान्तथा ॥ रक्तपद्मं शवं चैव तौ हित्यं प्रत्युत्तकं ॥ मनो
 भवशिलान्तव शक्तिस्तप्तं च मध्यतः ॥ देव्या प्रपूजयेद्भक्तः करवालं च पार्श्वतः ॥ पीठं विदेवतां तत्र यजेत् कामेश्वरी शुभां ॥ वि
 पुरा पूजयेत्तद्यो पीठं प्रत्य विदेवतां ॥ महोत्सारी त्रिपुरा च मध्यं एव प्रपूजयेत् ॥ चण्डेश्वरी महादेवी देव्या निर्माल्यधारि
 णी ॥ यो निमुद्रासमाख्याता कामाख्याया विस्तृजे नै ॥ इदं द्रव्यं तु सिद्धं च दनादुत्तु कुम्भं ॥ इतियोत्र मया प्रोक्तो विशेषः परिपू
 जयेत् ॥ एतैर्विशेषैः सहितैर्वैष्णवी तंत्र गोचरं ॥ सर्वकल्पसमासाय कामाख्या परिपूजयेत् ॥ मनोभवतु उरु मध्ये स्यात्ति परमा

जेयं तथा रूपं त्रयं ततः ॥ विविधा कुण्डली शक्ति विविधा श्वतुष्टय ॥ सर्वत्रयं त्रयं यस्मात्तस्मात् त्रिपुरा मता ॥ उदीच्या पूर्
 वी नारेखा कार्यास्तु मण्डले ॥ मथा त्रि त्रिरेखास्तु क तया स्ता पुनः पुष्प चन्दनैः ॥ ऐशान्यां न्यां शान्या मथ नै अत्मा पात क ता तु तं
 लिखेत् ॥ नै अत्मा चैव वायुयां ततो ह्येधान्य गा पुनः ॥ एवं त्रिकोणा मं लिखेत् मण्डलस्य नवै पुनः ॥ ऐशान्या यां तुरेखा यां सा तु
 शक्ति निर्गयते ॥ नै अत्मा वायवी या ता ततो ह्येधान्य गा तदा ॥ ता तु शंभुः समाख्या ता शक्त्या शंभु विते दयत् ॥ शक्त्या वि सि न्न
 भूतेशं भेदयेत् कमले न तु ॥ अष्ट पत्रे तु तां व्या मे त्रिवर्ण प्राक् प्र पूजयेत् ॥ त्रि नि हि नि तुरे खा निः शक्तिं शंभु च वेष्टयेत्
 ॥ स्थान स्यात्पुष्पाणां सम्यक् पूज्यं न लिखेत् तथा ॥ अष्टमं त्रयं पा मानां भूतानां म प सार णां ॥ वैष्णवी तं त्रयं त्रै लो कं तथै वो
 त र तं त्र के ॥ यत्प्रोक्तं तं तु सामान्या त्प्रा कु र्प्या साध को न र ॥ त्रिपुरा या विशेषे ण स हितं पूजन क्रमं ॥ एत त्रिको णं देवी

नां त्रयानां स्थान मिष्य ति ॥ ऐशान्या श्वतथै शानां नै अत्मा श्वतथै शानां ॥ नै अत्मा श्वतुरा ननः वायु या तु था व स्ता ष को ती
 पु प्र की र्ति ता ॥ दलो तो क पु रं प्रो क्तं केश रं त्व परं पु रं ॥ पु रं शेष त्रिको णं तु त्रिपुरं मण्डलं स्मृतं ॥ दलेषु केश रे वा पि त्रिको णेषु
 त्रिधा त्रिधा ॥ रेखास्तु विहिताः सम्यक् पूर्या तं त्र पुनः पुनः ॥ उत्तरं तु तवे द्वारं तस्य वैध नुरा क तिः ॥ पूर्व द्वारं तु ष को णं च तुः
 को णं तु दक्षि णं ॥ पश्चि मे तो र ना कार मथा चान्य त्र मण्डलं ॥ ऐशान्या पंच वा रां तु लिखेद् दक्षौ च तर्द्धुः ॥ नै अत्मा पुस्तकं चैव वायव्या
 मक्ष मालिका ॥ एवं कृत्वा मण्डलं तुष्टत्वा दक्षे न पा णि ना ॥ बाणेशा ये नमः इति मण्डलं पूजयेत् ततः ॥ पूजयित्वा ततो दत्वा ता
 लिका दितये न तु ॥ मूल मंत्रे ण पूर्वोक्त मंत्रै रपि समाचरेत् तथैव निष्को णिका निश्च त्रिधा भूत्वा तु वेष्टनं ॥ अष्ट पुष्पाणां ततः
 पश्चात् कु र्प्या दूता प सार णे ॥ प्रति प त्ति स्तु पात्रा णां अर्घ्यार्थं नवधा पुनः ॥ पूर्व वत्साध कः कु र्प्या द्द रु नं ला व नं तथा

॥ अष्टमी करणं कुर्यात्प्रथमं वेनुमुद्रया ॥ यो निमुद्रात्ततः कृत्वा पात्रतोयं तु त्रिः स्फुरेत् ॥ मार्तण्ड नैरवायार्धपूर्वनिः शि
तसर्षपैः ॥ रक्तपुष्पैश्च न नैश्च सागणाय निवेदयेत् ॥ करकछपिकां कृत्वा चित्रयेद्यो निमुद्रया ॥ आदौ मध्ये च कर्तव्यमेव
वेताल नैरव ॥ अक्षमंत्रेण पात्रेण पात्रस्य स्थापनार्थं तु मण्डलं ॥ रविकोणं विलिखेत्संज्ञं तत्राधारं तु स्थापयेत् ॥ ऐं ह्रीं ह्रीं
मंत्रराजेन त्रिधा यात्र मधुं क्षिपेत् ॥ त्रिधा गंधश्च पुष्पश्च त्रिधा दुर्वाक्षतं तथा ॥ ॐ ह्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं तथाः ॐ पुष्पादि क्र
मान्यसेत् ॥ ॐ ह्रः इत्यष्टमंत्रेण पाणी पृष्ठे तले तथा ॥ हृदयादि क्रमान्वात्मा संकुर्वा त्रिधा त्रिधा ॥ संयोज्य पाणौ
क्रमतश्चापुष्पादि दयं दयं ॥ त्रिधा त्रिधा पृथक् कुर्याच्छेषां गानि च विन्यसेत् ॥ - कर्षरं धेतथा ब्रह्मदारं केशान्तमस्त

के ॥ नासिकारं वसुगलं जानुमुगमं पदद्वयं ॥ त्रिधा त्रिधा न्यसेदग्निः षड्भिर्मंत्रैः पृथक् पृथक् ॥ प्राणायामं ततः कुर्यात्पूरकैः
कुंनकैस्तथा ॥ रेचकेनापि त्रिपुरा मूर्तिं देवीं विचित्रयेत् ॥ दाहं नं प्रवर्तय कृत्वा आग्रमूर्तिं विचित्रयेत् ॥ त्रिरावत्या तु
हृदये तां मूर्तिं शृणु नैरव ॥ सिद्धरवर्त्तसदृशां त्रिनेत्रां च चतुर्भुजां ॥ वामेक्षे पुष्पकोपण्डित्वाधः पुस्तकं तथा ॥ दक्षि
णेर्द्धणपंचवाणं तथा रवद्वन्द्वधात्यधः ॥ चतुर्लोकं कुर्यात्पाणौ तु पृष्ठे न्यकुर्वात्पान्तरं ॥ निधाय तस्य पृष्ठे तु समपाद
नसंस्थितां ॥ जणज्जणं चंद्रं तु समावृद्ध शिरोधरां ॥ नानात्रिवलिनंगेन चारुमध्यामनोहरां ॥ सर्वालंकारसंप
त्तां सर्वांगसुन्दरीं शुभां ॥ शरद्विसंमोहां सर्वलक्षणसंपुत्तां ॥ एतां तु प्रथमं ध्यात्वा त्रिधात्मानं विचित्रयेत् ॥ तदुप

श्वततः पञ्चाशुष्यं तदा भवेन तु ॥ त्वमस्तके पुनर्दशादंगन्यासं पुनस्तथा ॥ मंत्रद्वयं त्रिधा जप्त्वा वापवाय नृत्तावकः ॥
 अर्धपात्रस्य तोयेषु ते तोयैः पुष्पशिंचयेत् ॥ पूजोपकरणं वापि त्रिरभ्युक्ष्य तथैव च ॥ कामपीठं ततोऽध्यात्वा पूजयेत् ॥
 क्रमशः क्षिप्रान् ॥ गणेशस्य गणाय कंगणनाथं तथैव च ॥ गणक्रीडश्च पूर्वादिद्वारिमंत्रेण पूजयेत् ॥ हेरम्बवी
 जमेतेषां मंत्रतु परिकीर्तितं ॥ विशाशातिनिवृद्धतिश्च प्रतिष्ठाद्वारपारकाः ॥ कलास्ताः पूजयेत्तस्य कपूर्वादि
 क्रमशस्तथा ॥ सिद्धपुत्रं ज्ञानपुत्रं तथा सहजपुत्रकं ॥ शेषं च समपुत्रश्च पूजयेद्वदुका निमान् ॥ प्रत्येकं भुञ्जिष्यं
 देवी वदुका नापरे परे ॥ श्रीमित्यनेन मंत्रेण पूर्वादि पूजयेत् क्रमात् ॥ सिद्धस्य समयस्याथ ज्ञानस्य समयस्य च ॥

५५

कुमारी पूजयेत्कोहो ऐं शा न्यादनिमण्डले ॥ गोमतं चामरश्चैव लोहजं सप्तथैव च ॥ पुतनाश्च क्षत्रपाली ईशानादौ
 प्रपूजयेत् ॥ मण्डलस्य तु मध्ये तु पंचवाहान् प्रपूजयेत् ॥ द्वावणं शोषणं चैव वंधनं मोहनं तथा ॥ व्याकर्षणश्च मध्ये तु
 मंत्रेणैव पूजयेत् ॥ ततस्त्रिष्वथ कोहेषु पूजयेत्तु त्रियोगिनी ॥ भगाश्च भगजिह्वाश्च भगास्यामतुलाधिका ॥ क्रमा
 त्पूजयेत् त्रिभ्यो योनि मध्ये तु कोणयोः ॥ नगमालिनीं तु प्रथमे द्वितीये तु भगवदरी ॥ तृतीये तु भगवत्प्राप्तिमो गिनी का
 मरूपिणी ॥ अनागकुहमां देवी तथैवानंगमेखला ॥ अनंगमदनाश्चैव स्येनं जगमद नोद्भवाम् ॥ व्यनंगवेशावा
 नंगमालिनी मदनोद्भवा ॥ दलकेशरमध्ये तु कृष्टमी मदनान्कुरा ॥ शैलपुत्रादयश्चाष्टौ विपुरायाः प्रपूजयेत्
 ॥ एतन्नामभिरव्यग्रावभूवः कामयोगिनी ॥ वा भवेन तथा दुर्गा नेत्रवीजात्तरनतु ॥ अंगुलीन्यासमंत्रैस्तु

विरक्षाभिमानुनः॥ पूजयेत्क्षत्रपालास्तु मध्ये किंजल्पप्रवयोः हेतुकं विपुरघ्नं तु अग्निजिह्वं तथैव च॥ अग्निवेता
 लसंज्ञं तु कालश्वाथकरालकं॥ एकपादनीमनाथमुत्तराधिक्रमं तु॥ एभिरेवाष्टभिर्मन्त्रैः कामराजनसंयुतैः
 ॥ नवेतानसितांगदीनाय कात्प्रत्य पूजयेत्॥ मण्डलस्य चतुर्दिक् दक्षिणो दक्षो पूर्वो दिकं क्रमात्॥ पद्ममण्डलस्यो
 मध्ये शेषमेकं तु पूजयेत्॥ असितांगोरुहश्चण्डः क्रोधोन्मत्तो नयः करः॥ कपाली नीषणश्चैव संहारश्चेति
 तेन व॥ एष न्यायिक्रमाद्धेतुनायके पूजयेत्तरः॥ पद्ममण्डलस्यो मध्ये अग्नौ दक्षो दक्षे प्रपूजयेत्॥ बुलाणी नै
 रवीश्चैव तथा माहेश्वरी मपि कोमारी वैद्यवीश्चैव नारसिंही तथैव च॥ वाराही च तथा द्याणी चाष्टुडा चंडि

का तथा॥ आधारशक्तिप्रवृत्तिर्मण्डलस्य तु मध्यतः॥ वैद्यवी तंत्रकल्योक्तैः सर्वोत्तरेव पूजयेत्॥ शिवस्य पं
 चमाः प्रोक्ताः स योजातादयः शुभा॥ पृथक् पृथक् पद्ममध्यपंचप्रेता त्रमागताः॥ ताः पूजयेत्तथा मध्यरक्तपद्मं श
 वं तथा॥ सिंहं च पूजयेत्तत्र गदाधारं च सिंहं कुं॥ जयन्ती मंगला काली नक्षत्रकाली कपालिनी॥ दुर्गाक्षमा शिवाक्ष
 मी लोधां लोहानुमास्तुते॥ उग्रचण्डा प्रचंडा च चंडोग्रा चण्डनायिका॥ चंडा चण्डवती चैव चंडरूपा च चंडिका॥ एताः संपूजयेन्मध्ये मण्ड
 लस्य विशेषतः॥ आदित्यादीनां रुद्रान् सर्वान् रूपतो सप्तसंयुतान्॥ क्रमात्प्रत्येकमुद्दिश्य पार्श्वे पार्श्वे प्रपूजयेत्॥ दिक्पालानां तु मंत्रे
 ण तथा सर्वास्तु दिक्षु तीर्त्तु॥ अष्टमन्त्रैस्तु प्रत्येकं तेषां मन्त्राणि नैव॥ नाथकामेश्वरं तत्र ऐकवक्त्रं चतुर्भुजं सश्वैतं मध्ये रुदिर
 क्तपुष्पे तु कुंकुमैः॥ त्रिशूलपिपिनाकश्च रामरुद्रदयश्चैव॥ उत्पलं वीजं पूरं च दक्षिणं दितं येदवत्॥ श्वेतपद्मोपरि घ्नं

ध्यात्वा मध्ये प्रपूजयेत् ॥ कामाख्यां मूर्तितो ध्यात्वा कामाख्या मपि पूजयेत् ॥ कामेश्वरी तत्र देवी पूजयेत् परमेश्वरी ॥ वक्ष्यमाने न रूपेण तत्र वे
 ताल नैरवौ ॥ करालं क्षेत्रपालश्च खड्गकर्पूरधारिणं ॥ पूजयेदेनमस्तु नंदध्यानिना धराननं ॥ क्रीडती कल्पवृक्षं च खड्गायारत्नचूषितं ॥ वि
 क्रुष्टं कलवर्षं नीलशैलमहाश्रुतिः ॥ मनोजवां गुरुं तत्र पंचव्यायामतांगतां ॥ रक्तमण्डलसंयुक्तां रत्नवर्णां सुवर्तुलां ॥ अपराजिता वर्द्ध
 नाश्च व्यालत्रयसु विस्मितां ॥ आरक्तवर्णां सततं कुसुमैरुपशोभितां ॥ यवकश्च कम्बलाख्यश्च सुवर्णसदृशप्रभां ॥ द्विभुजं दक्षिणोदण्ड
 पाणिं वा मेकपालकं ॥ विभ्रतं पुरतो देव्याः पूज्यो विद्युविपत्तयः ॥ नैरवः प्राण्डुनामा धरक्तगौरचतुर्भुजः ॥ गदापद्मश्च शंखश्च चक्रचारुक
 रेणुचः ॥ विभ्रदेव्याः पुरोभागे पृथक् विश्वरूपवृक्षः ॥ संमानं हेमकारखतुरक्तवर्णं नयंकरं ॥ अमिचर्मनयं रौद्रं तु जानं मनुजाभिषं
 ॥ तिष्ठति मूर्ध्ना माता निर्जलद्रुक्ता भिराजितं ॥ अग्निनिर्दग्धविगलतत्र प्रतो परिस्थिता ॥ पूजयच्चित्तनेनैव शववारुनक्षत्रं ॥ म

होङ्कास्त्राग्निनी तु महा माया स्वरूपिणी ॥ ध्याननोरूपतस्तानु देव्याश्चोष्टे प्रपूजयेत् ॥ पुरीचन्द्रवती देव्याष्टे प्रपूजयेत् ॥ पुरीचन्द्रव
 ती देव्या नीलपर्वतपूर्वतः ॥ योजनद्वयविस्तीर्णमर्द्धयोजनविस्तृतं ॥ उर्वरनेकप्रासादसौधसौधविभूषितं ॥ मणिरत्नसुवर्णपिजा
 तप्रासादविस्तृतं ॥ क्रीडासरोवरः सद्भिर्मजरेर्विकचोत्परेः ॥ संयुक्तां पूजयेत् तत्र देव्याष्टेण समंत्रकं ॥ लौहित्यं सर्वगौरांगनीलवस्त्रवि
 भूषितं ॥ रत्नमालासमायुक्तं चतुर्बाहुसमन्वितं ॥ पुस्तकं श्वेतवर्णं च विभ्रतं दक्षिणे तथा ॥ वामेशक्तिं ध्वजश्चैव शिशुमारस्थितं शुभं ॥
 पीठेश्वराणि मां मध्ये मंत्रैरतैः प्रपूजयेत् ॥ नाथं कामेश्वरं देवं प्रासादेन तु पूजयेत् ॥ कामेश्वर्यादिमंत्रेण यजेत् कामेश्वरीं शुभं ॥ त्वावु
 पान्ते वलेनैव मदनान्ते च तत्क्रमात् ॥ योजयेन्नादविन्दुयां स्वां मांकारेण मंत्रकम् ॥ चंडिका नेत्रवीजंतु यद्धे प्रमक्षरततः ॥ कल्पति
 त्रिविकाटश्च मंत्रमेतत्प्रकीर्तितं ॥ उपायामध्यवीजंतु नीलशैलस्य मंत्रकं मनोजवस्य वीजंतु महादेवेन संहितं ॥ आदिस्तेनादिवि

दुयुक्तं ते न योजितं ॥ मनो न वा गुहायां तु मन्त्रमेत प्रकीर्तितं ॥ वैष्णवी तंत्र मंत्रस्य तद्धेषं बीजं तिलपुवं ॥ तदधो वा नमस्त्रिष्टं चतुर्थं स्वर
 संयुतं ॥ चन्द्र विम्ब समायुक्तं तन्मंत्रं चापराजितं ॥ रुय ग्री वस्वरूपं च विद्योर्ग्यं बीजमुद्धतं ॥ कमलस्य तु तन्मंत्रं पूजने परिकीर्तितं ॥ के
 वलः सवराहादिष्वरस्वरसमवित्तः ॥ चन्द्र विन्दु समायुक्तं रुय ग्री वस्य पूर्वकं ॥ नैरवं पाण्डु नामानं वनमालिन पूजनं ॥ वराहेन तु बी
 जेन पूजयेत्तु विधानतः ॥ संपरोद्वा वनुस्वारः विसर्गोऽप्यसमवित्तो ॥ मरु नैरवमंत्रोऽयं नैरवं तेन पूजयेत् ॥ मरु कूसां मरु मायां दि
 तीयाष्टाक्षरेन तु ॥ देवी तत्रोदिते नैव पूजयेत्तु नृति सिद्धये ॥ अष्टाक्षरं तु माही नु विन्दुः सप्तलंकृतं ॥ स्वनाम्न चंद्रवत्या नु पूजा
 मंत्रं प्रकीर्तितं ॥ लौहित्यं नदराजस्य ब्रह्मपुत्रस्य नृतिदं ॥ ब्रह्म बीजं तु तन्मंत्रं वद्वि नार्यं नृतिमिष्यते ॥ द्वितीयं त्रिपुरा रूपं तथैव तु द्विती

यकं ॥ आवाहनाथं देवास्तु चित्तये घो निमुद्रया ॥ वंश कपुष्प संकाशं जगज्जुष्टे नु मण्डिताम् ॥ सर्वलक्षण संपूर्ता सर्वलंकार नृषिता ॥ उग्र
 दविप्रखवर्त्ती पद्मपर्यंक संस्थिता ॥ मुक्तारत्नावली मुक्ता पीनोन्नत पयोधरा ॥ वली विभंग चतुरा मासवामोदमोदिता ॥ नेत्रा क्लाद करी श्रुक्ता
 क्षात्रणी जगदानुधा ॥ त्रिनेत्रां यो निमुद्रया मीषका ससमायुता ॥ नवमो वनसम्यन्ता मृणाला न चतुर्भुजा ॥ वामोर्ध्वे पुष्ट कंधने अक्षमाला
 तु दक्षिणे ॥ वामेण नयदां हेवी दक्षिणेण धोवर प्रदा ॥ प्रसवे दत्त सूर्या नां शिरोमाला नु विव्रती ॥ आपादल म्विनी कल्पद्रु म मासाय सं
 स्थिता ॥ कदम्बो पवना तस्यां कामा क्लाद करी श्रुक्ता ॥ द्वितीयां त्रिपुरां आये देवरूपं मनोरुहा ॥ तृतीयां त्रिपुरा रूपं शृणु वेताल नैरव ॥ ज
 वाकु मुम संकाशी मुक्त केशी श्रु नाननाम् ॥ सदा शिवं सरुसं तु प्रेत कर्म विधाय वै ॥ रुदय तस्य देवस्य सार्द्धं पद्मासन स्थिता ॥ रक्तो
 त्तलैर्निर्मितां तु मुण्डमालां पदानुगां ॥ ग्रीवायां धारयती तु पीनोन्नत पयोधरा ॥ चतुर्भुजां तथा तन्नां दक्षिणे ॥ ५ ॥ अक्षमालिकां ॥ वर

दांतदधोवामेजगन्मायांतथा नयं॥ अथस्तु पुस्तकं धत्ते त्रिनेत्रीरुसिता नरां॥ अथ वदुधिरभोगा तीं तथा सर्वां गह्वरं॥ एवं विधत्त तीयंतु रूपं व्या
 येत् पूजकः॥ आग्रं वाग्म्यवरूपं तु द्वितीयं कामराजकं॥ प्रामयं सरसं मोहं तृतीयं परिकीर्तितं॥ एकैकं हस्तद्विरूपाणि प्रावि विन्याथ साधकः॥
 मंत्रद्वयेन प्रत्येकं रुद्रिषोऽशकैस्तथा॥ पूजयेदुपचारैस्तु वरिष्योगस्तथैव च॥ मंत्रं च यत्तथैकं कर्तुं कृत्वा देव्यां हि मूर्तयः॥ कर्त्तवा एकतः त
 त्रवक्ष्य रूपे निवेशयेत्॥ नाशा पुटे न निःसार्य दक्षिणे नाथ तां पुनः॥ अथ तार्प्यं कराभ्यां तु देवीमावाहय त्रिधा॥ गायत्री त्र्यम्बुच्चार्य
 स्थापयेत्प्रथमां तु तां॥ आवाहयेत्तु मंत्रोऽयं पथितव्यं तु साधकैः॥ देहि देवि श्रुजावर्ते यज्ञसिन्धु नमस्त्रिधौ॥ अथ बुद्धिनां ततः श्रुत्वा चंस्तु
 न्द रि दे हि मे॥ एते हि जगत्पत्न्यस्मिन्मण्डले त्रिपुरासिन्धुके॥ इदं ह्यगवलिं हूसा त्रिधामिह कल्पय॥ ॐ नारायणै विघ्नहे चंडी कायै वधी
 महि॥ एवमुक्त्वा ततः पश्चात्तत्रो देवी प्रबोदयात्॥ नारायणै विघ्नहे च वल्लिकायै वधी महि॥ शेषभागे प्रमुञ्जीत ततः कुविप्रवो

दयात्॥ महा मायायै विघ्नहे समो हि ण्यै वधी महि॥ पश्चादेवं प्रमुञ्जीत ततः सिद्धिप्रबोदयात्॥ एतास्तु त्रिपुरादेव्या गायत्र्याः परिकी
 र्तिता॥ प्रत्येकं स्थापनं कुर्यात्त्रिपुराणां च तत्तृतिः॥ बाभवे न तु मंत्रेण प्रथमं पूजयेद्दिवा॥ कामराजे न वै पश्चात्तां मारणापि पूजयेत्॥
 पश्चात्तन्ना त्रिभिर्मंत्रैरेकं देवतु पूजनं॥ ततो मंत्रेण वै दद्यादुपचारांस्तु षोडश॥ कामाख्या तं त्रगदिता तं पूज्या तु क्षाणं पुनः॥ अंगन्यास
 स मंत्रैर्देव्या अंगानि पूजयेत्॥ शेषं तु मूल मंत्रेण वाग्मवानां प्र पूजनं॥ एकैकं प्राप्नुमं पूज्य त्रैपुरा यै सम ततः॥ नवधा पूजयेद्देवी
 त्रिपुरां कामरूपिणीं॥ उत्तरादि चतुःपत्रे पञ्चस्यैतां प्र पूजयेत्॥ ब्रह्मा माधवं शंभुं नास्करं च तथैव च॥ ऐशान्यादिषु तेष्वेव क्रमादेतान् प्र पूज
 येत्॥ जयंती प्रथमं पश्चाद्वायव्या मपराजिता॥ नैऋत्यां विजयां वै चेतथा नैऋत्या जया हूयां॥ त्रिकोणे केशरस्या तः कामं प्रीतिं रतिं तथा॥ पू
 जयेत्पंचवक्त्रास्तु पुष्पा च पंच पुष्पिकां॥ अथ मालाश्च चारणांश्च रत्नपथ्यं कमेव वा॥ प्रेतं पद्मं शितं चैव सम्यक् कृतं त्रैव पूजयेत्॥ स

ज्यपूस्तरत्नानां स्फटिका मेव नैरव ॥ आद्या यात्मा तुरीये शता माह्वय प्रयत्नतः ॥ पूर्वोक्तं जपत्तम्य कृतावक स्त्रिपुरा मरुः ॥ ज
 पस्तुतिं पठित्वा तु प्रणम्य च पुद्गल मुकुः ॥ त्रिपुरा ये वलिं दद्यात्संनवास्तु द्विजादिकं ॥ सफलैस्तोयसंयुक्तैश्चर्करामधुसैधवैः
 ॥ अत्युदारु धिरं दद्यात्कामराजे न नैरव ॥ हृदये दद्यात्भवे नैव श्रीमरु हितरे द्विवा ॥ यत्र यत्र वलिं दद्यात्साधको देवता र्चने
 ॥ वैष्णवी तंत्र कल्पोक्त मा दद्यात्पूजनं वने ॥ ततो देव्यै वलिं दद्याद्देवता तत्क्रमात्ततः ॥ गोक्षीरं ब्राह्मणो दद्याद्गव्य मास्यं सुबाहुजः ॥ वैश्य
 तु माक्षिकं दद्याद्बुधः पुष्पा सवादिकं ॥ आत्मा पुष्प मथै शान्यां निर्मात्यंतिः क्षिपेद्बुधः ॥ निर्मात्य धारिणी वास्या देवी त्रिपुर चंडिका ॥
 विहज्या दौयो निमुद्रां पद्म मुद्रा तथैव च ॥ अर्द्ध मुद्रा त्रिमुद्रास्तु प्रत्येक मपि दर्शयेत् ॥ निर्मात्य मथ गृहीयात्कामराजा हूये न तु
 एवंजः पूजयेद्देवी त्रिपुरां कामरूपिणी ॥ सकामान्खिला त्प्राप्य देवी लोक मवाप्नुयात् ॥ ॥ इति श्री कालिका पुराणे ॥ ६२ ॥

ईश्वर उवाच ॥ देव्याः कामे श्रीमूर्तिं शृणु वक्ष्यामि नैरव ॥ यस्या चित्त न मात्रेण साधको लभते प्रियान् ॥ तंत्र त्तस्याः प्रथमतः स्नात
 हव्या नमुत्तमं ॥ ततः पूजा मरु वक्ष्ये क्रमाद्वेताल नैरव ॥ प्रजापतिस्ततो वहिरिंद्रवीजस्ततः परं ॥ ब्रूज च स हितं तंत्रं चतुर्थं सरसं
 युतं ॥ इदं कामे श्रीमंत्रं सर्व कामार्थ साधनं ॥ स्नात्वा त्पुष्पाण मंत्रादि पात्र न्यासादिकं तथा ॥ नूता पसारणा दीश्व वैष्णवी मंत्र भाषि
 तं ॥ हृदय वा भवे नैव जामरै रित न हिर ॥ यत्र तत्र वलिं दद्यात्साधको देवता र्चने ॥ वैष्णवी तंत्र मंत्रो य मा दद्यात्पूजनं वने ॥ ततो दे
 व्यै वलिं दद्याद्देव द्रक्क्रमात्ततः ॥ गोक्षीरं ब्राह्मणो दद्याद्गव्य मास्यं च बाहुजः ॥ वैश्य तु माक्षिकं दद्याद्बुध पुष्पा सवादिकं ॥ तथोक्ता
 नुत्तरे तंत्रे गृहीयात्साधकः पुनः ॥ प्राणायामं ततः कुर्यादरु न प्लानं तं तथा ॥ विशेष मण्डलं चास्याः शृणु वेताल नैरव ॥ षट्कोणं
 मण्डलं कुर्यात्मुक्तवर्णं च चित्त मेत् ॥ विनिय शक्त्या शंभुं तु त्रिपुरा तत्र वदुधः ॥ पुनः शक्तिं शंभु नापि नेदयेत्क्रमशः सुधीः ॥ ऐ

शान्यादिनैः अत्वांतां रेखां कृत्वा तु दक्षिणे ॥ पञ्चिमात्पूर्वगं रेखां पूर्वाद्यपि तथोत्तरां ॥ उत्तरात्पश्चिमांतां तु दक्षिणं रेखां तु योजयेत् ॥ धनुस्तं
 रणसंकाशे द्वारे चोत्तरपञ्चिमे दक्षिणे तु त्रिकोणं स्यात् ॥ षड्कोणं पूर्वमुच्यते ॥ जालंधरं लिखेत्पीठं उत्तरे पञ्चिमे लिखेत् ॥ ओअपी
 ठं दक्षिणे तु कामरूपं तु पूर्वतः ॥ देव्या द्वादशगुह्याणि याणि द्वादशभिः करैः ॥ लिखेत्मण्डलकोणेषु तानि दिक्षत्रयंत्रयं ॥ षड्भिः
 षड्भिरुपैः कर्तव्यो मण्डलक्रमः ॥ अन्यदुत्तरतं चोक्तवैष्णवी तंत्रनामिदं ॥ मण्डलस्य क्रमं पूर्वविद्वि वेतालनेरवा ॥ उक्तं
 मदनतत्त्वाय नमश्च तत्र मंडलं ॥ पूजयेत्प्रथमं ध्यात्वा मण्डलं योमपीठकं ॥ पीठं शिलायां विलिखेत्मण्डलं योनिमण्डलं ॥ त्रिको
 णं विलिखेत्पञ्चद्वेषु ये त्वमले न तु ॥ रूपतश्चित्रये देव्याः कामेश्वर्या मनोहरं ॥ प्रचित्रां जनसंकाशां नीलस्त्रिधं मनोहरां

षड्क्रा द्वादशचुजा अष्टादशविलोचनां ॥ प्रत्येकं षष्ठ्युवकेषु चंद्रार्ककृतशेषरां ॥ मणिमणि क्यमुक्तादि कृत्वा माला मूलस्थले ॥
 कंठे च विप्रती नित्यं सुवर्णलंकारमंडितां ॥ पुष्पकं सिद्धिस्तत्र च पंचवाणां धनुस्तथा ॥ खड्गशक्तित्रिशूलं च विप्रती दक्षिणे करे ॥ अ
 मालां महापद्मं एंडकोदचानयस्तथा ॥ चर्मपञ्चायिना कश्च विप्रती कामपाणिभिः ॥ भुक्तं रक्तं च पीतं च हरितं शुक्लमेव च ॥ वि
 चित्रं क्रमतः शीर्षमैशान्यां पूर्वमेव च ॥ दक्षिणं पञ्चिमं चैव तथैवोत्तरशीर्षकं ॥ मध्यमं च महाभागक्रमाद्धीर्षाणि वसिताः ॥ शुक्ल
 माहं श्वरीवक्त्रं कामारव्यारक्तमुच्यते ॥ त्रिपुरापीतसंकाशा शारदा हरिता तथा ॥ कृष्णं कामेश्वरीवक्त्रं चण्डया विप्रमिष्यते ॥ ध
 र्मिल्लसंयतकचं प्रतिशीर्षं प्रकीर्तितं ॥ सिंहोपरिशितं प्रतंतमिल्लोहितपंककं ॥ कामेश्वरी स्थिता तत्र शीघ्रत्वरुसिताननां ॥ वि

चित्रकुलमादीपाव्याद्युचर्मा म्वरात्तथा ॥ एवं कामेश्वरी व्याये. धर्मकामार्थसिद्धये ॥ पीठान्यत्र तु देव्यायाः पूजायां कथ्यते क
 मात् ॥ पीठविशेषो वक्तव्यः सामान्येन न्यश्न्यते ॥ अंगुष्ठादिक्रमादेवं संयोज्याथ मुगं मुगं ॥ मूलमंत्रस्याक्षरेण दीर्घस्वरसुते
 न च ॥ षड्विंशत्यै न्यसेत्पूर्वमंगुलीक्रममेव च ॥ हृदिरस्तु शिरसावर्त्मने त्रास्त्राणि पुनस्तथा ॥ न्यसेदक्षिणरुह्मेन षड्विंशत्रैस्तथा
 क्रमात् ॥ आस्यं वाङ्मुगं कुक्षिमुसं जातु मुगं तथा ॥ पादयुगं क्रमात्तैस्तु षड्विंशत्रैर्न्यसेत्तथा ॥ अस्तथा मूलमंत्रं तु जप्यादीन्यो
 जिते जल ॥ तनोपकरणे हं चात्पुत्रक्रममाहरेत् ॥ देशिकपूजयेद्देवी पीठेनादेशिकः क्वचित् ॥ तस्यैव हि करस्य शो देवी
 नो दिजते शिवा ॥ यदि देशात्तरं यात् पीठं देशात्तरं प्रति ॥ तद्देशिकोपदेशेन तदा पूजां समारभेत् ॥ यद्यन्यतः समायात्तः समाया

तः कामरूपाटे नर ॥ तद्देशोपदेशेन सर्वं पूज्यफलमाप्नुयात् ॥ यस्मिन्देशे तु यत्पीठं तत्र पांचालकादिषु ॥ तद्देशजोपदेशेन
 पूज्यः पीठेश्वरो नरैः ॥ इतो न्यथा पूजनेन सम्यक् फलमाप्नुयात् ॥ मन्त्रविनवर्गं पूज्यं विहितेनापि नैरव ॥ अनुक्तो यः क्रमां
 श्चात्र वैद्यवीतंत्रगोचरे ॥ तथैवोत्तरतंत्रोपि प्रोक्ता ग्राह्यस्तु साधकैः ॥ पूर्वद्वारि प्रथमतः कामतत्त्वं प्रपूजयेत् ॥ दक्षिणे प्रीति
 तत्त्वं तुरतितत्त्वं तु पश्चिमे ॥ उत्तरे मोहनतत्त्वं क्रमादेता निपूजयेत् ॥ ऐशान्यां पूजयेद्देवं गणेशं द्वारपालकं ॥ अग्नौ तु वाग्विवेता
 तं नैऋत्यां कालमेव च ॥ व्यायव्यां नन्दिनं चापि पूजयेत्क्रमतस्त्रिमात्रं ॥ चतुष्कं पंचमं षड् चतुष्कं पंचकं चतुः ॥ षड्प्रकारं च यो
 वेदसंयोगः पीठपूजने ॥ ओजारव्यं प्रथमं पीठं द्वितीयं जालशैलिकं ॥ तृतीयं पूज्यं पीठं तु कामरूपं चतुर्थकं ॥ ओजपीठं पश्चि

मेतुतथैवेद्वैश्वरीशिवां॥कात्यायनीजगन्नाथमोजेशंचप्रपूजयेत्॥उत्तरेपूजयेत्पीठंप्रशस्तंजालशैलकं॥जालेश्वरीतत्रदेवीच
 डीजालेश्वरीतथा॥दीर्घिकांचोपचंडाचतत्रैवपरिपूजयेत्॥दक्षिणेपूर्वशैलस्तुतथापूर्वेश्वरीशिवां॥पूर्वनाथंमहानाथंम
 रोजामथचण्डिकां॥जयेत्त्रिशूलिनीदेवीशान्नामपिपराविकाम्॥कामरूपंतथापीठंतथाकामेश्वरीशिवां॥नीलंचपर्वतश्रेष्ठं
 नाथंकामेश्वरंतथा॥पूजयेद्दक्षिणपूर्वतुक्रमादेतांस्तुपूजयेत्॥रुद्रादीनांतुसर्वेषांक्षेत्रपालांतरतथा॥अन्यास्तुद्वारपालादीन्स्वे
 स्वेस्थानेषुपूजयेत्॥॥विशेषाकामरूपस्यकामेश्वरीप्रपूजयेत्॥तानेवलीलशैलस्थान्शृणुवेतास्तत्रैवः॥गण्डुनाथ
 श्वरमशानहेतुकारणहूयः॥योगेश्वरमहेश्वरस्तथाचंद्रवतीपुरा॥लोहितोनदराजश्चप्रस्तादिक्कूरवासिनी॥जलपीसारवा

तुल्यमयांकेदारारखोथराष्यसः॥यताःसंपूजितान्येवाद्वारेसर्वत्रमण्डले॥द्वारपालोयोगिनीचवपुकाशायथातथा॥कामरूपेपीठवरेयोजादि
 ष्वपिततथा॥मशेतुमध्यतस्याथद्रावणंशोषणंतथा॥बंधनंमोरुनंचैवतथैवाकर्षणहूयं॥मनोभवस्यवाणास्तुपञ्चैतान्यरिपूज
 येत्॥षट्कोणाग्रेषूत्तरादौनगादिषट्कमेणव॥त्रिपुरातंत्रमंत्रोयंपूजयेत्क्रमतःसुधीः॥गणक्रीडादिकंतद्वतथाविशकलादिका
 न्॥वपुकादीन्सिद्धिपुत्रांसिद्धिपुत्रांसिद्धांश्चैवकुमारिकान्॥चतुश्चतुःकामित्येतुचतुष्कामित्येवोच्यते॥कामरतिश्चप्रीतिश्च
 अनंगसेवतादिकाः॥सप्तवैत्रिपुरस्त्रायाअसितांगादयोनवमेहेश्वर्यादिकादेव्यादशभिःपंचभिर्गुणैः॥द्वितीयंपंचमंप्रोक्तं
 पीठंकामफलप्रदं॥आधारशक्तिमुख्यायेनित्यंतत्रप्रतिष्ठिता॥धर्मायाश्चतथैवाष्टौतथासत्तादिकागुणाः॥एकत्रप्रहृदिक

पात्ताचतुष्कमपरः स्मृतः ॥ देवसूथोऽथ चण्डाशोनायिकाः परिपूजयेत् ॥ पूर्वोक्तदेशे मंत्रेण नत्वा वेत्ता तन्नैरव ॥ आचारुमं
 ततः कृत्वा षोडशोपचारादिकं ॥ जपश्च वलितानश्च तथा गानां प्रपूजनं ॥ मूर्द्धा पूर्वविष्टे विश्वस्वप्ना मंतस्य कीर्तितं ॥
 एतानि सप्तजानातिप्रकारोपूजकः सुधीः ॥ स एवोक्ता निपीठानि संपूजयितुमर्हति ॥ योऽज्ञात्वा सम्यगेतानि कुरुते पी
 ठपूजनं ॥ स नष्टफलमाप्नोति ह्रीनायुरतिजायते ॥ त्रिपुरातंत्रमंत्रोक्तः स्थाने वेत्ता तन्नैरव ॥ पूजयित्वा प्रथमतश्चिन्त
 येत् परमेश्वरी ॥ चिन्तयित्वा च मनसा न्यर्च्य कामेश्वरीं हृदि ॥ मानसैर्नंदपुष्पाद्यैस्ततो दक्षिणानाशया ॥ निःसार्य वायुं तं
 पूर्य मारोप्य मण्डलांतरं ॥ आचारुयन्महादेवीं सर्वकामेश्वरेश्वरीं ॥ कामेश्वरीं इहा गच्छ संमुखी न वसन्निधौ ॥ कामेश्व

५४

यै विघ्नरुत्वां कामाख्याये तु धीमहि ॥ ततः कुत्रिमहा माया ततः पञ्चाक्षरं चोदयात् ॥ एष्ये हि न गवत्सु म्वलोकान् य
 रुकारिणी ॥ कामेशो कामरूपे त्वं कामका ते प्रसीद मे ॥ ततस्तु प्रथमं स्नानं जलं दत्वा तु पूजकः ॥ मूलमंत्रेण वितरेदु
 पचारांस्तु षोडश ॥ ततस्तु पीठदेवास्तु सर्वा नेतांस्तु नैरव ॥ सिद्धेश्वरादिका न्यधो मण्डलस्य प्रपूजयेत् ॥ योगिनीनां चतु
 षष्टिदेवोक्तानि च सर्वशः ॥ पूजयेत्तन्मध्यभागे तु षडंगानि ततोर्ध्वयेत् ॥ अंगन्यासे तु ये मंत्राः क्रमपूर्वे तु भाषिताः ॥ ते
 रवमंत्रैरंगानि देव्या अपि च पूजयेत् ॥ पूर्वेषु ज्येष्ठदले धेता योगिनीं परिपूजयेत् ॥ यथाक्रमेण कामानां सिद्धार्थक
 मदायिकां ॥ गुप्तकामां च श्रीकामां तथैव विंध्यवाहिनीं ॥ कोटेश्वरीं वनस्थां च योगिनीं पादचंडिकां ॥ दीर्घेश्वरीं च

कण्डिचुवनेशी क्रमान्वसेत् ॥ वैष्णवी तंत्र मंत्रस्य निवाद्य क्षराणि तु ॥ गानि विन्दि मुक्ता निमंत्रो एषा मां प्रचक्षते ॥
 मध्यमेष्वाष्ट कोणानां पठिमा तौ रिपूजयेत् ॥ ऐशान्यादि क्रमेणैव कामाख्या त्रिपुरा तथा ॥ शारदा च महेश्वरी सां प्र
 कण्डिचुवनेश्वरी ॥ सिद्ध कामेश्वरी चापि देव्यारूपाणि नैरव ॥ अष्टपुष्पिकया देवी पुनः संपूज्य चाष्टयो ॥ जप्त्वा तु वाव
 एडले ॥ तत्र कामेश्वरी तंत्रं कथितं युवयोः सुतौ ॥ शारदाया महा तंत्रं समंत्रं शृणु नैरव ॥ ॥ इति कालिका पुराणे कामेश्व
 री तंत्रम् ॥ ६३ ॥ ॥ श्री भगवानुवाच ॥ शरत्काले पुरायस्मान्नवम्यां वाधिता सुरैः ॥ शारदा सा समाख्याता पीठे लोके च ना

मतः ॥ तस्यास्तु नेत्रवीजाख्यं मंत्रं प्रा - तिपादितं ॥ दुर्गा मंत्रस्व तंत्रं च अंग मंत्र पुरो दितं ॥ ताभ्यामेव तु मंत्राभ्यां पूजयेत्तां ज
 गन्मयी ॥ तृतीयं पीठ मंत्रं तु शारदाया महोत्तमं ॥ शृणु उच्चैः कमनसा चतुर्वर्ग प्रदायकं ॥ चतुर्थं स्वरसंयुक्तं उपात्तं वक्रिना
 युतं वह्निना वापि संयुक्तं सर्वविद्धि नु संयुतं ॥ आदिः समाप्तिरहित इत्यत द्वीज चतुर्थकं ॥ चतुर्निरेव कथितो मंत्र उक्तः ष
 डक्षरैः ॥ अयं तृतीय मंत्रस्तु शारदायाः प्रकीर्तितः ॥ अनेन पूजयेद्देवीं सिद्धे पीठे त्वमाप्नुयात् ॥ रूपमस्याः पुरा प्रोक्तं
 सिंहस्य दश वाकुभिः ॥ तत्र पूजाक्रमं सम्यक् शृणु तं पुत्रकौमम ॥ चतुर्द्वारं मण्डलं तु पूजाकार्यं विभूतये ॥ महामाया
 मण्डलं तु शारदायास्तु मण्डलं ॥ वैष्णवी तंत्रं कथितैर्मंत्रैः स्नानानि मार्जनम् ॥ कृत्वा तु नेत्रवीजनमण्डलं प्रहरे लिखेत्

॥ यो नावस्तुः यत्नं कृत्वा त्रिकोणं मध्यतो लिखेत् ॥ अथ विशेष कथितो वैष्णवी मण्डलान्युनः ॥ मण्डलं विलिखेच्चैव तथा च
 तापसारणं ॥ पात्रं तु प्रतिपत्तिस्तु अमृतीकरणं तथा ॥ गंधपुष्पांस्तथा चोपस्थात्तनश्च प्रपूजनं ॥ प्राणायामश्च त्रिविधो भू
 तशुद्धिप्रवेशनं दहनप्रावनश्चैव पाणि कक्षपिका तथा ॥ योगपीठस्य च ध्यानं वैष्णवी तंत्रभाषितं ॥ तथैवोत्तरतंत्रोप
 कुर्याद्देव्याः प्रपूजने ॥ अमृतीकरणं कुर्यात्सलिले धेनुमुद्रया ॥ रूपं पेया दशभुजं पूर्वोक्तं तु विविक्तयेत् ॥ अंगन्यासक
 रन्यासौ दुर्गा मंत्रेण नैरवर ॥ नवाक्षरेण वै कुर्यादंगुष्ठादिक्रमेण तु ॥ रुद्रयादिक्रमात्पश्चाद्ब्रह्माद्यावपि पूर्ववत् ॥ ए
 तदेव त्वर्घपात्रे सुधा मंत्रं जपेत्सुधीः ॥ ततो यैः सेचयेत्पीठं शीर्षं गंधादिका तथा ॥ एवं पूजाक्रमं तत्र कुर्याद्देव्यास्तु मण्ड

६६

ले ॥ आदित्यचंडिकारूपं ध्यात्वा पूर्वशिलातले ॥ तस्मै निवेदयेदर्थसिद्धार्थाश्च तपुष्पकैः ॥ आचारशक्तिप्रवृत्तीन् ह्रीं ह्रीं
 त्रेण साधकः ॥ पूजयेत्प्रथमं मन्त्रधर्मादीनपि पूर्ववत् ॥ सत्वादीनुरुपादात्तान्पूर्वतंत्रोदितानपुनः ॥ पूजयेन्मध्यपद्मे तु त्रुने रुमण
 मध्यतः ॥ पूर्वभागे मण्डलस्य देव्याः शक्तीः प्रपूजयेत् ॥ नाथकामेश्वरादीश्च लौहित्यं तान्विशेषतः ॥ सक्ती नैपीठदेवाश्च मण्ड
 लोत्तरे जयेत् ॥ मणिकर्णं वित्रकर्णं नक्षकूटं तथैव च ॥ श्वेतं नीलं वस्त्रं च वराहं गंधमादनं ॥ मणिकूटं नन्दनं च पश्चिमे पू
 जयेदिमान् ॥ जल्यशमथकेदारं देवीदित्तरवासिनीम् ॥ धात्रीं स्वधां तथा सारामां नक्षोकापराजिता ॥ दक्षिणे पूजयेत्ताश्चतुः
 षष्टिश्च योगिनीः ॥ ग्रहंश्च दशदिक्पालान्पूर्वाभ्युक्तक्रमेण तु ॥ पूर्ववत्पूजनीयास्तैस्त्रिपुरा नैरवीमपि ॥ ततः कक्षपिका मुक्ता पु

नरेवतु पूजकः॥ ध्यायेच्च पूर्ववदेवी. रुदिस्थां मनसापि च॥ पूजयेत्तुं धनुष्याः पूजयित्वा रुदि स्थितां॥ नासापुटेन निःसा
 र्ग्यदक्षिणेनाथमंगडले॥ पुष्पमारोप्य कामाख्यां. सारदामाहूये मुकुः॥ एते हि परमेशानि सान्निध्यमिह कल्पया॥ पूजा
 नागं गृहाण त्वं सर्वभूतैस्तु मण्डले॥ दुर्गे दुर्गे इहा गच्छ. शनैः परिकरैः सदा॥ पूजा नागं गृहान त्वममरश्च नमोस्तु ते॥ नाराय
 णै विमले चण्डिकायै तु धीमहि. शेष नागे तु गायत्र्याः तत्र श्व एडी प्रचोदयात्॥ दत्त्वा स्नानमनेनैव. दुर्गा तंत्रेण वै पुनः॥ नेत्र बीजे
 न तु तथा. पीठ मंत्रेण चान्नरं॥ चतुरक्षरशेषेण त्रिभिर्मंत्रैः प्रपूजयेत्॥ चतुरक्षरेण मंत्रेण पायादीनथ षोडश॥ विभ्राजदुप
 चारांस्तु पूर्वप्रोक्तांस्तु नैरव॥ दुर्गा तंत्रेण मंत्रेण. देवां गानि प्रपूजयेत्॥ दुर्गे त्पनेन रुदयः पुनर्दुर्गा त्पनेन कं॥ शिखा कव

६०

च नेत्राणि. बाहुपादाश्च पंचभिः॥ रादिपंचाक्षरैः शेषैः पूजयेत्क्रमतः सुधीः॥ पूर्वाग्रहदलेष्टेताः पूजयन्नायिकाः क्रमात्
 ॥ जयन्तीं पूर्वपत्रे तु आनेय्यादौ तु मंगलां॥ कालीं च नद्रकालीं च तथा चैव कपालिनीं॥ दुर्गां शिवाक्षमां चैव क्रमादेव तु
 नामतः॥ केशरस्य च मध्ये तु अष्टावेताश्च नायिकाः॥ नेत्र बीजस्य मंत्रेण बीजेषु षत्सु नायिकाः॥ आमीमुंचतथैवै मौषद्विरेवा
 त्तराहितैः॥ ह्रीं ह्रीं श्रीं मित्युपात्तां तु प्रात्तामिति स्वरेण च॥ उग्रचंडां प्रचंडां च. चंडोर्गां च एडनायिकां॥ चण्डां च एडवतीं चैव
 चण्डरूपां चण्डिकां॥ त्रिकोणकेशराणां तु कामं प्रीतिरति तत्तथा॥ पंचवाणान्युष्टवन्तुः पूजयेत्काममंत्रकैः॥ अष्टपुष्पिक
 या पश्चात्सं पूज्य परमेश्वरी॥ देव्यास्तु करगृह्यानि. शस्त्रज्ञानि च वारुणं॥ पंचाननं कासरं च दैत्यमग्रे प्रपूजयेत्॥ पीठे

देवीशारदांतु कामाख्यामधि देवता ॥ कामेश्वरीमहोक्तां मध्य एव प्रपूजयेत् ॥ चतुर्धा मूल मंत्रेण दद्यात्पुष्पांजलि त्रयं ॥
 जप्तास्तु त्वावलि न्यत्वा नमस्कृत्या वऽगु एव च ॥ योनिमुद्रां प्रदर्शय निर्मात्या दीनिश्चलिनः ॥ चण्डेश्वर्येन मइति निश्चिप्य
 च विसर्जयेत् ॥ ततस्तु भास्करायार्घ्यं दद्यादह्नि योजनं ॥ देवीं च हृदये स्थाप्य स्थापयेद्योनिमण्डले ॥ एवं देवी तु कामाख्या यो
 गनिद्रांजगन्मयी ॥ शारदार्यां महादेवी यो निरो विधिना यजेत् ॥ सर्वकामान् संप्राप्य शिवलोकमवाप्नुयात् ॥ यदि पी
 ठं विना न्यत्र पूजयेत् कामरूपिणी ॥ नीलकूटे तदाप्येतत् सर्वमेतत्समाचरेत् ॥ यदा न्यत्र यजेद्देवी जले वा स्थंडिले पि वा ॥
 शिरादिषु च चा देवी पीठान् देवान् यजेद्देवां ॥ यजेद्दानं यजेद्वापि पीठेऽवश्यं प्रपूजयेत् ॥ एवं यः पंचभिर्न त्रैः पंचमूर्ति

६८

धरां शिवां ॥ एकैकेनाथवा तस्य स्वयं स्याद्वरदा त्रिका ॥ विष्णुवत्तस्य जायंते नाथयो व्याधयस्तथा ॥ न तस्य दुर्गतिः कापि धनधान्यमनु
 दिभिः ॥ गवां कोटिप्रदानात्तु यत्फलं जायते नृणां ॥ तत्फलं समवाप्नोति कामाख्या पूजयन्तरः ॥ दशपूर्वा न्दशपरान् वंशान् द्रुप
 पादतः ॥ तद्वत्सं पूजनेनैव समलोके महीयते ॥ यस्त्रिवारं पूजयेत्तु विधिनानेन मानवः ॥ नीलपर्वतमारुह्य कामाख्या योनिमण्डले ॥ स
 सरुहं तु वंशानामुद्भूत्य पापकोषतः ॥ इरुलोके सुरैश्चर्य्य चिरायुत्वमवाप्नुयात् ॥ देहान्ते मम हंप्राप्य गणानामधिपो भवेत् ॥ यद्देव
 त्यामथाष्टम्यां नवम्यां साधकोपि वा ॥ परं रूपं तु कामाख्या पंचतंत्रैः समंत्रकैः ॥ पूजयद्दरदां देवीं मण्डलेऽथ पृथक् पृथक् ॥ व्यायेच्च प
 चरूपाणि जप्ता मंत्रैस्तु पंचकैः ॥ संकल्पकोटिलब्धानि समलोके च मानवः ॥ कृत्वा देवीं प्रसादेन परं निर्वीणामाप्नुयात् ॥ इरुलोके वांछि
 तार्थं सुखं प्राप्य गच्छेत् ॥ रिपूजित्वा महाश्रीकामा तं गाविर्वकेशरी ॥ विरायुः पुत्रपौत्रैश्च विभवेऽथ समवितः ॥ कीडयित्वा ज

परवधुवतीनिश्चसादरात्॥यक्षरक्षपिशाचानांमर्तानवतिनित्यशः॥सर्वाकामानवाप्नोति॥दिजराजसमोभवेत्॥॥इतिश्रीकालि
 कापुराणोक्तैकामारव्यापूजा॥६४॥॥ओर्वउवाच॥एतन्मंत्रंममस्तंवेभुक्त्वावेतालनैरवौ॥अमृकंपरिपप्रक्षुर्ध्वोन्मुखविलोच
 नौ॥॥वेतालनैरवावूचतुः॥कामारव्यायाःश्रुतंमंत्रंशांगमुष्मन्प्रसादतः॥नमस्कारस्तथापुद्रावलिदानंतथैवच॥नियमं
 चोपचाराणांषोडशानांतथैवच॥तथैवमातृकान्यासंपूजायांचान्यतःक्रमात्॥एतत्सर्वं समाचक्ष्विस्तरणजगत्पते॥शृण्व
 तोपिहोत्तंविज्जीयतेमोदन्मिषु॥॥श्रीभगवानुवाच॥वक्ष्यामिपदहंपृष्टोभवन्त्यां पुत्रकोत्तमौ॥शृणुतंनरशार्दूलवेका
 प्रमनसाधुना॥त्रिकोणमथषट्कोणमर्द्धचंद्रप्रदक्षिणं॥दण्डमष्टांगमुग्रं च सप्तधानतिलक्ष्णं॥ऐशानीचाथकोवेशं

६८

दिक्कामारव्यांप्रपूजने॥प्रसस्तास्यएतलादौतुसर्वंमूर्खस्तुसर्वतः॥दिकानादिव्यवस्थानु॥यदिपूर्वमुखोजयेज्जत॥पश्चि
 माह्वांनवीगत्वाव्यवस्थानिर्दिशेत्तदा॥यदोत्तरामुखःकुर्वाताधकोदेवपूजनं॥तदायाम्यानुवायवांगत्वाकुर्वातुसंस्थि
 ति॥दक्षिणद्वयवीगत्वादिशस्तस्याथशांनवी॥ततोपिदक्षिणांगत्वा नमस्कारस्त्रिकोणवत्॥त्रिकोणख्योनमस्कारत्रिपुरा
 प्रीतिदायकः॥दक्षिणद्वयवीगत्वावायवाह्वांनवीतथा॥ततोपिदक्षिणांगत्वातानुक्तानौप्रविश्यच॥अग्निहोराक्षसीगत्वा
 तत्पश्चादुत्तरांदिशं॥उत्तरांतुतथाह्येयीभ्रमणंदित्रिकोणवत्॥षट्कोणोयंनमस्कारःप्रीतिदःशिवदुर्जयोः॥दक्षिणात्स्व
 यवीगत्वा तस्माद्वावृत्त्यदक्षिणम्॥गत्वायोसौनमस्कारःसोर्द्धचंद्रःप्रकीर्तितः॥सकृत्प्रदक्षिणंकृत्वावर्तुलाकृतिसाधक

:॥ नमस्कारः कथ्यते सौ प्रदक्षिण इति द्विजैः ॥ तत्कालं स्वमानसं स्थानं पञ्चांगत्वा नमस्कृतिः ॥ प्रदक्षिणं विना यत्तु निपत्य भूति
 दण्डवत् ॥ दण्डवत् इत्युच्यते देवैः सर्वदेवतमो ददः ॥ पूर्वोक्तदण्डवद्भूमौ निपत्य रुदये नतु ॥ विबुधैः न मुखेनाथनासया रुनुके
 न च ॥ ब्रह्मरंध्रे न कर्माभ्यां यद्भूमिस्पर्शनं क्रमात् ॥ तदष्टांगमिति प्रोक्तं नमस्कारो मनीषिभिः ॥ प्रदक्षिणा त्रयं कृत्वा साधको व
 र्तुलाकृतिः ॥ ब्रह्मरंध्रे न संस्पर्शः क्षितेर्यः स्थानं नमस्कृते ॥ स उग्र इति देवा ये रुच्यते विष्णुतुष्टिदः ॥ नदनां सागरो यद्वद्विपदा
 ब्रह्मणो यथा ॥ नदीनां जाह्नवीयादकृदेवानां निवचक्रवृक्षः ॥ नमस्कारे पुस्तकेषु तथैवोपः प्रशस्यते ॥ त्रिकोणा ये नमस्कारैः क
 र्माः कृतैरेवंतु भक्तितः ॥ चतुर्वर्गं लभेद्भक्तो न चिरादेव साधकः ॥ नमस्कारो महायज्ञः प्रीतिदः सर्वदः सदा ॥ सर्वेषां मेव देवा

७०

ना. मन्येषामपि नैरव ॥ यो साबुगो नमस्कारः प्रीतिदः सततं हरे ॥ महामाया प्रीतिकरः स नमस्कारणोत्तमः ॥ उक्तास्तवनमस्का
 राः शृणुतं परतो मुवां ॥ मुद्राणां परिमाणं च स्वरूपं च तथा प्रियं ॥ धेनुश्च संपुष्टं वैवप्रांजलिर्विलपप्रको ॥ नाराचो दण्डमुद
 णो यो निमज्जतथैव च ॥ वन्दनीया महामुद्रा यो निस्तथैव च ॥ नगश्च पुष्कश्चैव निखणोश्च चंद्रकः ॥ अंगश्च द्विमुखश्चैव शं
 खमुद्राथ मुष्टिकः ॥ वज्रं चैव स्वर्णं वदं स यो निमगलतथा ॥ घटः शिखरिणी तुंगः पुत्रोऽसुधुधेनुकः ॥ संमीलनी च कुण्डच
 चक्रं शूलं तथैव च ॥ सिंहवक्रगोमुखं च प्रोक्ष्मा सो नमस्तथा ॥ विलं पाशुपतं शृङ्गं गोथोसारणी तथा ॥ प्रसारणी चोग्रमु
 द्रा कुण्डली व्यूह एव च ॥ त्रिमुखश्चासि वल्ली च योगो मोहोथने दनं ॥ वाणो धनुश्च भूणी रं मुद्रा यतास्तु सतमाः ॥ अष्टात्त

७१

रशतं मुद्रा वृत्त एव परिकीर्तिताः ॥ तासां तु पंचपंचाशत् नेदाग्राह्यास्तु पूजने ॥ शेषास्तु यात्रिपंचासत् मुद्राः समयेषु च ॥ द
 क्षानसनसंकेतलक्षणदिपुताः स्मृताः ॥ देवानां चित्तनयोगे ध्याने जपे विसर्जने ॥ आयास्तु पंचपंचाशत् मुद्रावेतातकी
 र्तिताः ॥ मुद्रां विना च जप्यं चाप्राणायामः सुरार्चनं ॥ योगो ध्यानासनचापि निःफलानि च नैरव ॥ प्रत्येकं लक्षणं तेषां शृणुत
 तनमो मुवां ॥ दक्षिणा मध्यमा ग्रेण सव्यं हस्तस्य वर्जनी ॥ योजयेत्सव्यमध्यास्तु तर्जनीं दक्षिणे न वै ॥ दक्षिणा नाभिका
 वा मसव्यं हस्तकनिष्ठिका ॥ अनाभिकां तु वामस्य दक्षिणास्य कनिष्ठया योजयेद्भक्तिमान् सम्यग्दक्षिणवर्तके न तु ॥ धे
 तु मुद्रा समाख्याता सर्वदेवस्य तुष्टिदा ॥ संयोज्यादौ तलौ सर्वा एंगुलप्राणि हस्तयोः ॥ संयोज्य पार्श्वतो गुह्यौ संपुटप्रो

तु साधकः ॥ दक्षिणे भागे पुजी तमुण्डमुद्रे यमुच्यते ॥ इयं तु गणनाथस्य प्रीतिदा मुद्रिका तु सा ॥ सर्वेषामपि देवानां तुष्टि
 दा सर्वकर्मसु ॥ अंगुष्ठस्य मध्यमांशं सम्यगालम्ब्य तर्जनीं ॥ प्रसार्य दंदमुद्रेति दक्षिणास्य करस्य तु ॥ सर्वांगुलीस्तु संयोज्य क
 रायोरुत्तयोरपि ॥ संपुत्रवज्रमुद्रेति पाण्योरपि कनिष्ठके ॥ वामस्य वाममूले तु तदग्रं विनियोज्य च ॥ दक्षस्य मध्यमा मूले त
 दुग्रं विनियोजयेत् ॥ दक्षस्य मध्यमा मूले तथोग्रं वाममेव च ॥ योजयेद्योजनात्पश्चाद्वा वत्पकरशाखिका ॥ योन्याकारं तु त
 मध्यं योनिमुद्रा प्रकीर्तिता ॥ कामाख्यायाः पंचमूर्तिता ॥ कामाख्यायाः पंचमूर्तिर्दुर्गाया अपि नैरव ॥ प्रीतिदा योनिमुद्रेयं ममका
 मस्य च प्रिया ॥ संसृक्ता अंगुलीः सर्वा प्रसार्यांगुष्ठपर्वणां ॥ अग्रेण च कनिष्ठाया अग्रे नापि च योजयेत् ॥ करस्य दक्षिणा

चतेवुधैः॥सर्वेषामेवदेवानांसंपुटः प्रीतिदः सतां॥निकुंजमुगलं पाणोः संयोज्या द्वादशवच॥मध्यंभूयं पुणकारः प्रांजलि
 :परिकीर्तितः॥अंगुष्ठमनुरंकात्वा पाणोर्मुष्टिं विधाय च॥संयोज्य विभुवर्द्धने विधिमुद्राः प्रकीर्तितः॥मणिवंधादाकरं
 संयोज्यं करयोस्तयोः॥अंगुष्ठे चापि संयोज्यं तथैव च कनिष्ठयोः॥तिप्रक्षिप्तोद्धयोः पाणोरंगुली विरलास्ततः॥पद्ममुद्रास
 मारखाताश्चतुर्वर्त्तप्रदानृणां॥अंगुष्ठाग्रे न तर्ज्जुन्योः संयोज्या धोर्द्धरेखया॥अस्यांगुलीस्तथा र्द्धं च नाराचः स्यात्प्रसाध्यते॥मम
 वैवशिवायाश्च प्रीतिदा च परा प्रिया॥नाराचमुद्रासत्तं प्रीत्यै वेताल नैरव॥अन्तरंगुष्ठमुष्टिं च कृत्वा वाम करस्य च॥मध्य
 माभ्यां दक्षिणस्य तथा लख्यप्रसन्नतः॥मध्यमेनाथ तर्ज्जुन्या अंगुष्ठाग्रं नियोज्य च॥दक्षिणां योजयेत्प्राणो वाममुष्टौ

स्यैव मर्द्धयोनिः प्रकीर्तिता॥संपुटं प्रांजलिं च पिय दिशीर्षे प्रदर्शयेत्॥वन्दनीयास्तमारखानामुद्राविस्तुप्रमोदिनी॥शिवस्य भृगव
 याशक्तामहामुद्रा प्रकीर्तिता॥दक्षिणां सतु संसक्तामहामुद्रा प्रकीर्तिता॥दक्षिणां सेतु संसक्ता वैद्यवी परिकीर्तिता॥महायो
 नितुकथिता वैद्यवी तंत्रगोचरे॥द्वयोर्मध्ये त्वंगुष्ठाग्रं अंगुलिं च कनिष्ठयोः॥वियोज्य प्रसृती कृत्य द्वे पाणी योजयेत्पुनः॥नगमुद्रास
 मारखाताश्च भूमीवाणी प्रिया सदा॥सर्वांगुलीनामग्रे पंदक्षिणस्य करस्य च॥संयोज्यैकत्र पुनतो निर्देशः संपुटः स्मृतः॥कनिष्ठानामिकां
 गुष्ठांगुलीनां योजनाद्बुधः॥अग्राण्येकत्र मध्यातु तर्ज्जुनी तु प्रसार्य वै॥कुव्रीकृत्य करद्वंद्वं पृथगग्रे नियोजयेत्॥निःषगेनाममुद्रेयं नरसिं
 रुवरारुयोः कनिष्ठानामिका मध्यामाक्रम्य दक्षिणे नतु॥करस्य तर्ज्जुनी गुष्ठप्रसार्य क्रियते सा॥सामुद्रास्य र्द्धं च दारखाग्रहानां प्रीतिदा वि

नी॥ उर्द्धं कृत्वा तदांगुलं करस्य दक्षिणेन तु॥ कृत्वा मध्यं तदंगुलं वाममुष्टिं तथोर्द्धतः॥ उर्द्धं गुह्यं तथा कुर्यादंगमुद्राप्रकीर्तिता॥ एकस्याय
 वमुद्रायां कनिष्ठादिविमोक्षतः॥ अष्टौ मुद्रासमाख्याताः तासां नाम पृथक् पृथक्॥ द्विमुखं वैवमुष्टिं च वैज्रमावर्द्धमेव च॥ विपुलं च घटं चै
 वतुंगपुत्रं तथैव च॥ नवानां विष्णुमूर्तीनां सार्द्धं मंगेन मुद्रिका॥ क्रमान्न वसमाख्यातानां यिकान्न तथैव च॥ संयोज्ये करयोः पृष्ठे तथा वर्ता
 चमे समं॥ प्रसार्य तर्जनीमुग्रं संयुक्तं सर्वतः पुरः॥ अंगुष्ठौ च तस्य तौ शंखमुद्राप्रकीर्तिता॥ उत्तानमंजलिं कृत्वा अंगुष्ठे द्वे कनिष्ठयोः॥ मूले
 निःक्षिप्य तु करौ संयोज्याथ प्रदर्शयेत्॥ सायोनिरिति विख्यातमुद्रा देवौद्यतुष्टिदा॥ मुष्टिर्दक्षिणरुहस्य यथोर्द्धांगुलिका न वेत्॥ सा
 स्याद्धिखरिणी मुद्रा ब्राह्मी सूर्यप्रिया च सा॥ अनामिके कनिष्ठे च संयोज्य वायुता पुनः॥ मध्यमा तर्जनीनां तु धेनुमुद्रा देववंदनं॥ सार्द्धं धेनु रि

७३

तिख्याता चन्द्रप्रीतिविवर्द्धनं॥ करयोरंगुलीः सर्वाः सर्वा एग्रे करस्थिताः॥ नियोज्येर्द्धतले चैव तदधोपि नियोज्य च॥ अथैवाग्रे योजये
 तु मुद्रासमीक्षणी तु सा॥ नौ मन्त्रमिमुनीशानामियं प्रीतिविवर्द्धनी॥ सर्वांगुलिस्तु संयुक्ता दक्षिणस्य करस्य वा॥ वियद्वागंतथा तस्य त
 लं कुर्यात्तु कुण्डवत्॥ समाख्याता कुण्डमुद्रा बुधवाणि शिवप्रिया॥ सर्वांगुलीनामध्यं तु वामरुहस्य चांगुली॥ प्रसार्य गुह्यमुग
 लं संयोज्याग्रे न भैरव॥ तदंगुष्ठद्वयं कार्यं संमुखं वितरेत्ततः॥ चक्रमुद्रा समाख्याता गुरुविष्णुशिवा प्रिया॥ अंगुष्ठमध्यामाश्चैव ना
 यित्वा करस्य तु॥ अथाग्नियोजयेन्मध्यं तलस्यास्य रुहस्य तः॥ अथः कृत्वा वामरुहं मुद्रा सिंहमुखी स्मृता॥ इयं प्रीत्यै तु दुर्गायाः सूर्य
 पुत्रस्य च किं॥ नगमुद्रा कर्मा मूले गोमुखारवा प्रकीर्तिता॥ मम विष्णोस्तथा मुद्रा सर्वदा प्रीतिदायिनी॥ मुष्टिद्वयमथोत्तानं कृ

वासं योजयत्ततः ॥ दक्षिणस्य कनिष्ठादिप्रहार्यक्रमतः पुनः ॥ तथा वा मकनिष्ठागामे कैनेन प्रसारयेत् ॥ अष्टौ मुद्रासमारख्याताणामतः क्र-
 मतः शृणु ॥ प्रोक्षासोनासनं चैव विल्वपाश्रुपतंतथा ॥ श्रुङ्गत्यागः सारणी च तथा चैव प्रसारिणी ॥ आकुंचकरसाषास्तु दक्षिणां सातु मुद्रिका
 ॥ उग्रमुद्रासमारख्याताः सुरुस्तस्य विपर्ययात् ॥ इन्द्रादिलोकपालानां दशमुद्राः प्रकीर्तिताः ॥ सर्वेषामेव देवानां परमाप्रीतिवर्धना ॥ अंगुष्ठा-
 यं तु तर्जनीया अप्रनागेन योजयेत् ॥ आकुंचमध्यमायां तु दक्षिणस्य च चांगुली ॥ दर्शयेत्कुण्डलाकारं कुण्डलीशक्तिमुष्टिदं ॥ सर्वेषामेव देवा-
 नां तथा तुष्टिकरं मरुत् ॥ अंगुष्ठतर्जनीमध्या अप्रनागे निर्योज्य च ॥ मध्यामाश्च कनिष्ठाश्च आकुंच्य दक्षिणे करे ॥ त्रिमुखारख्यासमारख्या-
 ता विश्वदेव प्रिया सदा ॥ रुद्रपियेयं सततं मातृणामपि तुष्टिदा ॥ तर्जनीयंगुष्ठयोरप्रेनागो संयोज्य चांगुलीः ॥ अन्यायाः कुंचते तिस्रः

७४

सा भिवर्त्सी प्रकीर्तिता ॥ पितृणामथ साध्यानां रुद्राणां विश्वकर्मणः ॥ सर्वदा प्रीतिजननी अस्मिन्नी प्रकीर्तिता ॥ पादौ तलाभ्यां संयोज्य
 जत्राभौ तस्योपरि तथांजलिः ॥ योगमुद्रासमारख्याता योगिनां तत्त्वदर्शिनां ॥ सर्वेषामेव देवानां पूजने चित्तने तथा ॥ योगमुद्रासमा-
 ख्याताः तुष्टिप्रीतिकरी सदा ॥ प्रांजलीनाममुद्रास्तु उर्द्धाधो नावयोजितां ॥ विजयदर्शयेदष्टौ उर्द्धाधः प्रकृतीकृतौ ॥ नेदमुद्रासमारख्या-
 ता मम विद्वोर्विधेः प्रिया ॥ अंगुष्ठे द्वेतुनिः क्षिप्य करयोरुभयोस्तले ॥ अग्रेण योजयेत्पश्चात्कनिष्ठासुगलततः ॥ उभयोर्हस्तयोर्ज्येष्ठ्याया
 श्वयोजयेत् ॥ अग्रेणैतु पृथक्कृत्य दर्शयंतु कनिष्ठिकां ॥ मुद्रासमोहननाम कामदुर्गारसा प्रिया ॥ सर्वेषामेव देवानां मोहनं प्री-
 तिदं स्मृतं ॥ आलम्ब्य सव्यरुस्तस्य मध्यमानामा उतथा ॥ तयोः पृष्ठे तु संयोज्य अंगुष्ठाग्रततः परं ॥ कनिष्ठां तर्जनीं चैव अग्रेण योजये

ततः॥ वाणमुद्रासमाख्याता सर्वदेवस्य तुष्टिदा॥ सर्वगुली तु संकोच्ये अंगुष्ठमथ तर्जनी॥ प्रसार्य करयोः पश्चादंगुष्ठाग्रं तु योजयेत्॥ अंगुष्ठा
 ग्रेण तर्जनीया॥ अंग्रेण पित्तर्जनी॥ यथाशक्ति प्रसार्येयं॥ वेनुमुद्रा प्रकीर्तिता॥ सर्वगुली नाम प्राणिवात्मतीर्थं नियोजयेत्॥ अ
 नामिकायाः पृष्ठे तु अंगुष्ठाग्रं नियोजयेत्॥ शून्यं भूणीरव कृत्वा तेषां मंत्रं तु नैरव॥ भूणीरमुद्रा चारख्याता सर्वेषां प्रीतिवर्द्धनी॥ मुद्रा
 सुसंस्थिता पूजा सर्वेषु परि वित्तनं॥ मुद्रा सुसंस्थितो योगो मुद्रा मोद करी ततः॥ यदा यदं पूजनेषु वित्तने ध्यानकर्मणि॥ यज्ञानौ
 स्रवने वापि रुस्तु कृत्यं न विद्यते॥ यदा मुद्राय तं कृत्वा दिष्टा पूर्तं करद्वयं॥ यस्तु कर्मणि वेष्टो रुहो मुद्रा तु चक्षुः॥ तदा मुद्रा विधायै
 व तंतु कृत्यं समापयेत्॥ मुद्रा विमुक्तं रुस्तु क्रियते कर्म दैवतं॥ कृत्वा यं निष्कलं तु स्यात् तस्मात् मुद्रा मृता भवेत्॥ विसर्जने तु देवानां

सस्यमापरि कीर्तिता॥ मुद्रा तां पूजनादौ तु तस्य नैव प्रयोजयेत्॥ विदुष्य गतते मुद्रा मुद्रा युक्तः समाचरेत्॥ पूजनादि समंत्रतु
 कर्मवृद्धौ विचक्षणः॥ युतो मुद्रा परं धाम मुद्रा पुण्यप्रदायिनी॥ देवीनां मोदता मुद्रा तस्मात्तां यत्नतश्चरेत्॥ अर्द्धयो निर्मलामो
 नियो निवासी च वैद्यवी॥ मुद्रा विसर्जने प्रोक्ता शिवा त्रिपुरयोः सदा॥ दुर्गीयाः सर्वरूपेषु मुद्रा यताः प्रकीर्तिताः॥ यो निच संपु
 णं चैव महायोनि तथैव च॥ वर्ज्यं पित्वा व्यस्रहा वा दुक्ता दन्यत्र योजयेत्॥ नवेशस्तु विपं चाशद न्या मुद्राः प्रकीर्तिताः॥ ता व्यस्रहा
 वा दामास्युर्मुद्रा मोदकराः पराः॥ एवं सा कथिता मुद्राः पूजने पूज्य पुष्टिदा॥ क्रमं तु वलिदानानां शृणु वेत्ता त नैरवैः॥ ॥ इति
 कालिका पुराणोत्तरतंत्रे मुद्रा कथनं ॥ ६५ ॥ ॥ श्रीनगवानुवाच ॥ क्रमस्तु वलिदानस्य स्वरूपं रुधिरादिभिः॥ यथा सा प्रीतयेत्

मय कृतं तत्त्वां वक्ष्यामि पुत्रको ॥ वैद्यवी तंत्रकल्यो न्क्रमः सर्वत्र सर्वदा ॥ साधकैर्वलिदानेषु ग्राह्याः सर्वास्तुरस्य च ॥ पक्षिणाः कक्षपात्राहम
 न्स्यान्ववि विधा मृगाः ॥ महिषो गोधिका गावश्च गोवश्च श्वे श्वकरः ॥ खड्गश्च कृष्णसारश्च गोधिका शरभोरुरिः ॥ शार्दूलश्च नरश्चैव स
 गात्ररुधिरस्तथा ॥ चंडिका भैरवादीनां वलयः परिकीर्तिताः ॥ वलिभिः साध्यते मुक्तिर्वलिभिः साध्यते दिवं ॥ वलिदानेन सत्ततं जयेद्
 नुगणानुपः ॥ मत्स्यानां कक्षपानां च रुधिरैः सत्ततं शिवा ॥ मांसे कंठपिमा प्रोति ग्राह्ये म्मांसास्तु नृनथ ॥ मृगानां शो नितैर्देवी नरानाम
 पि विस्तृतैः ॥ अष्टौ मांसा नवा प्रोपि संकल्या नदा सदा ॥ गोधादिकानां रुधिरैर्वीर्यकीर्तु पिमा पुयात् ॥ कृष्णसारस्य रुधिरैः श्वकरस्य च
 शोणितैः ॥ प्राप्रोति सत्ततं देवी तृप्तिं द्वादशवार्षिकी ॥ अजादिकानां रुधिरैः पंचविंशतिवार्षिकी ॥ महिषाणां च षड्गानां रुधिरैः शतवा

७६

र्षिकी ॥ तृप्तिमा प्रोति परमां शार्दूल रुधिरैस्तथा ॥ सिंहस्य शरभस्याथ खगात्रस्य च शोणितैः ॥ देवी तृप्तिमवा प्रोति सरुसं परिवत्सरा
 न् ॥ मांसेरपि तथा प्रीती रुधिरैर्यस्य यावती ॥ कृष्णसारमृते खड्गं तथा मत्स्यं च रोहितं ॥ वाध्रीण युगलस्यापि फलं तेषां पृथक् पृथक् ॥
 कृष्णसारस्य मांसेन तथा खड्गेण चंडिका ॥ वर्षा पंचशतान्येव तृप्तिमा प्रोति केवलं ॥ रोहितस्य च मत्स्यस्य मांसे वीध्रीणस्य च ॥ तृप्तिमा
 प्रोति वर्षाणां शतानि त्रीणि मत्प्रिया ॥ त्रिपिपं त्रिन्द्रियधीणां श्वेतं वृद्धमजापति ॥ वाध्रीसः प्रोच्यत सौ कव्यरुक् च संस्कृतः ॥ नीलग्रीवोरक्त
 शीर्षः कृष्णपादस्तद्वदः ॥ वाध्रीणसः स्यात्पक्षीणां मम विष्णोरपि प्रियः ॥ नरेण वलिना देवि सरुसं परिवत्सरा न् ॥ विविदत्त नवा प्रोति
 तृप्तिं तत्तं त्रिभिन्नैः ॥ नरेणैवाथ मांसेन त्रिसरुखाणिवत्सरा न् ॥ तृप्तिमा प्रोति कामाख्या भैरवो मम रूपवृक् ॥ मंत्रपूतं णोणि

तंत्रपीयूषं जामते सदा ॥ मत्स्यकंचापितस्यां तु मांसं चापि सदा शिवा ॥ तस्मात्तु पूजने देव्याः दत्ते शीर्षं सलोहितं ॥ ओज्ये होमेन मांसानि निमु
 ज्जीत विचक्षणाः ॥ पूजासनाममां मानि निमुं जीत विचक्षणाः ॥ पूजासुनाममांसा निदया मैसाधकः कवित् ॥ जते तु लोहितं शीर्षं म
 मृतं तनुजायते ॥ कृष्णाण्डमिदुदं एण्डश्च मयं च मांस एव च ॥ एते वलिसमा प्रोक्ताः सृष्टौ छागसमा सदा ॥ चन्द्रहामेन कर्तव्या ह्येद
 नं मुखमिष्यते ॥ दात्रालो धनं करसंकुलानि श्वमधमं ॥ क्षुरक्षुरप्रनवैर्वाः अधमं परिकीर्तितं ॥ एभ्यो न्यैः शक्तिवा एणे ये वै
 लिङ्गे शोकदापि न ॥ नार्तिदेवी वलितं तु दाता मृत्युमवाप्नुयात् ॥ रुस्तेन ह्येदये यस्तु प्रोषितं साधकः पशुं ॥ पक्षिणाम्वा वस्मरुत्यां स
 प्राप्नोत्यतिदुःसहं ॥ नामं च खड्गं तु वलिं निमुं जीत विचक्षणाः ॥ खड्गस्य मंत्रं मंत्रायावत्तः कथिताः पुरा ॥ महा मायारतस्तवे

योज्या मुद्रादितावुधैः ॥ तैः सार्द्धमेते मंत्रास्तु योज्या खड्गादिमंत्रेण ॥ पूजने शारदादीनां कामारण्या विशेष्टतः ॥ द्विकाली तित्ततो देव्या वृद्धी
 श्वरी पदं ततः ॥ ततो तु लोहदण्डायै देव्याः शेषे तु पूजयेत् ॥ ॥ संपूज्यानेन मंत्रेण खड्गमादाय पाणिना ॥ कालरात्र्यास्तु मंत्रेण तं ख
 ङ्गमहि मंत्रयेत् ॥ नेत्रवीजं तु मंत्रस्तु विधावृत्त्यप्रयोजयेत् ॥ ततो तु कालिका लीति विकटदंष्ट्रे ततः परं ॥ हान्तादीनस्तृतीयेन स्वरे नैका
 दशेन वै ॥ योजितो नादविन्दुभ्यां द्वौ तत्पञ्चात्रियोजयेत् ॥ फेत्कारिणि पदे तस्याः स्वादय ह्येदयेत्ततः ॥ सर्वदुष्टानि तित्ततो भ्रम्यावत्तु नाय
 व ॥ खड्गं न ह्यिद्विद्विन्दीति ततः किलिकिलीति वै ॥ ततः किं किं चितीत्येवं ततः पिवपिवेति च ॥ ततो नुरुधिरं चेति — — किरिकिरी
 ति च ॥ कालिका लिनमश्नितिकालरात्र्यास्तु मंत्रकं ॥ इत्यनेन तु मंत्रेण करवालो निमंत्रितः ॥ कालरात्रिः स्वयंतस्मिन् प्रसीदव्यभि

बालयेत् ॥ वलेः पूर्वोदितामंत्रानित्याग्राह्या तुमंत्रकैः ॥ स्वयंमंत्रं तु वाचकं हस्तस्य इत्याविहानयेत् ॥ यशार्थे पशवः सृष्टाः स्वयमेव स्व
 यं जुवा ॥ अतस्त्वांघ्रातपिष्ठा मितस्मा अशेवधोवधः ॥ ततोदैवतमुद्दिश्य काममुद्दिश्य चात्मनः ॥ ह्येयमेवे नरवद्वेन वलिर्बाननं
 ततः ॥ अथोचोत्तरवक्रं तु स्वयं पूर्वमुखस्तथा ॥ पूर्वोक्तं सैव वादी सुरक्ते तस्य नियोजयेत् ॥ सौवर्णं राजतं ताम्रं रेत्यं पत्रं पुच्छं च वा ॥
 पात्रे रुधिरमादाय देव्यै तं वितरेन्मुदा ॥ न लोहे वा कुले वा पि चैत्रवाङ्मेथ सैरिके ॥ दद्याद्दत्तं वलीनां तु भूमे भूतिश्च वैथवा ॥ द
 आत्नरपतिस्तत्र न पुण्यदौ कदाचन ॥ रुयमेधं न वै दद्यात्तकदाचिवलिद्वयं ॥ तथादिककालमेधेषुः गजंदद्यान्नराधिपः ॥ न
 कदाचित्तथा देव्यै प्रदद्याद्दयस्सुहिनौ ॥ रुयकस्मै चामरं तु वलिदद्यान्नराधिः ॥ सिंहव्याघ्रनरं चापि स्वगात्ररुधिरस्तथा ॥ न

दद्याद्वास्त्राणामयं तथा देव्यै कदाचन ॥ सिंहव्याघ्रे नराकृत्वा वास्त्राणो नरकं व्रजेत् ॥ इपि स्यान्महीनाथः सुखसौभाग्यवर्जितः ॥ ह्यगा
 त्ररुधिरंदत्वा स्वात्मवधमवाप्नुयात् ॥ मयंदत्वा वास्त्राणामुवास्त्राणो देवहीयते ॥ न कृष्णसारं वितरेद्वलितुश्चात्रियादयः ॥ ददतः
 कृष्णसारं तु वस्त्रवधमवाप्नुयात् ॥ यद्ययस्य च व्याघ्रस्य नरस्य विधितो वधः ॥ वास्त्राण्यदौ तु वलीदौ तत्रोयं विहितश्रमः ॥ क
 त्वा मयं च तं व्याघ्रं नरं सिंहं च नैरव ॥ अथवा पूपरिहितं यवशोदयं ववा ॥ मातयै तश्च हाशौ लक्ष्मे नमंत्रेण संस्कृतः ॥ प्रभू
 तवलिदाने तु द्वौ द्वौ भागतः कृतान् ॥ पूजयेत्पुमुखा कृत्वा सर्वान्मंत्रेण साधकः ॥ सामान्यं पूजा कथिता वलिनां पर्वतो मया
 ॥ विशेषो यत्र यत्रास्ति मंत्रं शृणुष्व नैरव ॥ महिषं प्रददेद्देव्यै नैरव्यै नैरवायवा ॥ अनेनैव तु मंत्रेण तदा त पूजयेद्वलिं ॥

यथा चाहं न वेदिति. यथा वरुहसि चंडिकां ॥ तथा मम रिपूं सिंशु नं वरुह तुलायकं ॥ यमस्य वरुहं तत्ते रूपं वरावययः ॥ आ
 श्विं तं यशो देहि वासवाय नमो सुते ॥ खड्गस्य नमो दादानं क्रियते यंत्रमंडलं ॥ जलेनाभ्युक्षुर्वा तगुहां जातेति भाषयन्
 ॥ देवे पित्रे च सुभगः षड्भुवः खड्गसंहितः ॥ द्विं द्विं द्विं रिभाक्षि सुगुहा जात नमो सुते ॥ प्रदाने कृष्णसारस्य मंत्रो यं परिकीर्तितः ॥ क
 ष्णसारवत्समं तं वत्सते जो विवर्द्धनः ॥ चतुर्वेदमय प्राज्ञः प्रज्ञां देहि यशो मरुः ॥ यथा शर नयरूपं यामंत्रमेतत्प्रकीर्तितं ॥ त्वमष्टपा
 दो विप्रस्य चंद्रनागसमुद्रवः ॥ शुषु मूर्ते मरुवाहो नैरवाख्य नमो सुते ॥ यथा नैरवरूपेण वराहो निरुतस्त्वया ॥ तथा शर न
 रूपेण यथा ररुहसि चंडिकां ॥ तथा शुभाजिते नित्यं वरु विद्याश्च हृदयः ॥ तं हरिः सिंहरूपेण जगत्पुण्यं सूरूपिणं ॥ जग्यानयेन

रूपेण हरिणकशिपु हरिः ॥ इत्यवसिंहपूजायां क्रम उक्तो मया तव ॥ नरेपुत्रा मरुविरे पर्यायं श्रुत्वा नैरव ॥ पीठेषु दीयते नित्यं
 वलिदद्यात् शमशान्तके ॥ शमशाने हेतुकार्यं च तत्पूर्वं प्रतिपादितं ॥ कामाख्या निलये शैले ॥ मुद्रेनो विदितं रक्रमं ॥ मम
 रूपः शमशान्तं तु नैरवाख्यश्च कथ्यते ॥ तत्रैकैकं सुयः सिद्धौ त्रिभागतं न विष्यति ॥ पूर्वोक्तं नैरवाख्यं तु समुत्ति
 ष्ठिर्नैरस्य च ॥ दक्षिणां गेशिरो दद्याद् नैरव्या मुंडमालया ॥ शुभिरं पश्चिमाग्नेतु हेतुकार्ये नियोजयेत् ॥ दत्वा तं
 पूज्ये च वलिं नृविष्टज्यागणमक्रमे ॥ पीठशमशानेषु वलिं लिखेत्तु वलिदीपकं ॥ अन्यत्रापि यत्र यत्र दीयते तन्महावलिः ॥
 तत्रापीनात्र वो ह्यज्यः द्विवाच्यत्र शिरो मृतं ॥ निवेदयेत्साधकस्तु विष्टज्येन विलोकयेत् ॥ सन्मातं मनुजं दीपं पूर्वादि नियताशनं ॥ मां

समेधुनभोगेनहीनंश्रुक्रन्दनोक्षितं॥कृतोत्तरासुखंतंतुततदंगेष्टंगदेवताः॥पूजयेत्तंचनान्नातुःदेवतेनचमानुषं॥ब्रह्मरंध्रेण
 ब्रह्माणंनशाणयांचमेदिनी॥कर्मायोस्तुतथाकारंजिह्वायांसर्वतोमुखं॥ज्योतीषिनेत्रयोर्विष्टुंवदनेपरिपूजयेत्॥नलापेपू
 जयेन्मंत्रेणकंदक्रोणगंदतः॥तामगंडेतथावक्षिणीवायांसमवर्तिनं॥केशाग्रेनिर्जतिमध्येब्रुवोश्चापिप्रवेतसं॥नासाधूलेपिश्च
 सनंक्ष्वेवापिधनेश्वरं॥हृदयेसूर्यराजोयंपूजयित्वापठेददं॥नरर्षनमहाभागःसर्वदेवनरोत्तम॥रक्षामांशरणपन्नसुपुत्रप
 शुकांधव॥सराज्यमांसहामात्यंचतुरंगसमवित॥राज्यंपरित्यज्यन्याणामरणेनियतेसति॥महातपोनिज्ञानेश्वयज्ञैर्यसाध्या
 तेसुखं॥तमेदेहिमहासापत्वंचापिप्राप्नुयुः॥श्रियं॥राक्षसाश्चपिशाचाश्चवेतालायाःसरीसृपाः॥नृपाश्चरिपचश्चापिनमानेचांतु

८०

त्वंकृते॥तत्कण्ठनालागलितैशोणितैरंगशोणितैः॥स्वाध्यायश्चत्रयंदत्वाःमरणोनिपतेपतिः॥एवंसंपूज्यविधिवत्पूर्वतंत्रैश्च
 पूजयेत्॥पूजितोमररूपोयंदिग्धात्माविहितोभवेत्॥अविहितस्तथान्यैश्चब्रह्मायैःसकलैःसुरैः॥कृतपापोपिमनुजोःनिःपापा
 जायतेसच॥॥तस्यनिःकृतकायस्यपीमूषंशोणितंनवेत्॥प्रीणतिचमहादेवीजगत्मायाजगत्मयी॥सोपिकायांपरित्यज्यमानु
 षंनविरात्मतः॥नवेदृणानामधिपोमयापिवकुसुमतः॥इतोन्मथापापमुत्तमलमूत्रवसासुतं॥तंवलिंनहिगृह्णातिःकामारयान्या
 पिनामतः॥अन्येषांमरुषादीनांपूजनंसमुदाहृतं॥कायोमेधेत्त्वमायातिरक्तंगृह्णातिवैशिवा॥अन्येन्योपिचदेवन्योयदायत्रप्र
 दीयते॥तदार्चितंप्रदद्यात्पूजितामहुरायवै॥कानंपंगुश्चातिवृद्धरोगिणश्चगलग्रहं॥क्लीवंहीनांगमथवावृद्धलिंगफलंतथा
 चित्रिणांचातिरुहंचमहापातकिनंतथा॥अद्यादशैकवर्षेयंशिशुमृतकसंयुतं॥ऊर्ध्वसमस्तसराद्यापिमहायुरुनिपातिनं॥वलि

कर्माणि चैतांस्तु वर्जयेत् जितानपि ॥ पशूनां पक्षिणां वापि नरानां च विशेषतः ॥ स्त्रियं दद्यात् न दद्यात्तु दत्त्वा नरकमाप्नुयात् ॥ संघातव
 लितानेषु योषितं पशुपक्षिणां ॥ वलितं दद्यान्मातुषं च नक्त्या संपूजयेत्ततः ॥ न त्रिमासीपकान्मृतं पशुं न दद्याद्द्विवावलिं ॥ न च त्रैपक्षि
 कान्मृतं प्रदद्याच्चैव पक्षिणः ॥ कानं पक्षिणं निदुष्टानि पशुमेव पक्षिणस्तथा ॥ देवो दद्यात् अथ मर्त्यं तथैव पशुपक्षिणौ ॥ द्विजलां
 गूलं कर्मादिभग्नं दत्तं तथैव च ॥ न गच्छंति दिक्वापि न दद्यात्तु कदाचन ॥ न ब्राह्मणं वलितं दद्यात् न चाण्डालान् न पार्थिवान् ॥ नोत्सृ
 ष्टं द्विजदेवेभ्यो नृपतेस्तु नयं तथा ॥ रणेन विजितं दद्यात् नयं वै रिच्युतः ॥ स्युः पुत्रं चात्तरं वापि पितरं च विरोधिनं ॥ विविक्तं च न दद्या
 तु नाग्निनेयं च मातुलं ॥ अथ कं नापि दद्यात्तु तथा शातान्मृगान् द्विजान् ॥ रक्तानां न प्रदद्यात्तु गर्दनं वोषुकं तथा ॥ लाभेन्येषां न विच

८१

वे. व्याघ्रमुखं खरं तथा ॥ संपूजयेत् विविक्ताज्यं पशुपक्षिणमेव वा ॥ संक्षिप्तं चापि मंत्रेण मंत्रणैव निवेदयेत् ॥ नारं साज्यं शिरो रक्तं देवो
 सम्यक् निवेदयेत् ॥ छागं तु वामतो दद्यात् दक्षतो देहशोणितं ॥ क्रव्यादीनां पशूनां च पक्षिणां च शिरो गृही ॥ वामे निवेदयेत् पार्श्वजलजा
 नां च सर्वशः ॥ कूर्मस्य कृष्णसारस्य खड्गस्य शकस्य च ॥ ग्रहाणामथ मत्स्यानामग्र एव निवेदयेत् ॥ तिरुस्य दक्षिणे दद्यात् खड्गिनो
 पि च दक्षिणे ॥ पृष्ठदेशे न दद्यात्तु शिरो वारुधिरं वले ॥ नैवेद्यं दक्षिणे दद्यात् पुरतो न तु पृष्ठतः ॥ दीपं दद्यात् पुरो नागे न वामे न च दक्षि
 णे ॥ वामतस्तु तथा धूपमग्रे चागत्तु दक्षिणे ॥ निवेदयेत् पुरो नागे पुष्पधूपं च नृषणां ॥ मण्डले च न्यधो नागे वामदक्ष्णादि पूर्ववत् ॥
 मादिकां पृष्ठतो दद्यात् न्ययान् न तु मध्यतः ॥ अरण्ये विहितं यत्र मयं तत्र ददेत् द्विजः ॥ नारिकेलजलं कांसे ताम्रवारितरन्मधु ॥ नाप

यपि द्विजो मयं कदा विद्विजे न्मदु ॥ अने पुष्पाणि वेकुंजस वा दुक्ता विशेषतः ॥ जवा पुष्पं तथा मयं शरीरी शोषिक दाचन ॥ दत्त नरे वलि
 रूपः सम्यग्यशुभदायक ॥ नृपाननुमते भृत्यं ददत्यापमवाप्नुयात् ॥ उपप्लवेरणे चापियथेष्टं वितरे नरः ॥ यः कश्चिद्राजपुरुषो नान्यस्त्र
 पिक दाचन ॥ वलिदानोत्सवाभ्युदयं दिवसे तु वलिपुरः ॥ मानसो केति मंत्रेण देवि हस्तद्वये न च ॥ गंधद्वारेत्यनेनापि खड्गं शीर्षे निधापयेत्
 ॥ तस्मिन् खड्गे तु मंत्रेण दद्यात्तेनाधिवासयेत् ॥ सुगंधलेपितं खड्गं गले तस्य प्रसारयेत् ॥ अश्वे मृगैः केति मंत्रेण रौद्रेण नैरवे न तु ॥ एवं तु
 संस्तुते मंत्रे देविरक्षति तं वलिं ॥ न तस्य व्याधयश्चापि वैरिराज न यो न च ॥ न मृतकं ह्युशोतं वै जातु त्यति मृतादिकं ॥ द्विजं नरस्य शीर्ष
 वै पतितं यत्र यत्र च ॥ यद्वृक्षं चाशुभं वापि पुण्यादीनां च तच्छृणु ॥ द्विजं शिरस्तथैशान्यां नारं दिश्यथ राक्षसे ॥ पतितं राज्यहानिः स्यादिव

संच निवेदितः ॥ पूर्वान्नियाम्यवारुणं शयथादिक्रतं क्रमात् ॥ अयं पुष्टिं नयं नारं पुत्रलाभं वनं तथा ॥ क्रमादिनिर्दिशे नारं द्विजं शी
 र्षं नृपैरव ॥ उत्तरादिक्रमादेव माहिषस्य समस्तकं ॥ पतितो यस्य काष्ठायां भूतये मे पुत्रं शृणु ॥ नो गृहानि सुथैश्चर्यं वितं रिपुजयो द्रवं
 ॥ राज्यलाभं अयं चैव क्रमात्तद्विद्वि नैरव ॥ पशुनां चैव सर्वेषां ह्यगादीनामशेषतः ॥ एवं फलं क्रमादद्यादते जल न वां डजो ॥ जल
 जाना उपक्षिणां याम्यने अंतयोर्भयं ॥ अन्यत्रापि अयं दद्यात्पतितं शोणितं शिरः ॥ यः स्यात्क एक जशब्दो दत्तानां द्विजमस्तके ॥ न
 राणां पशुपक्षीणां वलिनां शिरसो दितात् ॥ निर्गतं नेत्रकं वने परां नीति ददत्तथा ॥ हस्तं न द्विजं शीर्षं च नारं स्यात्तु रिपुक्षयः ॥ श्री
 वृद्धिराशुषो वृद्धिस्तदाया तु न संशयः ॥ यप्रदाक्यं निगदितं तथा भवति चाभिधात् ॥ ह्रींकाराद्राज्यहानिः स्यात्श्लेषावाचा पंचतां ॥ दे

वा नाम पिनामानि. जायते मस्तकं यदा ॥ विभूतिमतुलां विद्यात्वा एषा सा तत्र नरेतदा ॥ सुखव्यादानकुर्वन्निपति तेषु पशोः शिराः ॥ विभू
 तिमनुलां विद्यात्वा - सा तत्र नरेषु वै ॥ रुद्धिरोद्यानकाले तु सक्तं त्रयं यदि श्रवेत् ॥ महाभयमवाप्नोति दातुर्वा मरणं न वेत् ॥ अथो
 पाद्वापदस्यापि महारोगं प्रजायते ॥ अथ त्राक्षोपचरणेः कल्याणमुपजायते ॥ मानुषस्य तु रक्तस्य माहिषस्य च साधकः ॥ अंगुष्ठा
 नामिकात्मानु. किं विदुस्तत्प्रभृतले ॥ मया कौशिकमंत्रेणानिः शिपेदलिमुत्तमां ॥ देवेभ्यः पूतनादित्यः. नेर्जत्यादिशि पूर्वतः ॥ माहिषः
 पंचवर्षीयः पंचविंशतिवर्षिकः ॥ वलिर्देवो नरादेवौ. तस्य रक्तं तु तले ॥ नेत्रबीजत्रयं कामबीजं हातः प्रजापतिः ॥ वक्रिबीजं च स
 राशं संपृक्तं तथा परः ॥ स एवैतास्तथावर्गी. जग्नीवृश्च एवमुत्तं ॥ षष्ठस्य रशिखां विदुश्चन्द्रमुक्तस्तथा परः ॥ दिर्नासिका

८३

बीजकर्त्ताः कौशिकीत्यभिमतं ॥ यश्च वलिः सारु संज्ञेयं कौशिकीत्यतः ॥ नृपेवैरिव लिङ्गान्तर. खड्गमासं प्रपूर्ववत् ॥ माहिषस्य अङ्ग
 म्बावैरिणानां च मंत्रश्च ॥ अत्रेण वेदनं वद्धा. दिवा तस्य तु मस्तके ॥ द्विवा तस्योत्तमां गन्तु. देवो दद्यात्प्रयत्नतः ॥ यदा यदा रिपो वृद्धिर्बलि
 दद्यात्तदा ॥ दद्यात्तथा शिरश्चि त्वारिपो हस्य दद्यात् ॥ प्राणप्रतिष्ठां च रिपोः कुर्यात्तस्य नरर्षभः ॥ तस्य काले च धीयते. रि
 पवो विपदस्तथा ॥ अथो विकररूपेण. चण्डिके वित्ततः परं ॥ वैरिणं त्वं कथं तिखादिना सैतितं पुनः ॥ वक्रिनाम्यं नतः पश्चात्
 खड्गमंत्रः प्रकीर्तितं ॥ त्वं सर्वैरिणां द्वेष्टि. तं मिमं पशुरुपि तां ॥ विनाशाय महाभयं त्वेति स्मरेत् ॥ इत्यनेन तु मंत्रेण
 याद्विरसिपुष्पक ॥ दद्यात्तु तत्तु रुधिरं. यश्चरायं निवेदयेत् ॥ महानवभांशरदि. यश्चैवं दीयते वलिः ॥ तदा तस्याष्टांगनवे

मातेर्हसिं समाचरेत् ॥ दुर्गा तंत्रेण प्रणीते दहने शुचौ ॥ एवं दत्वा वलिर्मे त्रोरिपुक्षय मवाप्नुयात् ॥ नाभेरधस्तादु
 धिरवृष्टग्रामस्य च श्रिये ॥ स्वगात्ररुधिरन्यथा त्रेकदा चितुसाधकः ॥ नोष्ठस्य विबुक्त्यापि नेत्रियानां च साधकः
 ॥ कंठो धोना नित श्वोर्द्वौ ह्योः पाणयोः हतै तथा ॥ प्रदग्धा दुधिरं घातं नाति कुर्वा च साधकः ॥ गण्डयोश्च त
 लापञ्च भुवोर्मध्ये च शोणितं ॥ कर्णौ प्रस्य च वाहोश्च त्रयै रूदयस्य च ॥ कंठो धोना नित श्वोर्द्वौ ह्युद्गागस्योद
 रस्ततः ॥ पाश्वर्योश्चापिरुधिरं दुर्गा ये विनिवेदयेत् ॥ न पुरुषाणामतो दद्यात्वा दतो नापि वरुतः ॥ न च रोगा विला
 तं गा नान्यगात्राञ्च नै रव ॥ तदर्थं कृतघाताञ्च न श्रद्धोऽशुद्धमानसः ॥ श्रुतरक्तं प्रदद्यात्तु पद्मपुष्पस्य पत्रके

मातेर्वर्से राजते पात्रे काले काले च मानवः ॥ विधाय देव्यै दद्यात्तु तद्रक्तं मंत्रपूर्वकं ॥ हृदनकु रिकारवद्गुं कुलादिस
 दत्तकं ॥ यो तेन वरुदत्तस्य महाफल मवाप्नुयात् ॥ पद्मपुष्पस्य पत्रं तु यावद्मृत्नातिशोणितं ॥ तत्प्रमाणं चतुर्भागाधिकं रक्तं तु
 साधकः ॥ न कदाचित्प्रदद्यात्तु नाङ्गं ह्येदं समाचरेत् ॥ यः सुरुदयसं घातमांसं मांसप्रमाणतः ॥ तिलमुद्रप्रमाणं द्वा देव्यै
 दद्यात्तु न क्तितः ॥ षण्मासात्पत्नरे तु काममिष्टमवाप्नुयात् ॥ वाहोर्द्वौ गण्डयोर्द्वौ पियोदयादी पवर्तिकां ॥ रुदये वा स्नेह
 पात्रे विना नक्त्यानुसाधकः ॥ क्षणमात्रेण तदीपं प्रदानेन फलं शृणुत्का च विपुलं भोगान् दद्यादेहे यथेक्षया ॥ कल्पत्रयं
 नृसंप्रार्थ्य सार्धं नो मोच्यते न वेत् ॥ माहिषस्य शिरस्त्रिंशं प्रदीपं विधाय च ॥ हस्ताभ्यां हः समादाय शुभोरात्रं तु तिष्ठति ॥ तत्रि
 रात्रिः पुण्यं भूतिरिह तुक्ता मनोहरा न् ॥ नो गात्रे च मरुहगो गणानामधिपो न वेत् ॥ नरस्य शीर्षमादाय साधको य

क्षिणे करो ॥ वामे सरु धिरं पात्रं ॥ गृहीत्वा निशि चाग्रतः ॥ यावदाति स्थिते मर्त्यो राजा न वति वैवहि ॥ व्यन्ते मम पुरं प्राप्य त
 एनाम विषे न वेत्त ॥ क्षणमात्रमिषं धार्यः शिरो रक्तं करद्वये ॥ गृहीत्वा चित्तये देवी पुरतिष्ठति मानवः ॥ सकामा
 निरुसं प्राप्य देवी लोके महीयते ॥ महामाये जगन्मातः सर्वकामप्रदायिनि ॥ यदापि देहसु धिरं प्रसीद वरदो न वे ॥ इ
 त्तुक्ता मूलमंत्रेणानाति पूर्व विचक्षाणाः ॥ स्वगात्रसु धिरं दद्यात्मानवः सिद्धं न वः ॥ येनात्मानां सस्य सोपर ददाति स्वस
 तये ॥ निर्वृणोते न सत्येन देहि हूं हूं नमो नमः ॥ इत्यनेन उमंत्रेण स्वमांसं वितरेदुधः ॥ सुहो जाये न स मन्त्रः प्रदीपं परमं स
 विः ॥ दीपमन्त्रां स देहजं दीपं हे हूं नमो नमः ॥ इत्यनेन तु मंत्रेण दीपं दद्याद्विचक्षाणाः ॥ महानवम्यां शरदी रात्रौ कन्य

विशाखयोः ॥ यवचूर्णं समं कृत्वा निपुं पृष्ठा यमेव वा ॥ शिरश्चिन्वा वलिं दत्त्वा कृत्वा वा स्य नु मंत्रतः ॥ अथैतैः तु मंत्रेण खड्गमात्रेण यत्नतः ॥ फडात्ने वलिमुत्था
 क्तः खड्गे स्कन्द विशाखयोः ॥ रक्तं किलिकिलिघोरघोरधारविहंसकं ॥ वृक्षशिखामिक्कामक्षमक्षकं चारिमुत्तमं ॥ तां तो विसर्ग सहितं सच विन्दुयु
 तोपरः ॥ ब्रह्माग्नियोगी चन्द्रेण विन्दुना च ममन्ततः ॥ फडात्ने वलिनिः प्रोक्तः खड्गे स्कन्द विशाखयोः रक्तद्वयैः सेचयित्वा कृत्वा मन्त्रं रिपुं वलिं ॥ कुवन्त्यनस्य
 निलकं ललाटे विनिवेश्ये च ॥ रक्तमास्य धरं कृत्वा रक्तवस्त्र धरं तथा ॥ कण्ठे वक्षारक्तवस्त्रैर्त्रात्रौ लयं वमास्यकं ॥ दत्त्वा शिरसि रस्थितु कृत्वा खड्गे न
 के दयेत् ॥ शिरस्य ततो दद्यात् स्कन्दमंत्रेण मन्त्रितं ॥ वतुर्दशस्वराग्निभ्यां संपृक्तं सपुरः सरां ॥ पूरतः परतः पूर्व चन्द्रविन्दु समन्वितं ॥ स्कन्दस्य मूलम
 त्रयो वलिं तेन प्रपूरयेत् ॥ वतुर्दशस्वराग्निभ्यां तृतीये वैवपूर्ववत् ॥ प्रोक्ता विशाखमन्त्रो यं तेन तस्मै वलिं दत्ते ॥ कुटिलाक्षौ कृष्णयिं गरकौरका
 निधारिणौ ॥ त्रिशूलं करवारं च पाणिभ्यां दक्षिणे तथा ॥ विभ्रतौ नुकमाले च खड्गं धारिं वापि वा मन्त्र ॥ त्रिनेत्रौ नरमुण्डानां मालामुरसि विभ्रतौ ॥

विकटैर्दशनेत्रीमैर्गणैः सौदारपालकैः ॥ शानेन वित्तये देवाः पुरतः संस्थितौ सदा ॥ त्रैत्रमासैः सिते पक्षे चतुर्दश्यां विशेषतः ॥ बलिनिर्महिषैश्च गैर्म्याः
 वनैरव रूपिणाम् ॥ तोषयेन्मधुनिर्मसि स्तेननुष्ठाभिर्नैरव ॥ बलिका बलिदानेन बलेः शीर्षजलेन च ॥ अभिविच्य तु मन्त्रेण मूलेन तु निवेदयेत् ॥ इषत्पाणवदुधाव
 रितं पूर्वमर्चितं ॥ विद्वैतका मसं सिद्धि सिद्धि जा वञ्च साधकः ॥ सितपतो रथस्तेषां योगपीठस्य सन्निभः ॥ ध्याया सास्त्रि नमो नमो ॥ सिद्धिबोध
 यते नमः ॥ अनेना मन्त्रितं शीर्षं मविराद्वे नि वेदयेत् ॥ तत्कार्यं स्यात्तदा सिद्धि रसिद्धिस्तु विपर्ययात् ॥ एवं दत्त्वा वली मीरो यथोक्त विधिना मुना ॥
 बलिदानाच्चतुर्धर्मा फलमानात् संशयः ॥ एवं बलिप्रदानं तु क्रमरूपेणैव च ॥ बलिकर्मनुकथिता तु प्रकाराश्च एवमेव ॥ इति श्रीकालिकापुराणे
 बलिदानः ॥ ६६ ॥ ॥ श्रीनगवानुवाच ॥ उपवारा न्यवक्ष्यामि शृणु नैरव कोऽहं ॥ येः स न्य कुशने देवी देवो प्यनो हि जितः ॥ आसनं प्रथमं देया
 पौष्पं च्छीवरमेव वा ॥ वस्त्रं चारो मजं कौशं मण्डस्योत्तरे स्मृजेत् ॥ यजेव दीयते पद्म मण्डस्य तदुत्तरे ॥ प्राक्पुष्पा नो यैः कुसुमं विना यत्का दकं न वेत् ॥ पद्मस्य

न द्विहृद्देशे दारादौ विनिवेदयेत् ॥ अर्घ्यपाशं वा चमनं स्नानीय त्रेतरं जलं ॥ मधुपर्कं वा चमनं गंधं पुष्पं निवेदयेत् ॥ प्रतिमादिषु यद्योयं स्नाने दाने च तत्र नो ॥ दशानुयो
 ग्यं पुरतो ने देयं नो जनादिकं ॥ पौष्पासनं यदि हितं तस्य तद्यदि गर्भकं ॥ निवेदयेत्तदा पद्म विपुलं दारिवोत्तरे स्मृजेत् ॥ पौष्पं पुष्पा र्घ्यं रचितं कुशसूत्रादिसंयुतं ॥
 अतिप्रीतिकरं देवा ममापु न्यस्य नैरव ॥ बलिदानं समुद्रतः मासनं वा वृणुते ॥ मुक्तायं नानि विस्तीर्ण मासनं विनियोजयेत् ॥ अन्यदा रुद्रवं वापि दशादासनं
 मुत्तमं ॥ सेकं च कंदीरयुतं दारुमार विवर्जितं ॥ दैत्यं श्मशानं संभूतं वर्जयित्वा विनीतकं ॥ वल्कलं कोषजं हलं वस्त्रमेतत्रयं स्मृतं ॥ रोमजं कंवलं चै वलेन तु वनु
 ष्यं ॥ अनेन रवितं दद्यात्तस्य प्रति सं स्मृजेत् ॥ अस्तेन कमलं शस्तु मासनं च चतुष्टये ॥ वंशं वा चर्मजं को षं दारवं च नोऽद्रवं ॥ यज्ञाशनं कुशमयं तथासनं मनुक्तं
 मं ॥ सर्वेषामेव देवानां मृषीणां च तदात्मनां ॥ योगपीठस्य सदृश मासनं स्थानमुच्यते ॥ आसनं स्यात्प्रदानेन सिंहवाद्यस्य चक्षुषी ॥ सिंहवाद्यतरे स्त्रीणां का
 गस्य महिषस्य च ॥ गजानां चतुरंगानां कृत्तमारस्य चर्मणः ॥ सुपरस्याथ मूलस्य मृगाणां नरनेदिनां ॥ चर्मनिःसर्बदेवानां मासनं सर्वकपिरिकल्पि

न॥ आसनस्य प्रदानेन सौभाग्यमुक्तिमाप्नुयात् ॥ सन्निरोरोहितोवाणो न्यंकुश्चमुद्रुसोरुहः ॥ यथाश्च हरिणश्चेति मृगानवविधामता ॥ हरिणश्चेति विज्ञेयपंचनेदो
 व्रभैरव ॥ अक्षत्वेद्रोरुहश्चेव वृषतश्च मृगस्तथा ॥ एते वलिपुद्गलेषु वर्मदाने बुकीर्तिताः ॥ सर्वेषां तैजस्यानां च आसनं श्रेष्ठमुच्यते ॥ आसनं वर्जयित्वा तु कां
 श्यशी शकमेव वा ॥ शिलामयं मणिमयं तथा रत्नमयानि तु आसनं देवता न्यस्तु मुक्तौ मुक्तौ समुत्पजेत् ॥ यत्रैव साधकानां वच्चासनं शृणु भैरवा यत्रा
 सनः पूजयेत्तु वर्मसिद्धि मवाप्नुयात् ॥ ऐश्वर्यं वार्मणं वास्तु तैजसं वचतुष्टयं ॥ आसनं साधकानां वसततं परिकीर्तितं ॥ तत्सर्वमासनं शस्तं पूजा कर्म
 णि साधकः ॥ काष्ठादिकासनं कुर्यान्मितमेव सदा बुधः ॥ वतुर्विंशत्यंगुलेन दीर्घकाष्ठासनं मत्तं ॥ षोडशांगुलाविस्तीर्णं मुद्रायं वतुरंगुलं ॥ षडं
 गुलं वा कुर्यात्तु नोच्छि तं तत आचरेत् ॥ पूर्वोक्तं वर्जयेच्च वर्ज्यमासनं पूजने चोपि ॥ वास्त्रं चिरुत्तान्नो दीर्घसाधु हस्तावुविस्तृतं ॥ नम्रं गुलात्तथोच्चायं
 पूजा कर्मणि संश्रयेत् ॥ यथेष्टं वार्मणं कुर्यात्पूर्वोक्तं सिद्धिदायकं ॥ षडंगुलाधिकं कुर्यान्नोच्छि तं तु कदाचन ॥ काम्बलं वार्मणं शैलं मन्त्राणां
 याप्य पूजनोपशस्तमासनं श्रेष्ठं कामारवा मस्त वै ववा ॥ त्रिपुरायाश्च सततं विद्योऽप्यपि कुशासनं ॥ वक्रुदीर्घं वक्रुकार्यं तथैव बहुविस्तृतं ॥ दारुभू

मिमयं प्रोक्तमशमापि सर्वकर्मणि वाच्यं ॥ यत्कल्पयेत्तु वरिष्ठास्तथासनं नयत्रमासनं कुर्यात्कदाचिदपि पूजने ॥ न प्राण्यसमुद्रुतमस्त्रिजं द्विरदा दते ॥ मातंगे दत्तसंज्ञातमासनं काम्यकेचरेत् ॥ वर्म
 सर्वोदितं ग्राह्यं तथा गंधमृगस्पर्शान्तरिते यदि कुर्वीत देवतानां पुष्पजने ॥ तत्राप्तासनमासी तो नोत्थितस्तु कदाचन ॥ ताये शिलामयं कुर्यादासनं कौशमेव वा ॥ दारवं तैजसं वापि नान्यथासनमा
 चरेत् ॥ आसनोपसंस्थानं तानाभावंतु पूजकः ॥ आसनं कल्पयित्वा तु मनसा पूजयेज्जले ॥ य आसितुं न संस्थानं वि श्रते ताम म च्यतः ॥ अन्यत्र वा तदास्थित्वा देवपूजा समाचरेत् ॥ इत्येत
 काथितं पूजापूजकसंगतं ॥ आसनं पात्रमधुना शृणु वेनालभैव वा ॥ या आर्थमुदकं पात्रं केवलं तोयमेव तत् ॥ तन्नैजसेन पात्रेण शंखेनाथ पुदापयेत् ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां सं
 ख्यातं पात्रमिष्यते ॥ तदा सनांतरे दध्ना मूलसं त्रेण सर्वतः ॥ कुशपुष्पाक्षतैश्चैव सिद्धार्थैश्च नैस्तथा ॥ नो धैर्गन्धैश्च आलजै रर्घ्यैश्च न सिद्धये ॥ अर्घ्येण लभते कामा न र्घ्ये
 लभते धर्मः ॥ पुत्रायुः सुखं सोख्यानि दादर्थोऽस्य वैलभेत् ॥ न दध्ना शक्राया र्घ्यं शंखतोयै र्ति वक्ष्यते ॥ तथानश्रुतिपात्रेण विष्णवे र्घ्यं निवेदयेत् ॥ दध्ना दावमनीयं तु सु
 सन्नं केन वर्जितं ॥ आवमनाय देवेभ्यस्तदा वमनमुच्यते ॥ केवलं तोयमात्रेण तद्वा दध्ना दमिष्यितं ॥ वासितं तु मृगधात्रैः कर्तव्यं यदि लभ्यते ॥ आमुर्वसं यशो वृद्धिं पुदाप्या
 वमनीयकं ॥ लभते साधको नितं कामाश्चैव यजोत्थितान् ॥ दक्षिणसर्पिर्जलं शोडं सितान्कापिलुपं वभिः ॥ पुच्यते मधुपर्कस्तु सर्वदेवोद्यतुष्टये ॥ जलं तु सर्वतः स्वयं सितार्घ्ये
 दितं समं ॥ सर्वेषामधिकं शोडं यधुपर्के पुयो जयेत् ॥ तद्वात्कां शयपात्रेण रौक्यश्चेत ममेन वा ॥ ज्योतिष्तोमाश्वमेधादौ पूर्वै र्देवपुष्पजने ॥ मधुपर्कपुदिष्ठोऽयं सर्वदेवोद्यतु
 ष्टिदः ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां साधकः परिकीर्तितः ॥ मधुपर्कः सारवा भो ग्गनुविपुष्टिपुदायकः ॥ पिष्टातकाधकत्तरीशवनं कुंकुमं तथा ॥ उडशोडं पंचगव्यं सर्वेषां विष्णवे

स्तथा। सितानिर्गो जतनैलं स्निग्धः स्नेहश्च धनिलाः। पान्तेतो यमिति प्रोक्तं तानीयं कल्पकोविदैः। स्वर्गारतो दकं वै वक्र कुराद्यधिवासितं। तेजसैः कांश्चपात्रैर्विशंखैर्वतिभि
 वेद्येत्। मण्डले केशरे तेषां यदिष्टपुतिमास्तथा। शिवलिंगे तथा भोगे पीठे देवतनौ तथा। सञ्जः स्निग्धे मृण्मये वासपिंसिं हुरजे तथा। श्रीवन्दनपुतिष्ठे वासेयमेत्युतिमा
 तनो। अन्ति तस्यापि ते स्वके स्नापये दर्पणे तथा। एवं दद्यान्नुत्तानीयं मरुतदेवो विशेषतः। रवि विष्णु शिवे शोभाय तत्र तत्र पुष्टजने पूजकः स्नानदानानु विरायुरूपजायने
 । सम्यक् स्नानपुदानानु कल्पान्तं स्वर्गमागम्य वेत्ता यदेव दीयते पात्रं गन्धपुष्पादिकं तथा। उपचारान्तं तथा पूर्वमर्घ्यपात्रास्ते जलेन स्नानात् मृतीकरणेन संस्कृतैरभिषिं
 यवापुद्ग्रादिष्टदेवभोगं कृत्वा तिष्ठततः स्वयं अर्घ्यपात्रास्ते स्नाये विनायदिनिवेदनां दीयते वेष्टदेवभोगः सर्वान्ति स्फुल्लं भवेत्। रागलोभात्पुमादावा अर्घ्यपात्रा
 मृती कृता स्वस्यावशेषे तोमेण पात्रस्थे स्नानमृती कृते। तत्रान्यदुदकं दद्यात्तत्तेनैवामृतं भवेत्। बहूनि यदि पुष्पाणि मालावापुर्वरायदि। दीयते वा अर्घ्यपात्रे जलेः सं
 शिञ्ज्यते जेत। अन्यतो ये र्यदुत्सृष्टमर्घ्यपात्रस्थिते तरेः। तन्न गृह्णातीष्टदेवो दत्तं विधिं शतैरपि। संस्कृते त्वर्घ्यपात्रे नूनवभिः प्रतिपातिभिः। तिष्ठन्ति
 सर्वत्रैव निषी येषानिव सर्वतः। तस्मिन् तत्र स्थिते स्नायेरभ्युक्ष्योपवरास्तु जेत। यत्रोच्यमर्घ्यपात्रे नु निधाय विनिवेदयेत्। इति ते भैरव प्रोक्तं षड्वैवासानादिकं। व
 स्त्रादि दशवक्ष्यातिष्ठानविज्ञानवक्ष्ये॥ इति कालिकापुराणे उत्तरे त्रेकशततमोऽध्यायः॥ ६०॥ भगवानुवाच॥ कार्पाशं कां वसं वाक् कोषजं वस्त्राणि धनोतातय

कं॥ दद्यादायं सवर्जं नृषणा नृकदावन॥ घंटा चामरकुंजादि नानोपकरणादिकं॥ तद्गुणान्नरदद्यात्तस्माद्यन्मृषणात्तरदद्यात्तस्माद्यन्मृषणोत्तमं॥ स
 र्वेतामुपयं दद्यात्तस्मिन्निद्रुषणादिकं॥ सर्वप्रस्वस्वनाम्न मर्घ्यपात्रतनोदिकं॥ पूजा अर्घ्यपात्रे नैवद्या तावपात्रं तपात्रकं॥ औदुम्बरः सदा विहोषीति दस्ता
 प्रदः सदा॥ तात्रे देवा प्रमोदन्ते तात्रे देवा स्थिताः सदा॥ सर्वप्रीतिकरं तात्रं तस्मात्तत्र प्रदो जयेत्॥ सोपयोगे नरः कुर्यात्तृणमपि भैरव॥ ग्रीवे यस्मिन्
 दृष्टे स्य नृसृष्टं नैव च नृषणा॥ प्रवारः पात्रपात्रं वगण्डुको गृहमेव॥ पर्यङ्कादियदन्यं च सर्वत्र दद्यात्तस्मिन् नृषणा॥ अयो मया दत्ते कांस्तं पृते यद्गुणं भ
 वेत्॥ सोर्णरैः पृथक् कानावे त्वधं कायेनियोजयेत्॥ एतेषां नृषणादीनां यदा तु नैव शक्यते॥ तद्योद्यं न वेद्यत्र सर्वमेव प्रदापयेत्॥ वतुर्वर्गध्वं
 नित्यं नृषणां सर्वसौख्यदं॥ तुष्टिपुष्टिप्रदं नित्यं यथाशक्ति तमुत्सृजेत्॥ इदं नो नृषणां प्रोक्तं सर्वदेवस्य तुष्टिदं॥ गंधं वसं च कृत्वा पुत्रवेताः
 लभेत्तव॥ दूर्वा कृतो वा दृष्टो वा दारु कर्षत एव वा॥ रससंर्गो जीवापि प्राण्ये गोघ्नवमेव वा॥ गन्धपंचविधः प्रोक्ता देवानां प्रीतिदायकः॥ गन्ध

चूर्णगंधपत्रं चूर्णसुमनसंतथा ॥ प्रशस्तगंधचूर्णनां पत्रं चूर्णनित्यानि तु ॥ तानि गंधाद्वयानित्युः सगंधः पृथगः स्मृतः ॥ सुष्णमलयजोगंधसुरलः सममेरु
 ण ॥ अमुसप्रभृतीनां पियस्यपंकं प्रदीयते ॥ पृष्ठो न पिष्टो गंधोयं द्वितीयः परिकीर्तितः ॥ देवदोसमुद्रसुदारसारसुवच्यता ॥ प्रियादीनां वयोदग्धा गृह्य
 ते दादजोरसः ॥ तदा हा कर्षितो गंधस्तृतीयः परिकीर्तितः ॥ सुगंधकनवीरा सुगन्धिनीतिलकाहरं ॥ पृष्ठो न पिष्टो गंधोयं त्रितीयः निःपिष्टो परिकीर्तितः ॥ समस्तमुद्र
 बोगंधः इतीष्टते ॥ पृष्ठो न पिष्टो गंधोयं त्रितीयः निःपिष्टो परिकीर्तितः ॥ सुगंधकनवीरा सुगन्धिनीतिलकाहरं ॥ पृष्ठो न पिष्टो गंधोयं त्रितीयः निःपिष्टो परिकीर्तितः ॥ समस्तमुद्र
 यत्र जागादयश्चापिरस्यपंकं वसंस्तथा ॥ गंधस्वारत्तु सर्वत्र नर्मदादौ प्रयुज्यते ॥ पृष्ठो न पिष्टो गंधोयं त्रितीयः निःपिष्टो परिकीर्तितः ॥ सुगंधकनवीरा सुगन्धिनीतिलकाहरं ॥ पृष्ठो न पिष्टो गंधोयं त्रितीयः निःपिष्टो परिकीर्तितः ॥ समस्तमुद्र
 निर्वचधा ॥ घृष्टादिना बाधन्या न्यंगः प्रीतिकरः परः ॥ गंधस्यो विस्तरो जेदः प्रोक्तः कालीयकादयः ॥ सर्वः पंचविधैरेव प्रतिष्ठाप्यतिष्ठान्तात् ॥ ग
 णो मलयजो यस्तु देवे पित्रे वसन्ततः ॥ नत्यं को वारसो वापि चूर्णवा विष्टुतुष्टिदः ॥ सर्वेषु गन्धजातेषु प्रसस्तो मलयजो द्रवः ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्ने

त्वं वरणां च जोजुनरुतयः पीतपुष्पां जलि रूपा मकरे निधाय जमनुमन्त्रिमनो ज्ञाकरं ॥ पीतधानकरोथ कुम्भकवसाद्विजे स्मरेयार्थिव तस्यानि
 मुखस्वस्य वा विहृत्य जाग्रो न वेत तदाणात् ॥ ३ ॥ वादी मूर्कतिलक्ष्मिं क्षतिपतिवैश्वानरः शीतति क्रोधी शान्तिदुर्जनः सुजनतिक्षिप्तमगः खं प्रति
 गद्भीरुर्क्षिति सर्वविर्जुजडतिलक्ष्मि त्रितः ॥ अनित्यवगला मुखी प्रतिदिनं कल्याणितुभ्यं नमः ॥ ४ ॥ मन्त्रस्तावदले विपक्षदलने स्तोत्रपवित्रं च ते यत्रुं वदि
 नीयत्रुं त्रिजगतां नैर्मुचित्रं नते ॥ मातः श्रीवगले निनामल हितं यस्या स्ति यत्रो नुरुत् तत्र मग्रहणे न संसदि मुखं नो न वे वादिने ॥ ५ ॥ दुस्तमुनमु
 गुविप्रशमनं चरुदृष्टो वतं समात्कर्षणे ॥ सैना ग्य कनिकेतनं मम दृष्टः कारुण्यसरे पूज्ये मारणमा विरस्तपुरतो मातस्त्वदीये वपुः ॥ मातर्द्रज
 यमद्विपक्षवदने जिह्वा वसंकील्य वृक्षीं मुद्रय दे दैत्य विषणा मुद्रा गतिस्तय ॥ शत्रुवृक्षय देवि तीक्ष्णगडया गो रंगपीताम्बरे विष्टो दं
 वगले हरपणमतां कारुण्यक्षणां ॥ ७ ॥ मातर्नैरविनडकारि विजयवागहि विष्वाश्रये श्रीविश्वसमये मम दे शिवगले कामेश्वरामे रमापा

तद्भीष्टिपुरेपरापरेस्वर्गापर्वपदेदासोहंसराणगतः करुणयाविश्वेश्वरीत्राहिर्मा ॥ ८ ॥ संरञ्जेवारसंगेपुनरुनसमयेवश्वनेवाधिमधविद्यावादेः
विवादेपुत्रपतिवृषतैदिवकारेनिसायो ॥ वश्यवास्तप्रेनेवारिपुवधसमयेनिर्जनेवागुरुनिष्ठत्रिकारंयदिपठतिशिवं प्रायुयावासुधीर
॥ २ ॥ नविद्यापरमात्रिलोकेजननिविद्यौघसंहारिणी आकाकषणकाणीजनमनसमोहर्नदाधिनि ॥ सप्तमारणाकारिणीपशुमनःसंदाह
संदाशिनिजिह्वाकीलननैरवीविजयतेब्रह्मादिमन्त्रोयथा ॥ १० ॥ विद्यांलक्ष्मीसर्वसौभाग्यमायः पुत्रैःपौत्रैःसाम्राज्यसिद्धिमानंनोग्रव
श्यमारोग्यसौख्यं प्राप्यतत्रभूतलेभूतलेस्मिन्नतरण ॥ सत्कृतंजपसक्ताहंगदिनंपरमेश्वरी ॥ दुष्टानांविग्रहार्थयवंगुहाननमोस्तुते ॥
॥ इति श्रीरुद्रयामलिवगलासुखीस्तोत्रं समाप्तं ॥ ॥ मुक्ताभिमानोमुक्तोसिबद्धोबद्धाहिमान्ययि ॥ किंवदन्तिहसत्ययामलिसाधनिर्दि
वत् ॥ वद्धमुष्टिकदिग्रीवातप्रदक्षिरधोमुख ॥ कष्टेनलिखितंग्रन्थयत्तेनप्रपालये ॥ ॥ सम्बत् २४१ आषटवदिपरो ॥